

ผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การ
แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียนและครู โรงเรียนอนุบาล
เมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

กันยายน 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

ผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค
ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียนและครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

กันยายน 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE IMPACT OF ONLINE TEACHING AND LEARNING MANAGEMENT UNDER THE EPIDEMIC
SITUATION OF THE CORONAVIRUS DISEASE 2019 WITH STUDENTS AND TEACHERS OF
ANUBANMUANGMAICHONBURI SCHOOL, UNDER CHONBURI PROVINCIAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

September 2023

Copyright 2023 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

ผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค
ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียนและครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

ของ อาทิตย์ แสนธิ

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนารงค์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ดร. ธารินทร์ รसानนท์)

..... คณบดีวิทยาลัยการจัดการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

- เรื่อง:** ผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียนและครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี
- ผู้ศึกษาค้นคว้า:** อาทิตย์ แสนธิ, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2566
- อาจารย์ที่ปรึกษา:** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี
- คำสำคัญ:** สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019, ผลกระทบ, ความคาดหวัง, การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อนักเรียนและครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ในปีการศึกษา 2564 เพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 36 คน ประกอบด้วยนักเรียน 10 คน ครู 8 คน จากระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียน 10 คน และครู 8 คน จากระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) แบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ (Interview) และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม QDA Miner Lite โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า เกิดผลกระทบ ดังนี้ 1) ด้านร่างกาย นักเรียนมีปัญหาด้านร่างกายจากการออกกำลังกายน้อยลง มีปัญหาด้านสายตา และครูมีปัญหาด้านสุขภาพที่แย่ง 2) ด้านจิตใจ ครูและนักเรียนมีความเครียดจากรูปแบบการเรียนและความไม่พร้อมในด้านต่าง ๆ 3) ด้านการเรียน นักเรียนมีความยากลำบากในการเรียนรู้มากขึ้น มีสมาธิต่อการเรียนน้อยลง และด้านอาชีพของครู พบว่า มีความยากลำบากในการทำงานเพิ่มมากขึ้น และ 4) ด้านสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างทุกกลุ่มน้อยลง ทั้งนี้ได้ค้นพบแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่เหมาะสม และเพิ่มประสิทธิภาพ ดังนี้ 1) ควรเลือกรูปแบบการเรียน การสอนออนไลน์ที่ไม่ส่งผลเสียต่อร่างกายของนักเรียน 2) โรงเรียนต้องให้การสนับสนุนด้านเวลา อุปกรณ์ และความรู้ที่เพียงพอ เพื่อลดความเครียด 3) สนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาตนเอง 4) โรงเรียนและรัฐบาลควรสนับสนุนด้านอุปกรณ์ ค่าใช้จ่าย และการพัฒนาความรู้ และ 5) สร้างปฏิสัมพันธ์เพิ่มขึ้นระหว่างนักเรียนและครู

Title: THE IMPACT OF ONLINE TEACHING AND LEARNING MANAGEMENT UNDER THE EPIDEMIC SITUATION OF THE CORONAVIRUS DISEASE 2019 WITH STUDENTS AND TEACHERS OF ANUBANMUANGMAICHONBURI SCHOOL, UNDER CHONBURI PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

Author: Arthit Saenti, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2023

Advisor: Assistant Professor Somsak Aeamkongsee

Keywords: COVID-19 Outbreak, Impact, Expectation, Online Learning

ABSTRACT

The researcher study with the objective of studying the impact of online teaching and learning management under the epidemic situation of the Coronavirus Disease 2019 with students and teachers and To lead to the development of online teaching and learning management of Muang Mai Chonburi Kindergarten School, under Chonburi Provincial Administrative Organization in students and teachers of grade 3 and grade 6 levels. There are 36 Samples, consisting of 10 students and 8 teachers from grade 3; 10 students and 8 teachers from grade 6. The samples were chosen using Key Information and purposive sampling. The tool used was the Interview and analyzed by QDA Miner Lite program. By content analysis, the results were showed as follows: 1) physically, students had fewer physical problems from exercising and teachers have worsening health problems. 2) Mentally, there were stress from learning and unpreparedness in various aspects 3) in terms of learning, students have more learning difficulties and less concentration on studying as well as Teacher's career was found that there was increased difficulty in working. And 4) socially, and there were fewer relationships between all groups. The findings revealed the following guidelines have been found for developing appropriate online teaching and learning arrangements. And increase efficiency as follows: 1) there should be a form of online teaching that does not cause physical harm to students. 2) Schools must provide adequate support in terms of time, equipment and knowledge to reduce stress. 3) Encourage teachers to develop themselves. 4) Schools and the government should support equipment, expenses, and knowledge development and 5) create more interaction between students and teachers.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเรื่อง ผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียนและครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี นี้ สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้ความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี อาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งได้ทุ่มเท สละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ ตลอดจนช่วยปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำวิจัยจนสำเร็จสมบูรณ์ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อัฉรรา วัฒนานรงค์ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา (กรุงเทพฯ) ประธานคณะกรรมการการสอบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ดร.ธารินทร์ รสานนท์ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา (กรุงเทพฯ) กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย นิธิภูมิ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา (กรุงเทพฯ) รองศาสตราจารย์ ดร.โกศล มีคุณ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา (กรุงเทพฯ) และ ดร.วุฒิสักดิ์ อธิระวิทย์ ที่ปรึกษาผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และให้คำแนะนำที่ดียิ่ง นายสิริวิชญ์ สำนักสกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี ที่เชื้อเพื่อสถานที่ และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้นำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาต่อไป และขอขอบพระคุณท่านเจ้าของเอกสารและงานวิจัยทุกท่าน ที่ผู้วิจัยได้นำมาอ้างอิงไว้ในการทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะครู บุคลากร นักเรียน และผู้ปกครองทุกท่านของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรีและเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษาประจำปี 2563 ทุกท่านที่สนับสนุนช่วยเหลือห่วงใยและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยโดยตลอด

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณครอบครัว พี่ น้อง เพื่อน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้เป็นกำลังใจของผู้วิจัย คุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของท่าน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และนโยบายการจัดการเรียนการ สอน ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	8
การจัดการเรียนการสอน ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของ โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี	9
ผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019	18
มาตรการการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 ของจังหวัดชลบุรี.....	25

ข้อมูลพื้นฐานและมาตรการการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี.....	26
การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉิน	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	43
กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants).....	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	50
ผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อนักเรียน และครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2564	50
การวิเคราะห์กลุ่มคำ (Domain Analysis) การเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคำ และการเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างกลุ่ม	61
แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี	63
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล	67
สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล.....	67
ข้อเสนอแนะ.....	72
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	77
แบบสัมภาษณ์	78
ประวัติผู้วิจัย	86

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงตารางวิเคราะห์กลุ่มคำ (Domain Analysis) และเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่าง กลุ่มคำ	62
---	----

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
ภาพ 2 การพัฒนาระบบฐานข้อมูล	21
ภาพ 3 ข้อมูลจำนวนนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี พ.ศ. 2561.....	27
ภาพ 4 กระบวนการที่ช่วยให้เกิดการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง	31

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 ระลอก โดยในระลอกที่ 1 นั้น เกิดขึ้นในระหว่างช่วงวันที่ 18 มีนาคม 2563 และลดลงอย่างมีนัยสำคัญในวันที่ 12 เมษายน 2563 รวมเป็นเวลา 25 วันโดยมีจุดสูงสุดอยู่ที่การติดเชื้อต่อวันที่ 188 ราย สำหรับการแพร่ระบาดระลอกที่ 2 เกิดขึ้นเป็นเวลา 103 วันและมีจำนวนผู้ติดเชื้อรายวันสูงสุดที่ 959 ราย แต่สำหรับการแพร่ระบาดในระลอกที่ 3 ได้เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2564 มีจำนวนผู้ติดเชื้อในระดับสูง (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ), 2564, สื่อออนไลน์) โดยตัวเลข ผู้ติดเชื้อรายวันสูงสุด อยู่ที่ 23,418 ราย เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2564 (ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019, 2564, สื่อออนไลน์)

สำหรับสถานการณ์การแพร่ระบาดในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี พบว่า ตั้งแต่เริ่มการระบาดในระลอกที่ 1 จนถึง ณ วันที่ 25 มกราคม 2565 มีผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สะสมจำนวนทั้งสิ้น 128,618 ราย โดยมียอดผู้ติดเชื้อสูงสุดในวันที่ 4 สิงหาคม 2564 จำนวน 1,678 ราย (ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019, 2564, สื่อออนไลน์) เมื่อเทียบจำนวนผู้ติดเชื้อสะสมกับจำนวนประชากรในจังหวัดชลบุรี จำนวน 1,583,633 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2564, สื่อออนไลน์) พบว่า มีผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สะสมในจังหวัดชลบุรี คิดเป็นร้อยละ 8.12 ของจำนวนประชากรในจังหวัด

ด้วยเหตุนี้ ตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม 2564 เป็นต้นมา ถึงสิ้นภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 กระทรวงศึกษาธิการจึงยึดแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้สถานศึกษาในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษ เพื่อความปลอดภัยของนักเรียน และเพื่อลดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงได้ประกาศให้โรงเรียนในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่ 28 จังหวัด ซึ่งมีจังหวัดชลบุรีเป็น 1 ใน 28 จังหวัด ปิดเรียน ด้วยเหตุพิเศษ และใช้แนวทางการจัดการเรียนการสอนตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ เช่น การสื่อสารแบบทางไกล หรือจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ หรือด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ หากไม่สามารถจัดการเรียนการสอนโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้อาจจัดการเรียนการสอนโดยใบสั่งงาน หรือมอบหมายงานตามความเหมาะสม โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) นอกจากนี้ กรมส่งเสริม

การปกครองท้องถิ่น ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท 0816.3/ว 01 ลงวันที่ 3 มกราคม 2564 เรื่อง การปิดสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ระลอกใหม่ โดยขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาในสังกัด ดำเนินการ ดังนี้ 1) ให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งในพื้นที่ควบคุมสูงสุด 28 จังหวัด ปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษ ตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม 2564 เป็นต้นไป 2) กรณีผู้ว่าจังหวัด กำหนดมาตรการเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่กำหนดในข้อ 1) ขอให้นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรการดังกล่าว และ 3) ในระหว่างที่สถานศึกษาต้องปิด การจัดการเรียนการสอน ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาพิจารณาแนวทางการจัดการเรียนการสอนรูปแบบการสื่อสารทางไกล รูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือรูปแบบอื่นตาม ความเหมาะสม (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2564)

ทางด้านองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ได้มีนโยบายให้โรงเรียนและสถาบันการศึกษาทุกประเภท ทั้งในระบบและนอกระบบในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ให้สามารถจัดการเรียนการสอน หรือการทำกิจการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนใน 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) การเรียนการสอนผ่านโทรทัศน์ ระบบเคเบิลโทรทัศน์ และระบบดาวเทียม (On Air) 2) การเรียนการสอนผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Online) 3) การเรียนการสอนโดยการใช้งานผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ (On Demand) และ 4) การเรียนการสอนโดยการจัดหนังสือ แบบฝึกหัด ใบงาน ให้กับนักเรียน เพื่อนำไปเรียนรู้ที่บ้านภายใต้ความช่วยเหลือของผู้ปกครอง (On Hand) (คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดชลบุรี, 2564) ด้วยเหตุนี้ โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี จึงมีหนังสือแจ้งผู้ปกครองเพื่อรับทราบถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 14 มิถุนายน 2564 เป็นต้นไป ซึ่งมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ดังนี้ 1) ฝ่ายปฐมวัย จัดการเรียนการสอนผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Online) ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ (Line) (On Demand) ผสมผสานกับรูปแบบการจัดหนังสือ แบบฝึกหัด ใบงาน ให้กับนักเรียน เพื่อนำไปเรียนรู้ที่บ้านภายใต้ความช่วยเหลือของผู้ปกครอง และ 2) ฝ่ายประถมศึกษาจัดการเรียนการสอนผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Online) ผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ คือ ไลน์ (Line) Cisco Webex และ Google Workspace for Education (On Demand) ผสมผสานกับรูปแบบการจัดหนังสือ แบบฝึกหัด ใบงาน ให้กับนักเรียน เพื่อนำไปเรียนรู้ที่บ้านภายใต้ความช่วยเหลือของผู้ปกครอง (โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี, 2564)

โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี เป็นโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เริ่มเปิดดำเนินการในปีการศึกษา พ.ศ. 2549 โดยเปิดสอนนักเรียนตั้งแต่ชั้นเตรียมอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวม 48 ห้องเรียน โดยมีนักเรียน

ณ ปัจจุบัน จำนวน 2,826 คน ด้วยเหตุนี้ โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี จึงต้องปฏิบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวข้างต้น

ทั้งนี้ จากผลสำรวจของศูนย์พัฒนาองค์ความรู้ด้านกิจกรรมทางกายประเทศไทย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อเดือนสิงหาคม 2564 พบว่า นักเรียนได้รับผลกระทบจากการเรียนแบบออนไลน์ 7 อันดับแรก ได้แก่ 1) ปวดตา ปวดเมื่อย ปวดหลัง 2) เครียดและกังวลใจ โดยเฉพาะนักเรียนที่เตรียมเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และเตรียมสอบเข้าระดับอุดมศึกษา 3) พักผ่อนน้อย และนอนน้อยลง 4) เบื่อหน่ายไม่อยากเรียน 5) มีกิจกรรมทางด้านร่างกาย ออกกำลังกายน้อยลง 6) สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียน ขาดสมาธิในการเรียน และ 7) รับประทานอาหารไม่ตรงเวลา (กรุงเทพมหานครออนไลน์, 2564, สืบออนไลน์)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับผลกระทบของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียน และครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยมุ่งทำการศึกษาในกลุ่มเป้าหมายนักเรียน และครู เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี ที่เหมาะสม สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้เกี่ยวข้อง เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และในอนาคตอาจมีโรคติดเชื้ออุบัติใหม่เกิดขึ้นได้อีก ดังนั้นการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนเพื่อรับมือกับสถานการณ์อย่างมีประสิทธิภาพจึงมีความสำคัญทั้งในปัจจุบันและอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทำความเข้าใจผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อนักเรียน และครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ในปีการศึกษา 2564
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษานี้ มีขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ ผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อนักเรียน และครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

ขอบเขตด้านพื้นที่

ทำการศึกษาในพื้นที่โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

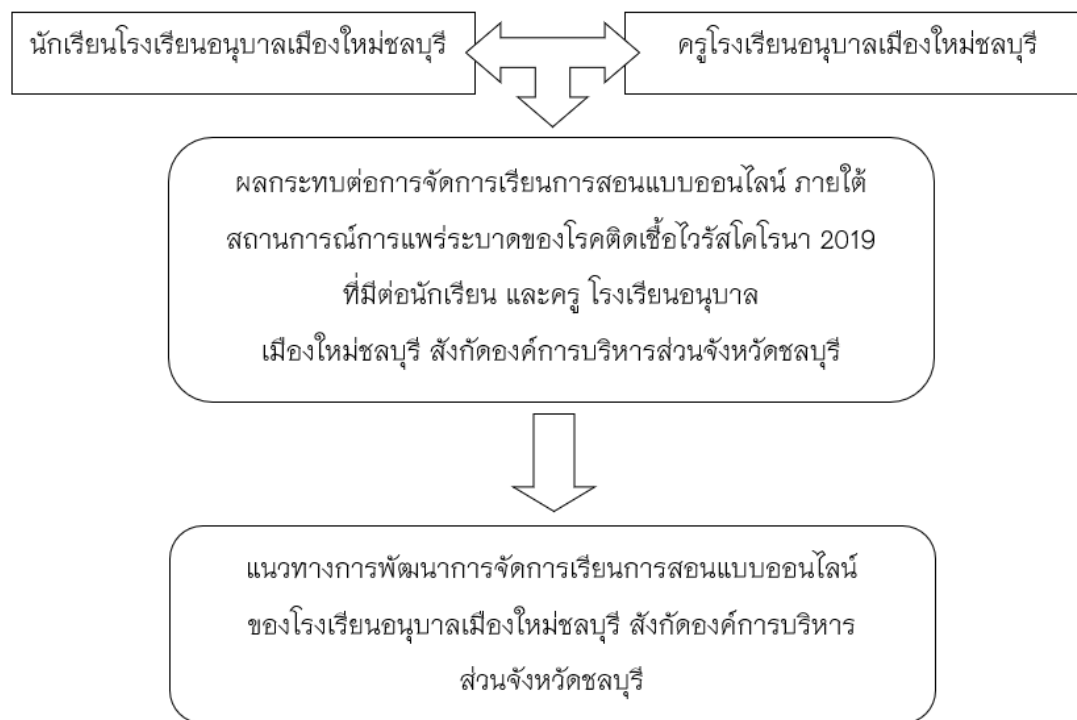
ขอบเขตด้านระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

ดำเนินการศึกษาในช่วงเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม 2565 รวมทั้งสิ้น 6 เดือน

ขอบเขตด้านบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants)

การศึกษาและความคาดหวังต่อการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อนักเรียน และครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มีกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียน และครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 36 คน ประกอบด้วย นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3-6 จำนวน 20 คน และครูระดับประถมศึกษาปีที่ 3-6 จำนวน 16 คน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หมายถึง การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี

นักเรียน หมายถึง นักเรียนโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2564

ครู หมายถึง ครูโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2564

ผลกระทบ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นทางด้านลบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อนักเรียนและครู ระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2564 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. **ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับนักเรียน** หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นทางด้านลบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2564 ใน 4 ด้าน ได้แก่

1.1 **ผลกระทบด้านร่างกาย** หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นทางด้านลบที่เกิดต่อร่างกายของนักเรียน

1.2 **ผลกระทบด้านจิตใจ** หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นทางด้านลบที่เกิดต่อสภาพจิตใจของนักเรียน

1.3 **ผลกระทบด้านการเรียน** หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นทางด้านลบต่อการเรียนของนักเรียน

1.4 **ผลกระทบด้านสังคม** หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นทางด้านลบด้านปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นของนักเรียน

2. **ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับครู** หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นทางด้านลบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2564 ใน 4 ด้าน ได้แก่

2.1 **ผลกระทบด้านร่างกาย** หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นทางด้านลบที่เกิดต่อร่างกายของครู

2.2 **ผลกระทบด้านจิตใจ** หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นทางด้านลบที่เกิดต่อสภาพจิตใจของครู

2.3 **ผลกระทบด้านอาชีพ** หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นทางด้านลบต่ออาชีพของครู

2.4 **ผลกระทบด้านสังคม** หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นทางด้านลบด้านปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นของครู

การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ หมายถึง แนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ซึ่งมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบการศึกษา ดังนี้ 1) จัดการเรียนการสอนผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Online) 2) จัดการเรียนการสอนผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ คือ ไลน์ (Line) Cisco Webex และ Google Workspace for Education (On Demand) และ 3) จัดการเรียนการสอนรูปแบบการจัดหนังสือ

แบบฝึกหัด ใบงาน ให้กับนักเรียน เพื่อนำไปเรียนรู้ที่บ้านภายใต้ความช่วยเหลือของผู้ปกครอง (On Hand)

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ หมายถึง แนวทางที่ได้มาจากการศึกษาผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อนักเรียน และครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ที่มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ สามารถค้นพบแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่เหมาะสม และเพิ่มประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การจัดรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ที่ลดผลกระทบต่อนักเรียน และครู ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านการเรียน/ด้านอาชีพ และด้านสังคม
2. แนวทางการสนับสนุนด้านเวลา อุปกรณ์ และความรู้ที่เพียงพอ ต่อนักเรียน และครู ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์
3. แนวทางการสนับสนุนครูในการพัฒนาตนเอง
4. แนวทางการสร้างปฏิสัมพันธ์เพิ่มขึ้นระหว่างนักเรียนและครู

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อนักเรียน และครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เป็นการศึกษาบนพื้นฐานกรอบแนวคิดเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และนโยบายการจัดการเรียนการสอน ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
2. การจัดการเรียนการสอน ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี
3. ผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
4. มาตรการการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของจังหวัดชลบุรี
5. ข้อมูลพื้นฐานและมาตรการการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี
6. การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉิน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
โดยมีรายละเอียด ดังนี้

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และนโยบายการจัดการเรียนการสอน ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 ระลอก โดยในระลอกที่ 1 นั้น เกิดขึ้นในระหว่างช่วงวันที่ 18 มีนาคม 2563 และลดลงอย่างมีนัยสำคัญในวันที่ 12 เมษายน 2563 รวมเป็นเวลา 25 วัน โดยมีจุดสูงสุดอยู่ที่การติดเชื้อต่อวันที่ 188 ราย สำหรับการแพร่ระบาดระลอกที่ 2 เกิดขึ้นเป็นเวลา 103 วันและมีจำนวนผู้ติดเชื้อรายวันสูงสุดที่ 959 ราย แต่สำหรับการแพร่ระบาดในระลอกที่ 3 ได้เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2564

มีจำนวนผู้ติดเชื้อในระดับสูง (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ), 2564, สื่อออนไลน์) โดยตัวเลขผู้ติดเชื้อรายวันสูงสุด อยู่ที่ 23,418 ราย เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2564 (ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019, 2564, สื่อออนไลน์)

สำหรับสถานการณ์การแพร่ระบาดในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี พบว่า ตั้งแต่เริ่มการระบาดในระลอกที่ 1 จนถึง ณ วันที่ 25 มกราคม 2565 มีผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สะสมจำนวนทั้งสิ้น 128,618 ราย โดยมียอดผู้ติดเชื้อสูงสุดในวันที่ 4 สิงหาคม 2564 จำนวน 1,678 ราย (ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019, 2564, สื่อออนไลน์) เมื่อเทียบจำนวนผู้ติดเชื้อสะสมกับจำนวนประชากรในจังหวัดชลบุรี จำนวน 1,583,633 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2564, สื่อออนไลน์) พบว่า มีผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สะสมในจังหวัดชลบุรี คิดเป็นร้อยละ 8.12 ของจำนวนประชากรในจังหวัด

การจัดการเรียนการสอน ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้มีการแพร่ระบาดรุนแรงในประเทศไทย ตั้งแต่ 18 มีนาคม 2563 เป็นต้นมา (ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019, 2564, สื่อออนไลน์) ส่งผลให้ นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีแถลงการณ์ เมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2563 เรื่อง การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ครั้งที่ 2 ในกรณีที่ไม่สามารถทำการเรียนการสอนที่โรงเรียนได้ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 โดยขอให้บุคลากรทางการศึกษา ดำเนินการตามนโยบาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563, สื่อออนไลน์) ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนออกแบบให้สอดคล้องกับความปลอดภัยของพื้นที่ โดยมีการเรียนรู้แบบ Onsite ในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยสามารถไปโรงเรียนได้ ขณะที่พื้นที่ไม่ปลอดภัย จะมีการเรียนรู้หลักผ่านทาง การ On-Air ของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ และมีการเรียนรู้เสริมแบบออนไลน์

2. นโยบายหลักที่นำมาใช้ คือ เพิ่มเวลาพัก ซึ่งจะมีการแถลงอีกครั้งในรายละเอียดลดการประเมินและงดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็นโดยเน้นเรียนเฉพาะวิชากลุ่มสาระหลัก

3. การเตรียมพร้อมในด้านระบบการเรียนรู้ออนไลน์ จะเริ่มทดสอบตั้งแต่วันที่ 18 พฤษภาคม 2563 เป็นต้นไป ทั้งนี้ ต้องพิจารณาทั้งในเชิงประสิทธิภาพและ

การเข้าถึง เพื่อเตรียมความพร้อมให้มากที่สุดที่สุดในกรณีที่วันที่ 1 กรกฎาคม 2564 ไม่สามารถเปิดภาคเรียนที่โรงเรียนได้

4. กระทรวงศึกษาธิการ จะเป็นผู้สนับสนุนการเรียนการสอนทางไกล ในสัดส่วนร้อยละ 80 เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนขั้นพื้นฐานได้ และอีกร้อยละ 20 หรือมากกว่าให้ทางโรงเรียนและครูในแต่ละพื้นที่พิจารณาออกแบบตามความเหมาะสม

5. การเรียนผ่านการสอนทางไกลจะใช้สื่อโทรทัศน์ (TV) ในทุกระบบเป็นหลัก ทั้งนี้ ได้รับการอนุเคราะห์สื่อจากมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ที่มีมาตรฐาน โดยมีดิจิทัลแพลตฟอร์มของกระทรวงศึกษาธิการ หรือ DEEP และการเรียนการสอนแบบโต้ตอบออนไลน์เป็นสื่อเสริม

ต่อมา เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2563 กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดแนวปฏิบัติสำหรับสถานศึกษา ในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประเทศไทย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

นโยบายการเริ่มเปิดโรงเรียน (Reopening) ตามที่กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ว่า “โรงเรียนหยุดได้แต่การเรียนรู้หยุดไม่ได้” โดยกำหนดเปิดภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา พ.ศ. 2563 ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 และได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล แบ่งเป็น 4 ระยะ ได้แก่ 1) ระยะที่ 1 การเตรียมความพร้อม ระหว่างวันที่ 7 เมษายน-17 พฤษภาคม 2563 โดยทำการสำรวจความพร้อมด้านอุปกรณ์ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของนักเรียน ผู้ปกครอง ครู และระบบการบริหารจัดการการเรียนการสอน 2) ระยะที่ 2 การทดลองจัดการเรียนการสอนทางไกล ระหว่างวันที่ 18 พฤษภาคม-30 มิถุนายน 2563 โดยดำเนินการทดลองจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านช่องรายการโทรทัศน์ระบบดิจิทัลและระบบออนไลน์ด้วยเครื่องมือการเรียนรู้ ตามความเหมาะสมและบริบทของสถานศึกษา 3) ระยะที่ 3 การจัดการเรียนการสอน ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2563-30 เมษายน 2564 โดยแบ่งสถานการณ์ในการจัดการเรียนการสอน เป็น 3 สถานการณ์ ได้แก่ กรณีที่ 1 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ยังไม่คลี่คลาย ให้จัดการเรียน การสอนด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) และระบบออนไลน์ กรณีที่ 2 สถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คลี่คลาย กำหนดเปิดภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา พ.ศ. 2563 ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 จัดการเรียนการสอนปกติในโรงเรียน โดยให้เว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และมีแผนเตรียมการเพื่อรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ และ 4) ระยะที่ 4 ทำการทดสอบและ

การศึกษาต่อ ระหว่างวันที่ 1 เมษายน-15 พฤษภาคม 2564 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน, 2563)

การเตรียมการก่อนเปิดภาคเรียน (Preparations before re-opening) ได้มีการหารือ
ร่วมกันระหว่างกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่ง
ประเทศไทย องค์การอนามัยโลกประเทศไทย ยูนิเซฟ และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนด
มาตรการก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา พ.ศ. 2563 ร่วมกัน โดยใช้กรอบแนวทาง 6 มิติ
เพื่อความปลอดภัย การเรียนรู้ ครอบคลุมถึงเด็กด้อยโอกาส สวัสดิภาพและการคุ้มครอง
นโยบายและการบริหารการเงิน สำหรับเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพก่อน
เปิดภาคเรียนของสถานศึกษา (องค์การเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ และองค์การภาคี, 2563)

มิติที่ 1 ความปลอดภัยจากการลดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยมี
มาตรการควบคุมหลัก จำนวน 6 มาตรการ ได้แก่ 1) มีมาตรการคัดกรองวัดไข้ อาการเสี่ยง
และประวัติเสี่ยง 2) ให้นักเรียน บุคลากร และผู้เข้ามาในสถานศึกษาทุกคนต้องสวมหน้ากากผ้า
3) มีจุดบริการล้างมือด้วยสบู่และน้ำ หรือเจลแอลกอฮอล์ อย่างเพียงพอ 4) จัดเว้นระยะห่าง
ระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1-2 เมตร 5) เปิดประตู หน้าต่างให้อากาศถ่ายเท ทำความสะอาด
ห้องเรียนและบริเวณต่าง ๆ และ 6) พิจารณาควบคุมจำนวนนักเรียน ลดแออัด เหลื่อมเวลา
หรือลดเวลาทำกิจกรรมให้สั้นลงเท่าที่จำเป็น และมีมาตรการเสริม จำนวน 6 มาตรการเช่นกัน
ได้แก่ 1) ทำความสะอาดพื้นที่ที่นักเรียนใช้ร่วมกัน ก่อนและหลังใช้งานทุกครั้ง 2) จัดให้มีพื้นที่
การทำกิจกรรม เว้นระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1-2 เมตร 3) ให้นักเรียนใช้ของใช้ส่วนตัว
4) จัดให้มีห้องพยาบาลสำหรับแยกผู้มีอาการป่วยระบบทางเดินหายใจ 5) จัดให้มีการสื่อสาร
ความรู้การป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การล้างมือ การสวมหน้ากาก
การทำความสะอาดแก่ทุกคนในสถานศึกษา และ 6) มีมาตรการสำหรับกรณีมีรับ-ส่ง
นักเรียน

มิติที่ 2 การเรียนรู้ โดยมีมาตรการควบคุมหลัก จำนวน 3 มาตรการ ได้แก่ 1) จัดหา
สื่อความรู้ป้องกันควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับใช้ในการเรียน
การสอน 2) เตรียมความพร้อมด้านการเรียนรู้ของเด็กตามวัยและสอดคล้องกับพัฒนาการด้าน
สังคม อารมณ์ และสติปัญญา และ 3) สร้างความเข้มแข็งของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
และมีมาตรการเสริม จำนวน 4 มาตรการ ได้แก่ 1) กรณีเด็กเล็ก ไม่แนะนำให้ใช้สื่อการเรียน
การสอนแบบออนไลน์ โดยขาดปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน ครู ผู้ปกครอง 2) ไม่ปล่อยให้เด็กและ
วัยรุ่นอยู่กับสื่อออนไลน์ (ที่ไม่ใช่สื่อการเรียนการสอน) นานเกินไป ตามระยะเวลาที่กำหนด
3) ส่งเสริมให้สถานศึกษาและนักเรียนประเมินตนเองในการเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน

และ 4) สนับสนุนให้นักเรียนใช้สื่อรอบรู้ด้านสุขภาพ ในรูปแบบและผ่านช่องทางหลากหลายที่สามารถเข้าถึงได้

มิติที่ 3 การครอบคลุมถึงเด็กด้อยโอกาส ได้แก่ 1) เด็กพิเศษ 2) เด็กพื้นที่เฉพาะทางไกลมาก โดยมีมาตรการควบคุมหลัก จำนวน 6 มาตรการ ได้แก่ 1) จัดหาอุปกรณ์การป้องกันตนเองและและอุปกรณ์ล้างมือ เช่น สบู่ เจลแอลกอฮอล์ หน้ากากผ้า หรือหน้ากากอนามัยให้เพียงพอ 2) มีการปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทการเข้าถึงการเรียนรู้ของนักเรียน 3) มีมาตรการส่งเสริมให้นักเรียนได้รับบริการสุขภาพขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง 4) มีมาตรการการทำความสะอาดและจัดสภาพแวดล้อมของที่พักและเรือนนอนให้ถูกสุขลักษณะ 5) มีมาตรการการทำความสะอาดและจัดสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับข้อบัญญัติการปฏิบัติด้านศาสนกิจ และ 6) มีมาตรการดูแลนักเรียนที่มีความบกพร่องด้านพัฒนาการ การเรียนรู้ หรือด้านพฤติกรรมอารมณ์ และมีมาตรการเสริม จำนวน 3 มาตรการ ได้แก่ 1) ประสานและแสวงหาการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 2) ประสานการดำเนินงานตามแนวทางพัฒนากิจกรรมผู้เรียนของกระทรวงศึกษาธิการ กรณีมีข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา และ 3) ใช้สื่อสร้างความเข้าใจเรื่องการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และแนวทางการดูแลตัวเองโดยคำนึงถึงข้อจำกัดทางภาษาและสังคมของกลุ่มนักเรียนพิการเรียนร่วม

มิติที่ 4 สวัสดิภาพและการคุ้มครอง โดยมีมาตรการควบคุมหลัก จำนวน 5 มาตรการ ได้แก่ 1) จัดเตรียมแผนรองรับด้านการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนป่วย กักตัว หรือกรณีปิดสถานศึกษาชั่วคราว 2) จัดเตรียมแนวปฏิบัติเพื่อลดการรังเกียจและการตีตราทางสังคม (Social Stigma) (3) จัดเตรียมแนวปฏิบัติด้านการจัดการความเครียดของครูและบุคลากร 4) ตรวจสอบประวัติเสี่ยงของบุคลากรและนักเรียน และการกักตัว และ 5) กำหนดแนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำหรับบุคลากรและนักเรียนที่สงสัยติดเชื้อหรือป่วยด้วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยไม่ถือเป็นวันลาหรือวันหยุดเรียน และมีมาตรการเสริม จำนวน 3 มาตรการ ได้แก่ 1) สื่อสารทำความเข้าใจกับบุคคลทุกฝ่ายในเรื่องมาตรการป้องกัน การตีตราทางสังคม (Social Stigma) 2) กรณีนักเรียนหรือบุคลากรป่วยจริง ต้องให้หยุดรักษาจนกว่าจะหายเป็นปกติพร้อมใบรับรอง แพทย์โดยไม่ว่าขาดเรียนหรือขาดงาน และ 3) กักตัวผู้ใกล้ชิดกับผู้ป่วยตามเกณฑ์ควบคุมโรค

มิติที่ 5 นโยบาย โดยมีมาตรการควบคุมหลัก จำนวน 10 มาตรการ ได้แก่ 1) สื่อสารประชาสัมพันธ์แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การล้างมือ การสวมหน้ากาก การรักษาระยะห่างระหว่างบุคคล การทำ

ความสะอาด 2) ประชุมชี้แจงคณะกรรมการสถานศึกษา 3) มีแผนงาน โครงการ และกิจกรรมรองรับนโยบายและแนวทางการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสถานศึกษา 4) แต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในสถานศึกษา 5) กำหนดบทบาทหน้าที่ และมอบหมายผู้รับผิดชอบดำเนินการตามมาตรการ 6) สื่อสารทำความเข้าใจผู้ปกครอง และนักเรียนเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และมีช่องทางการติดต่อสื่อสาร 7) มีการประเมินตนเองเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเปิดเรียน 8) มีมาตรการการจัดการด้านความสะอาด รถรับ-ส่งนักเรียน และชี้แจงผู้ประกอบการ 9) เสริมสร้างวัคซีนชุมชนในสถานศึกษา โดยมาตรการ “4 สร้าง 2 ใช้” ประกอบด้วย สร้างสถานศึกษาที่รู้สึก... “ปลอดภัย” (Safety) สร้างสถานศึกษาที่... “สงบ” (Calm) สร้างสถานศึกษาที่มี... “ความหวัง” (Hope) และสร้างสถานศึกษาที่... “เข้าใจ เห็นใจและให้โอกาส” (De-Stigmatization) รวมถึงใช้ศักยภาพสถานศึกษาและชุมชน (Efficacy) เช่น ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบ่งปัน ทรัพยากรในชุมชน และใช้สายสัมพันธ์ในสถานศึกษา (Connectedness) และ 10) มีการกำกับ ติดตามให้มีการดำเนินงานอย่างเคร่งครัด และมีมาตรการเสริม จำนวน 3 มาตรการ ได้แก่ 1) จัดระบบให้นักเรียนสามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง 2) พิจารณาปิดสถานศึกษาตามสถานการณ์และความเหมาะสม และ 3) สื่อสารให้มีความรู้เกี่ยวกับการสังเกตอาการเสี่ยงการมีแนวโน้มเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ง่าย โดยเฉพาะในเด็กที่มีอาการสมาธิสั้น

มิติที่ 6 การบริหารการเงิน โดยมีมาตรการควบคุมหลัก จำนวน 2 มาตรการ ได้แก่

1) พิจารณาการใช้งบประมาณของสถานศึกษาสำหรับการป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามความจำเป็นและเหมาะสม และ 2) จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับนักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษา และมีมาตรการเสริม จำนวน 3 มาตรการ ได้แก่ 1) ประสานงานและแสวงหาแหล่งทุนและการสนับสนุนจากหน่วยงานองค์กร หรือภาคเอกชน 2) พิจารณาสรรหาบุคลากรเพิ่มเติมในการดูแลนักเรียน และการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา 3) แนวปฏิบัติระหว่างเปิดภาคเรียน (Public Health and Social Guidelines in Schools) ประกอบด้วย (ก) หลักปฏิบัติในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้แก่ คัดกรอง (Screening) สวมหน้ากาก (Mask) ล้างมือ (Hand Wash) เว้นระยะห่าง (Social Distancing) ทำความสะอาด (Cleaning) ลดแออัด (Decrease) และ (ข) ขั้นตอนการคัดกรองสุขภาพและแนวทางการส่งต่อนักเรียน และบุคลากรในสถานศึกษา ได้แก่ จัดตั้งจุด/บริเวณคัดกรองบริเวณทางเข้าสถานศึกษา วัดอุณหภูมิ (> 37.5° C ถือว่ามีไข้) ให้ผู้ถูกคัดกรองล้างมือด้วยสบู่และน้ำ หรือเจลแอลกอฮอล์ ตรวจสอบการสวมหน้ากากของบุคคลทุกคนที่เข้าสถานศึกษา ชักประวัติเสี่ยง อาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่ง (มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจ

ลำบาก เหนื่อยหอบ ไม่ได้กลิ่น ไม่รู้รส) และบันทึกผลในแบบบันทึกการตรวจคัดกรองสุขภาพ และผู้รับผิดชอบรวบรวมข้อมูลรายงานผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ (ค) แนวปฏิบัติสำหรับบุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหาร เจ้าของสถานศึกษา ได้แก่ ประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติ พร้อมทั้งจัดตั้งคณะทำงานดำเนินการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทบทวน ปรับปรุง ซ่อมปฏิบัติตามแผนฉุกเฉินของสถานศึกษา มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ การป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ การปฏิบัติตน การจัดการเรียน การสอนให้กับผู้เกี่ยวข้อง และลดการตีตราทางสังคม (Social Stigma) มีมาตรการคัดกรองสุขภาพทุกคน บริเวณจุดแรกเข้าไปในสถานศึกษา (Point Of Entry) ควรพิจารณาการจัดให้นักเรียนสามารถเข้าถึงการเรียนการสอนที่มีคุณภาพเหมาะสมตามบริบทได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการติดตามกรณีนักเรียนขาดเรียน ลาป่วย ในกรณีที่พบนักเรียน ครู บุคลากร หรือ ผู้ปกครองอยู่ในกลุ่มเสี่ยง หรือผู้ป่วยยืนยันเข้ามาในสถานศึกษา ให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ มีมาตรการให้นักเรียนได้รับอาหารกลางวันและอาหารเสริมนมตามสิทธิที่ควรได้รับ กรณีพบอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกักตัว ควบคุม กำกับ ติดตาม และตรวจสอบ การดำเนินงานตาม มาตรการอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง

ทั้งนี้ ยังได้กำหนดให้ครูผู้ดูแลนักเรียนมีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้ 1) ติดตามข้อมูล ข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ 2) สังเกตอาการป่วย ของตนเอง หากมีอาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้หยุดปฏิบัติงาน และรีบไปพบ แพทย์ทันที 3) ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการโรคอย่างเคร่งครัด ได้แก่ ล้างมือบ่อย ๆ สวมหน้ากากผ้า หรือหน้ากากอนามัย และเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล หลีกเลี่ยงการไป ในสถานที่ที่แออัด หรือแหล่งชุมชน 4) แจ้งผู้ปกครองและนักเรียน ให้นำของใช้ส่วนตัวและ อุปกรณ์ป้องกันมาใช้เป็นของตนเอง 5) สื่อสารความรู้ คำแนะนำ หรือจัดหาสื่อประชาสัมพันธ์ ในการป้องกันและลดความเสี่ยงจากการแพร่กระจายโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 6) ทำความ สะอาดสื่อการเรียนการสอนหรืออุปกรณ์ของใช้รวมที่เป็นจุดสัมผัสเสี่ยง ทุกครั้งหลังใช้งาน 7) ควบคุมดูแลการจัดที่นั่งภายในสถานที่ในโรงเรียน ตามหลักการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1-2 เมตร 8) ตรวจสอบ กำกับ ติดตามการมาเรียนของนักเรียน 9) ตรวจคัดกรอง สุขภาพทุกคนที่เข้ามาในสถานศึกษาตามขั้นตอน 10) สังเกตกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรม หรือนักเรียนที่ไม่ร่วมมือปฏิบัติตามมาตรการที่ครู กำหนดเพื่อให้ได้รับการช่วยเหลือ และ 11) สื่อสาร ความรู้เกี่ยวกับความเครียด กระบวนการจัดการความเครียดให้แก่ นักเรียนและบุคลากร ในสถานศึกษา

สำหรับนักเรียน มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้ 1) ติดตามข้อมูลข่าวสาร สถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ 2) สังเกตอาการป่วย ของตนเอง หากมีอาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ไข้ เจ็บคอ หรือ ผู้ปกครอง 3) มีและ ใช้ของใช้ส่วนตัว ไม่ใช้ร่วมกับผู้อื่น 4) ปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างเคร่งครัด ได้แก่ ล้างมือบ่อย ๆ สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย และเว้นระยะห่าง ระหว่างบุคคล หลีกเลี่ยงการไปในสถานที่ที่แออัดหรือแหล่งชุมชน 5) ดูแลสุขภาพให้แข็งแรง ด้วยการกินอาหารปรุงสุก ร้อน สะอาด อาหารครบ 5 หมู่ และผัก ผลไม้ ออกกำลังกาย และ นอนหลับให้เพียงพอ 6) กรณีนักเรียนขาดเรียนหรือถูกกักตัว ควรติดตามความคืบหน้า การเรียนอย่างสม่ำเสมอ และ 7) หลีกเลี่ยงการลือเลียดความผิดปกติหรืออาการไม่สบาย ของเพื่อน

ทางด้านผู้ปกครอง มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้ 1) ติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ 2) สังเกตอาการป่วยของบุตรหลาน หากมี อาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้รีบพาไปพบแพทย์ 3) จัดหาของใช้ส่วนตัวให้บุตรหลาน 4) จัดหาอุปกรณ์ป้องกันโรคและการล้างมือ กำกับให้บุตรหลานปฏิบัติตามมาตรการการป้องกัน โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างเคร่งครัด ได้แก่ ล้างมือบ่อย ๆ สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากาก อนามัย และเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล หลีกเลี่ยงการไปในสถานที่ที่แออัดหรือแหล่งชุมชน 5) ดูแล สุขภาพบุตรหลาน จัดเตรียมอาหารปรุงสุกใหม่ 6) กรณีมีการจัดการเรียนการสอนทางไกล ออนไลน์ ผู้ปกครองควรให้ความร่วมมือกับครู ในการดูแลจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียน

เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2564 กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีประกาศเรื่อง ให้สถานศึกษา ในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษ โดยใจความสำคัญ คือ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้มีการแพร่ระบาด รุนแรงเป็นในประเทศไทย ด้วยเหตุนี้ ตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม 2564 เป็นต้นมา ถึงสิ้นภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 กระทรวงศึกษาธิการจึงยังคงยึดแนวทางการจัดการเรียนการสอนตาม ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้สถานศึกษาในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษ เพื่อความปลอดภัยของนักเรียน และเพื่อลดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 จึงได้ประกาศให้โรงเรียนในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่ 28 จังหวัด ได้แก่ 1) กรุงเทพมหานคร 2) ตาก 3) นนทบุรี 4) ปทุมธานี 5) พระนครศรีอยุธยา 6) สระบุรี 7) ลพบุรี 8) สิงห์บุรี 9) อ่างทอง 10) นครนายก 11) กาญจนบุรี 12) นครปฐม 13) ราชบุรี 14) สุพรรณบุรี 15) ประจวบคีรีขันธ์ 16) เพชรบุรี 17) สมุทรสงคราม 18) สมุทรสาคร 19) ฉะเชิงเทรา 20) ปราจีนบุรี 21) สระแก้ว 22) สมุทรปราการ 23) จันทบุรี 24) ชลบุรี 25) ตราด 26) ระยอง

27) ชุมพร และ 28) ระนอง ปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษ และใช้แนวทางการจัดการเรียนการสอนตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ เช่น การสื่อสารแบบทางไกล หรือด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ หากไม่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ได้ อาจจัดการเรียนการสอนโดยใบสั่งงานหรือมอบงานตามความเหมาะสม โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

เมื่อเดือนเมษายน 2564 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้มีการแพร่ระบาดรุนแรงเป็นระลอกที่ 3 ในประเทศไทย (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ), 2564, สื่อออนไลน์) โดยตัวเลขผู้ติดเชื้อรายวันสูงสุดอยู่ที่ 23,418 ราย เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2564 (ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019, 2564, สื่อออนไลน์) เมื่อพิจารณาสถานการณ์การแพร่ระบาดในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี พบว่า ตั้งแต่เริ่มการระบาดในระลอกที่ 1 จนถึง ณ วันที่ 25 มกราคม 2565 มีผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สะสมจำนวนทั้งสิ้น 128,618 ราย โดยมียอดผู้ติดเชื้อสูงสุดในวันที่ 4 สิงหาคม 2564 จำนวน 1,678 ราย (ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดชลบุรี, 2565, สื่อออนไลน์) เมื่อเทียบจำนวนผู้ติดเชื้อสะสมกับจำนวนประชากรในจังหวัดชลบุรี จำนวน 1,583,633 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2564, สื่อออนไลน์) พบว่า มีผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สะสมในจังหวัดชลบุรี คิดเป็นร้อยละ 8.12 ของจำนวนประชากรในจังหวัด ด้วยเหตุนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท 0816.3/ว 01 ลงวันที่ 3 มกราคม 2564 เรื่อง การปิดสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ระลอกใหม่ โดยขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาในสังกัด ดำเนินการ ดังนี้ 1) ให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งในพื้นที่ควบคุมสูงสุด 28 จังหวัด ปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษ ตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม 2564 เป็นต้นไป 2) กรณีผู้ว่าจังหวัด กำหนดมาตรการเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่กำหนดในข้อ (1) ขอให้นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรการดังกล่าว และ 3) ในระหว่างที่สถานศึกษาต้องปิดการจัดการเรียนการสอน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาพิจารณาแนวทางการจัดการเรียนการสอนรูปแบบการสื่อสารทางไกล รูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือรูปแบบอื่นตามความเหมาะสม (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2564)

ทางด้านองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ได้มีนโยบายโดยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี (นายวิทยา คุณปลื้ม) เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2564 ทางด้านการศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียม ทัดเทียม และมีคุณภาพ โดยมีกรอบแนวทางปฏิบัติสำคัญ คือ การศึกษาทางไกลโดยใช้เทคโนโลยี (องค์การ

บริหารส่วนจังหวัดชลบุรี, 2564, สื่อบนออนไลน์) ประกอบกับคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดชลบุรี จึงได้มีคำสั่ง ที่ 33/2564 เรื่อง มาตรการเร่งด่วนในการป้องกันวิกฤตการณ์จากโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) ในเขตท้องที่ จังหวัดชลบุรี ลงวันที่ 9 มิถุนายน 2564 โดยเห็นชอบให้โรงเรียนและสถาบันการศึกษา ทุกประเภท ทั้งในระบบและนอกระบบในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ให้สามารถจัดการเรียนการสอน หรือการทำกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนใน 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) การเรียน การสอนผ่านโทรทัศน์ ระบบเคเบิลโทรทัศน์ และระบบดาวเทียม (On Air) (2) การเรียนการสอน ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Online) (3) การเรียนการสอนโดยการใช้จ่ายผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ (On Demand) และ 4) การเรียนการสอนโดยการจัดหนังสือ แบบฝึกหัด ใบงาน ให้กับนักเรียน เพื่อนำไปเรียนรู้ที่บ้านภายใต้ความช่วยเหลือของผู้ปกครอง (On Hand) (คณะกรรมการ โรคติดต่อจังหวัดชลบุรี, 2564)

ดังนั้น โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี จึงมีหนังสือแจ้งผู้ปกครองเพื่อรับทราบ ถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 14 มิถุนายน 2564 เป็นต้นไป ซึ่งมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ดังนี้ 1) ฝ่ายปฐมวัย จัดการเรียน การสอนผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Online) ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ (Line) (On Demand) ผสมผสาน กับรูปแบบการจัดหนังสือ แบบฝึกหัด ใบงาน ให้กับนักเรียน เพื่อนำไปเรียนรู้ที่บ้านภายใต้ความ ช่วยเหลือของผู้ปกครอง (On Hand) และ 2) ฝ่ายประถมศึกษา จัดการเรียนการสอนผ่านระบบ อินเทอร์เน็ต (Online) ผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ คือ ไลน์ (Line) Cisco Webex และ Google Workspace for Education (On Demand) ผสมผสานกับรูปแบบการจัดหนังสือ แบบฝึกหัด ใบงาน ให้กับนักเรียน เพื่อนำไปเรียนรู้ที่บ้านภายใต้ความช่วยเหลือของผู้ปกครอง (On Hand) (โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี, 2564)

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 ได้มีการแพร่ระบาดรุนแรงในประเทศไทย ส่งผลให้กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข มีประกาศ และหลักเกณฑ์ให้สถานศึกษาทั่วประเทศไทย ดำเนินการเรียน การสอนแบบออนไลน์ ควบคู่ไปกับแนวปฏิบัติสำหรับสถานศึกษา ในการป้องกันการแพร่ระบาดของ โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประเทศไทย ต่อมาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 ได้มีการแพร่ระบาดรุนแรงเป็นระลอกที่ 3 ในประเทศไทย เมื่อเดือนเมษายน 2564 และสถานการณ์การแพร่ระบาดในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี มีความรุนแรง คณะกรรมการ โรคติดต่อจังหวัดชลบุรี จึงได้มีคำสั่งมาตรการเร่งด่วนในการป้องกันวิกฤตการณ์จากโรคติดต่อเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 โดยเห็นชอบให้โรงเรียนและสถาบันการศึกษาทุกประเภท ทั้งในระบบและ

นอกระบบในพื้นที่จังหวัดชลบุรี จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ด้วยเหตุนี้โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี จึงมีหนังสือแจ้งผู้ปกครอง เพื่อรับทราบถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 14 มิถุนายน 2564 เป็นต้นไป ซึ่งมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์เป็นหลัก

ผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

เมื่อการเรียนการสอนต้องได้รับผลกระทบเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โรคระบาด สงคราม ภัยธรรมชาติ ย่อมส่งผลให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรทางด้านการศึกษาต่างได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะในด้านผลกระทบด้านร่างกาย ผลกระทบด้านจิตใจ ผลกระทบด้านอาชีพ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจและการเงิน และผลกระทบด้านสังคม

จากผลการศึกษา โดย รณชัย คนบุญ, วริศรา ปั่นทองกลาง และเสาวนีย์ ชูจันทร์ (2565) พบว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบการใช้ชีวิตแบบเดิม เป็น “ความปกติใหม่” (New Normal) ซึ่งส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมดูแลสุขภาพ สุขภาพจิต สังคม เศรษฐกิจ และระบบการศึกษา กล่าวคือ ทางด้านผลกระทบด้านระบบการศึกษา ในภาพรวมมีโรงเรียนในต่างประเทศมากกว่า 190 ประเทศ ต้องปิดการเรียนการสอน ส่งผลให้เด็กนักเรียนมากกว่า 1,500 ล้านคนทั่วโลก ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนเป็นแบบออนไลน์ นอกจากนี้ยังมีการประกาศห้ามบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา เดินทางไปยังกลุ่มประเทศเสี่ยง รวมถึงผู้ปกครองและคนในครอบครัวของนักเรียนที่จะต้องกักตัว 14 วัน หากเดินทางไปยังประเทศเสี่ยงและกลับมาใช้ชีวิตกับนักเรียน นักศึกษาในประเทศ ทั้งนี้เพื่อป้องกันการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของการเปิดภาคการศึกษา และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอน และแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ที่ส่งผลกระทบต่อนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ด้านร่างกาย ผลกระทบด้านจิตใจ ผลกระทบด้านอาชีพ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจและการเงิน และผลกระทบด้านสังคม

ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ มาลีวัล เลิศสาครศิริ, จุรีย์ นฤมิตเลิศ และกิติยา สมุทรประดิษฐ์ (2564, หน้า 15-16) พบว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ส่งผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เนื่องจากสถานศึกษาต้องปฏิบัติตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการงดจัดการ

เรียนการสอนในชั้นเรียน รวมถึงมาตรการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2563 จึงทำให้นักเรียนและครูต้องจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ซึ่งเกิดผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน เช่น มีความวิตกกังวลสูง มีผลการเรียนลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยความรุนแรงของผลกระทบดังกล่าวขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู/ผู้สอน ปัจจัยด้านนักเรียน/ผู้เรียน ปัจจัยด้านสถานศึกษา และความพร้อมของสื่อ/เทคโนโลยี

นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564) ได้ทำการศึกษา พบว่าผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเชิงบวก ได้แก่ 1) มีการปรับเปลี่ยนแผนและเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอน 2) มีการปรับวิธีการนิเทศ การกำกับติดตาม และการประเมินผลการเรียนใหม่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ 3) มีการปรับปรุงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีคุณภาพสูงขึ้น และสถานศึกษาบางแห่ง/บางสังกัดได้รับงบประมาณเพื่อการจัดการศึกษามากขึ้น โดยสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับงบประมาณสนับสนุนการปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ตและพัฒนาสื่อไอที 4) มีการปรับลดขนาดห้องเรียน และ 5) มีการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น และมีการใช้วิธีการวัดประเมินผลแบบใหม่มากขึ้น ทางด้านผลกระทบทางบวกต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู พบว่า 1) ผู้บริหารพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะการบริหารสถานศึกษารูปแบบต่าง ๆ 2) ผู้บริหารและครูพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะการจัดการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ 3) ครูเรียนรู้และพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีเพิ่มขึ้น 4) ครูเปลี่ยนวิธีสอน วิธีการวัดประเมินผลให้เหมาะสม 5) ครูมีความกระตือรือร้นในการปรับใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ โดยใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง 6) ครูมีความสามัคคี ร่วมมือและช่วยเหลือกันมากขึ้น และ 7) ครูได้รับความชื่นชมจากผู้ปกครองมากขึ้น เนื่องจากผู้ปกครองรับรู้ถึงความวิริยะอุตสาหะในการทำงานของครู สำหรับผลกระทบทางบวกต่อนักเรียน พบว่า 1) นักเรียนมีเวลาอยู่กับครอบครัวมากขึ้น 2) นักเรียนมีความกระตือรือร้นและมีความรับผิดชอบต่อการเรียนมากขึ้น 3) นักเรียนมีโอกาสได้พัฒนาการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี 4) นักเรียนมีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้มากขึ้น 5) นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้จากออนไลน์และแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ มากขึ้น 6) นักเรียนสามารถลดเวลาความเสี่ยง และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปโรงเรียน 7) นักเรียนมีความสงบและมีสมาธิในการเรียนมากขึ้น และ 8) การเรียนออนไลน์หรือผ่านสื่อต่าง ๆ สามารถลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ และด้านผลกระทบทางบวกต่อผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม พบว่า 1) ผู้ปกครองมีการติดต่อสื่อสารเพื่อรับข่าวสาร

จากสถานศึกษามากขึ้น 2) ชุมชนและท้องถิ่น สนับสนุนงบประมาณ และให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือสถานศึกษามากขึ้น และ 3) ผู้ปกครองเข้าใจและมีความสัมพันธ์อันดีกับสถานศึกษามากขึ้น

ทั้งนี้ การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เป็นวิธีการถ่ายทอดเนื้อหา รูปภาพ วิดีโอ การใช้สื่อหลากหลายประเภท (Multimedia) ร่วมกับการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ (Alibak, Talebi and Neshat-Doost, 2019) เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ทันสมัย สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตามความต้องการ ซึ่งการเรียนการสอนแบบออนไลน์มีความจำเป็นมากในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เนื่องจากการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้เรียนจำเป็นต้องมีทักษะทางด้านการสื่อสาร การใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Care, 2018) โดยในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เป็นที่นิยม และมีความจำเป็นอย่างมาก ก็คือการจัดการเรียนการสอนทางไกล หรือการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (สุวิทย์ บึงบัว, 2563) โดยมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. ON-AIR คือ การจัดการเรียนการสอนผ่านระบบโทรทัศน์ ใช้สัญญาณดาวเทียม KU-Band และระบบเคเบิลทีวี
2. ON-DEMAND คือ การเรียนรู้ผ่านเว็บไซต์ DLTV / Youtube DLTV และแอปพลิเคชัน DLTV
3. ON-HAND คือ การนำหนังสือเรียน แบบฝึกหัด ใบงาน และสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ ไปให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่บ้าน
4. ONLINE คือ การจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบถ่ายทอดสด ระหว่างครูและนักเรียน

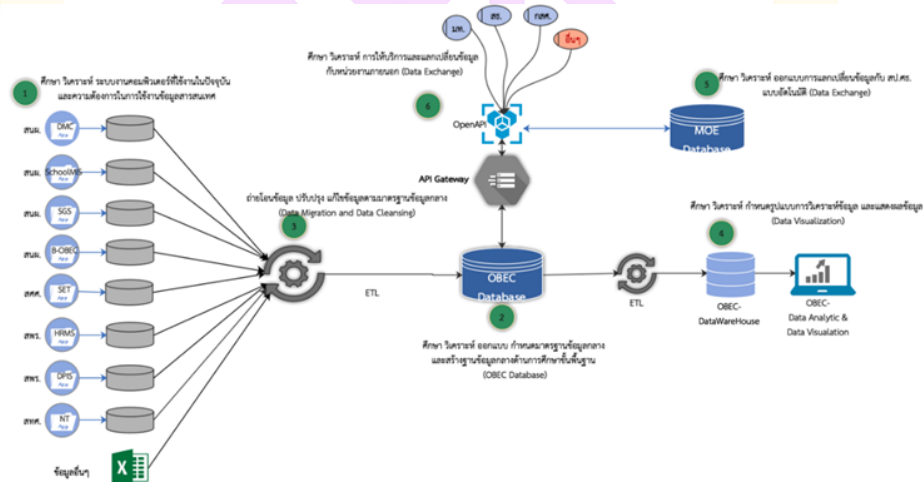
ทั้งนี้ จากผลการสำรวจ พบว่า มีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 9,734 โรงเรียนทั่วประเทศ จากทั้งหมด 11,422 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 85.22 ใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ โดยมีการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ด้านพื้นฐานโครงสร้างเทคโนโลยีดิจิทัล โดยการจัดสรรงบประมาณค่าเช่าบริการสัญญาณอินเทอร์เน็ต ประจำปีงบประมาณ 2564 จัดสรรคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ สนับสนุนครูภัณฑ์คอมพิวเตอร์ และระบบปฏิบัติการสำหรับศูนย์ HCEC ประจำจังหวัด จำนวน 9,990 เครื่อง

จัดสรรครุภัณฑ์ทดแทนห้องเรียน DLTV สำหรับโรงเรียน Stand Alone จำนวน 3,168 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 183 เขต ได้รับงบประมาณในการซ่อมบำรุง อุปกรณ์ DLTV ให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ และสังคม จัดตั้งศูนย์ดิจิทัลชุมชน จำนวน 250 แห่ง และตั้งอยู่ในโรงเรียน จำนวน 58 แห่ง โดยนักเรียนสามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้และการศึกษาค้นคว้า และเรียนรู้ประสบการณ์จริงเกี่ยวกับ อาชีพและการตลาดออนไลน์จากกลุ่มอาชีพในหมู่บ้าน

2. ด้านระบบและสื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน โดยการพัฒนา OBEC Content Center คลังเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน DLIT การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนา OBEC Channel มีสถานีโทรทัศน์การศึกษาขั้นพื้นฐาน obectv.tv มีรายการพุดเช้าข่าวโรงเรียน และพุดเช้าข่าวสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดส่งคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ 60 พรรษา สมเด็จพระเทพฯ ฉบับปรับปรุง และชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 1/2564 ในรูปแบบของ Flash drive สนับสนุนการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบ Conference และทดลองเรียนออนไลน์ผ่านครูชาวต่างประเทศ

3. ด้านระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBEC Big Data) โดยการพัฒนาฐานข้อมูล ดังนี้

ภาพ 2 การพัฒนาระบบฐานข้อมูล

ที่มา: สุวิทย์ บึงบัว, 2563

4. ด้านการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ผ่านสถาบันในสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้ ศูนย์บริหารงานการพัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศได้จัดทำมาตรฐานสมรรถนะทางด้านดิจิทัล (Digital Literacy) สำหรับครูและผู้บริหาร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ผูกอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ผ่านแพลตฟอร์มการประชุม Zoom, Google Meet การสร้างสื่อ DVD และไฟล์นำเสนอ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมมือกับภาคเอกชนสนับสนุนการเรียนการสอนออนไลน์ อาทิ Google/Microsoft Teams และบริษัทอีเลิร์น นิตี (ประเทศไทย)

สำหรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่นิยมนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มากที่สุดมี 4 โปรแกรม (คณะบริหารธุรกิจและวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ, 2564) ได้แก่

1. โปรแกรม Microsoft Teams เป็นโปรแกรมที่มีความโดดเด่นในเรื่องการทำงานร่วมกับ Microsoft Office 365 ในลักษณะการพูดคุยแบบแชทกลุ่ม สามารถแบ่งปันหน้าจอได้ สามารถจัดการเรียนการสอนโดยการประชุมร่วมกันได้ถึง 250 คน และสามารถบันทึกการประชุมได้รองรับการเรียนการสอนด้วยเสียง และในรูปแบบ Video Conference สามารถไลฟ์สดได้เสมือนห้องเรียนจริง รวมทั้งสามารถส่งไฟล์งานได้ จากการใช้โปรแกรม Microsoft Teams ของคณาจารย์พบว่า เป็นโปรแกรมที่เหมาะสมสำหรับการใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่มีผู้เรียนจำนวนมาก และสามารถใช้สำหรับจัดการสื่อการเรียนการสอนด้วยมีลักษณะการใช้งานระบบแบบ LMS ได้ ซึ่งทำให้สะดวกในการ upload สื่อการสอน เอกสารต่าง ๆ และการมอบหมายงาน

2. โปรแกรม Zoom สามารถประชุมพร้อมกันได้สูงสุด 100 คน แต่จะมีจำกัดการคุยวิดีโอไว้ครั้งละไม่เกิน 40 นาทีรองรับการประชุมร่วมกันจากทุกแพลตฟอร์ม ไม่ว่าผู้ร่วมประชุมจะใช้อุปกรณ์ในระบบ PC, Mac, IOS, Android (หรืออุปกรณ์ Zoom Presence) ก็สามารถประชุมด้วยกันได้หมด สามารถเลือกสถานการณ์ประชุมได้ การ Share Screen สามารถแบ่งปันได้หลายแบบ เช่น แบ่งปันหน้าจอทั้งหมด แบ่งปัน Whiteboard หรือแบ่งปันหน้าจอเฉพาะของหน้าต่างแต่ละแอปพลิเคชัน สามารถเชิญผู้ร่วมงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมได้อย่างสะดวกผ่านหมายเลขโทรศัพท์ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือรายชื่อ สามารถแบ่งปันหน้าจอในกลุ่มผู้ประชุมได้โดยง่าย นอกจากนี้นี้ยังสามารถแบ่งปันคอนเทนต์ได้หลากหลายรูปแบบ เช่น รูปภาพ ไฟล์ใน Drop box, One Drive, Google drive และ box

3. โปรแกรม OBS (Open Broadcaster Software) เป็นโปรแกรมที่มีความสามารถหลากหลาย สามารถช่วยจัดการการไลฟ์สตรีมและอัดวิดีโอได้ง่ายขึ้น สามารถใช้ในการแสดงหน้าจอของโปรแกรมที่ใช้งานต่าง ๆ ในเครื่องได้

4. โปรแกรม Google Classroom เป็นเครื่องมือใน Google Apps for Education ที่ช่วยให้ผู้สอนสามารถสร้างและจัดระเบียบงานได้อย่างรวดเร็ว แสดงความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ และสื่อสารกับผู้เรียนได้ง่าย Classroom ช่วยผู้เรียนจัดระเบียบงานใน Google ไดรฟ์เมื่อทำงานเสร็จและส่ง ตลอดจนสื่อสารกับผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียนได้โดยตรง นอกจากนี้ Classroom ได้ประสาน Google เอกสาร ไดรฟ์และ Gmail เข้าไว้ด้วยกันเพื่อช่วยให้ผู้สอนสร้างและเก็บงานได้ ผู้สอนสามารถประกาศ ถามคำถาม และแสดงความคิดเห็นกับผู้เรียนได้แบบเรียลไทม์ สามารถช่วยปรับปรุงการสื่อสารทั้งในและนอกห้องเรียน Classroom จะสร้างโฟลเดอร์ในไดรฟ์โดยอัตโนมัติสำหรับแต่ละงาน และสำหรับผู้เรียนแต่ละคน ผู้เรียนสามารถเห็นได้ง่ายว่ามีงานใดครบกำหนดในหน้างาน

นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานองค์ความรู้ร่วมกับนวัตกรรมการเรียนรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีรูปแบบการสอนที่หลากหลาย โดยมีองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่สำคัญ (วิทยา วาโย และคณะ, 2563, หน้า 287–290) ได้แก่ 1) ผู้สอน (Instructor) 2) ผู้เรียน (Student) 3) เนื้อหา (Content) 4) สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้ (Instructional Media and Resources) 5) กระบวนการจัดการเรียนรู้ (Learning Process) 6) ระบบการติดต่อสื่อสาร (Communication Systems) 7) ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (Network Systems) และ (8) การวัดและการประเมินผล (Measurement and Evaluation) (Belarmino and Bahle–Lampe, 2019, p. 1)

การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์จะมีความเหมาะสม สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อีกทั้งยังเป็นการเชื่อมต่อช่องว่างระหว่างครูผู้สอนและนักเรียนในการจัดการเรียนรู้ โดยทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้จากที่บ้าน และครูผู้สอนสามารถมอบหมายงาน ตรวจงานและสร้างแบบวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา นอกจากนี้ ยังส่งผลให้สถานศึกษาเกิดการปรับตัวและมีการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจึงทำให้ครูผู้สอน นักเรียนและสถานศึกษาต้องปรับตัวอย่างเร่งด่วน อีกทั้งผู้พัฒนาระบบทางด้านการสารสนเทศได้เร่งพัฒนาเครื่องมือที่ช่วยในการจัดการศึกษาและการประชุมทางไกล จึงเกิดเครื่องมือที่ช่วยในการจัดการเรียนการสอนและการประชุมทางไกลขึ้นมากมาย เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ เช่น Zoom, Google Hangouts, Skype, Line, Facetime, Facebook, Messenger, Microsoft Teams, True Visual World, Google Meet, Vroom, WebX (กาญจนา บุญภักดี, 2563, หน้า 2)

จากข้อมูลดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ หมายถึง เป็นวิธีการถ่ายทอดเนื้อหา รูปภาพ วิดีโอ การใช้สื่อหลากหลายประเภท (Multimedia) ร่วมกับการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ดังนี้ 1) ON-AIR คือ การจัดการเรียนการสอนผ่านระบบโทรทัศน์ ใช้สัญญาณดาวเทียม KU-Band และระบบเคเบิลทีวี 2) ON-DEMAND คือ การเรียนรู้ผ่านเว็บไซต์ DLTV / Youtube DLTV และแอปพลิเคชัน DLTV 3) ON-HAND คือ การนำหนังสือเรียนแบบฝึกหัด ใบงาน และสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ ไปให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่บ้าน 4) ONLINE คือ การจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบถ่ายทอดสดระหว่างครูและนักเรียน และมีการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) ด้านพื้นฐานโครงสร้างเทคโนโลยีดิจิทัล 2) ด้านระบบและสื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน 3) ด้านระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBEC Big Data) และ 4) ด้านการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาพบว่า มีผลกระทบทางลบต่อระบบการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ต่อสถานศึกษา ดังนี้ 1) เครือข่ายอินเทอร์เน็ตและการสื่อสารไม่เพียงพอ และสัญญาณไม่เสถียร 2) สถานศึกษาส่วนมากไม่ได้รับเงินงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดทั้งที่ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สถานศึกษามีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น 3) คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูลดลง 4) อาคารสถานที่เพื่อการจัดการเรียนรู้ไม่เพียงพอ วัสดุอุปกรณ์เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อโรคไม่เพียงพอ และ 5) หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น ๆ ต้องการข้อมูลจำนวนมากจากสถานศึกษา ส่งผลให้เป็นภาระงานและกระทบต่อเวลาในการจัดการเรียนการสอน ทางด้านผลกระทบทางลบต่อการปฏิบัติงานของครู พบว่า 1) ครูมีภาระงานในการจัดการเรียนรู้และการดูแลนักเรียนมากขึ้น 2) ครูมีความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน 3) ครูมีวิตกกังวลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ และผลการเรียนของนักเรียนลดลง 4) ครูขาดขวัญกำลังใจในการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน ทางด้านผลกระทบทางลบนักเรียน พบว่า 1) นักเรียนต้องปรับเวลา สถานที่ และวิธีการเรียนใหม่ 2) นักเรียนมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับผลการเรียนสูง 3) นักเรียนได้รับการฝึกทักษะการปฏิบัติน้อยลงและไม่สามารถทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน และเสียโอกาสในการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ภายนอกและการเรียนจากการปฏิบัติจริง 4) นักเรียนและผู้ปกครอง ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเตรียมจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยี และอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ 5) การเรียนออนไลน์ ทำให้นักเรียนขาดความกระตือรือร้น ขาดความรับผิดชอบ และมีความกังวลต่อผลการเรียน และ 6) นักเรียนเหนื่อยล้า เนื่องจาก

ต้องมีการเรียนชดเชยเวลาที่ขาดหายไป และผลกระทบทางลบต่อผู้ปกครอง และชุมชน พบว่า

- 1) ผู้ปกครองมีภาระในการช่วยเหลือการเรียนรู้ของบุตรหลานเพิ่มมากขึ้น
- 2) ผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อสร้างความพร้อมในการเรียนให้กับบุตรหลาน และมีค่าใช้จ่ายเพื่อป้องกันการติดต่อของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้กับบุตรหลานเพิ่มขึ้น
- 3) ผู้ปกครองต้องหาความรู้เพิ่มเติมในบทเรียนและการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้สามารถช่วยเหลือส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลาน
- 4) ผู้ปกครองมีภาวะตั้งเครียดที่ต้องดูแลบุตรหลาน และวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียนของบุตรหลาน และ
- 5) ผู้ปกครองรู้สึกว่ตนเองเสียเวลาและเสียโอกาสในการประกอบอาชีพ

จากผลการศึกษาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เป็นที่นิยม และมีความจำเป็นอย่างมาก ก็คือ การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า การเรียนออนไลน์ มีผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อ สถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง สังคม และชุมชน ทั้งทางบวกและทางลบ

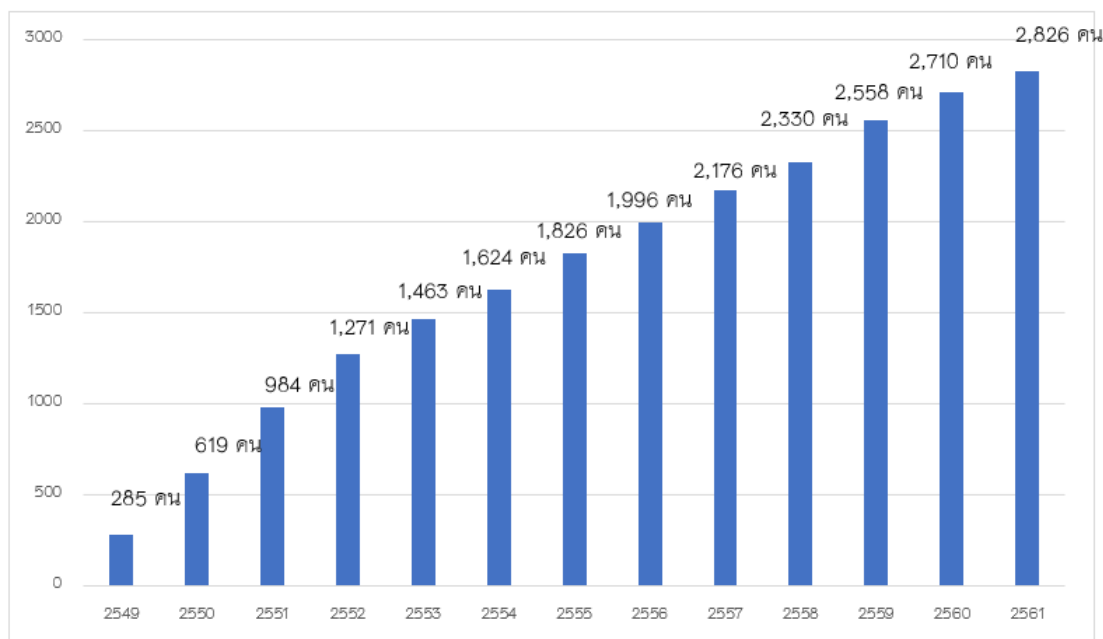
มาตรการการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของจังหวัดชลบุรี

ตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม 2564 เป็นต้นมา ถึงสิ้นภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 กระทรวงศึกษาธิการจึงยึดแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้สถานศึกษาในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษ เพื่อความปลอดภัยของนักเรียน และเพื่อลดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงได้ประกาศให้โรงเรียนในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่ 28 จังหวัด ซึ่งมีจังหวัดชลบุรีเป็น 1 ใน 28 จังหวัด ปิดเรียน ด้วยเหตุพิเศษ และใช้แนวทางการจัดการเรียนการสอนตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ เช่น การสื่อสารแบบทางไกล หรือจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ หรือด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ หากไม่สามารถจัดการเรียนการสอนโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้อาจจัดการเรียนการสอนโดยใบสั่งงาน หรือมอบหมายงานตามความเหมาะสม โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) นอกจากนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท 0816.3/ว 01 ลงวันที่ 3 มกราคม 2564 เรื่อง การปิดสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ระลอกใหม่ โดยขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีสถานศึกษาในสังกัด ดำเนินการ ดังนี้ 1) ให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งในพื้นที่ควบคุมสูงสุด 28 จังหวัด ปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษ ตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม 2564 เป็นต้นไป 2) กรณีผู้ว่าจังหวัด กำหนด

มาตรการเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่กำหนดในข้อ (1) ขอให้นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรการดังกล่าว และ 3) ในระหว่างที่สถานศึกษาต้องปิด การจัดการเรียนการสอน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาพิจารณาแนวทางการจัดการเรียนการสอนรูปแบบการสื่อสารทางไกล รูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือรูปแบบอื่น ตามความเหมาะสม (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2564) ทางด้านองค์การบริหารส่วน จังหวัดชลบุรี ได้มีนโยบายให้โรงเรียนและสถาบันการศึกษาทุกประเภท ทั้งในระบบและนอกระบบในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ให้สามารถจัดการเรียนการสอน หรือการทำกิจการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนใน 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) การเรียนการสอนผ่านโทรทัศน์ ระบบเคเบิลโทรทัศน์ และระบบดาวเทียม (On Air) 2) การเรียนการสอนผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Online) 3) การเรียนการสอนโดยการใช้งานผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ (On Demand) และ 4) การเรียนการสอนโดยการจัดหนังสือ แบบฝึกหัด ใบงาน ให้กับนักเรียน เพื่อนำไปเรียนรู้ที่บ้านภายใต้ความช่วยเหลือของผู้ปกครอง (On Hand) (คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดชลบุรี, 2564)

ข้อมูลพื้นฐานและมาตรการการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี เป็นโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ตั้งอยู่เลขที่ 333/3 หมู่ที่ 3 ซอยนารมณตเสวี มีพื้นที่ประมาณ 11 ไร่ 3 งาน 33 ตารางวา ก่อตั้งเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2548 เริ่มเปิดดำเนินการในปีการศึกษา พ.ศ. 2549 โดยเปิดสอนนักเรียนตั้งแต่ชั้นเตรียมอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ต่อมาในปีการศึกษา พ.ศ. 2550 โรงเรียนได้ขยายชั้นเรียนเพิ่มจากเตรียมอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา พ.ศ. 2551 แต่เดิมที่เริ่มชั้นเรียนจากเตรียมอนุบาล ทางโรงเรียนได้ปรับเป็นเริ่มต้นสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ชั้นอนุบาล จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา พ.ศ. 2552 เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวม 39 ห้องเรียน ในปีการศึกษา พ.ศ. 2553 เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวม 48 ห้องเรียน โดยมีข้อมูลจำนวนนักเรียน ดังนี้

ภาพ 3 ข้อมูลจำนวนนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี พ.ศ. 2561

ที่มา: โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี, ม.ป.ป.

โดยโรงเรียนมีวิสัยทัศน์ (Vision) คือ โรงเรียนมาตรฐานสากล บนรากฐานความเป็นไทย หรือ World-Class Standard School by Foundation of Thailand มีพันธกิจ (Mission) คือ 1) พัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต 3) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพครู 4) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษา และ 5) ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีการบริหารจัดการศึกษา โดยกำหนด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ 9) ใส่ใจสังคมโลก

โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี มีอักษรย่อของโรงเรียน คือ อ.ช. มีพระพุทธรูปประจำโรงเรียน คือ พระพุทธมณฑล มีสีประจำโรงเรียน คือ สีชมพูและสีฟ้า โดยสีชมพู หมายถึง ความรักความเมตตา และสีฟ้า หมายถึง การศึกษาเรียนรู้ที่กว้างไกลไม่สิ้นสุด สำหรับต้นไม้และดอกไม้ประจำโรงเรียน ได้แก่ ดอกประดู่ ที่มีความหมายถึง ความพร้อม ความร่วมมือ ร่วมใจ สามัคคี มีพลังเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีคติธรรม คือ สุสุสุสุ สุตวทุตฺตนิ (สุสุสุสุ สุตะวัตตะนิ) หมายถึง การใฝ่ใจศึกษา คือ เครื่องพัฒนาความรู้

ทั้งนี้ โรงเรียนมีคำขวัญ คือ ความรู้ดี มีคุณธรรม นำสังคม มีปรัชญาโรงเรียน คือ สอนให้คิดเป็น เน้นพหุภาษา พัฒนาคุณธรรม ก้าวนำ ICT มีอัตลักษณ์ คือ เก่งคิด เก่งคน เก่งงาน และมีเอกลักษณ์ คือ เป็นโรงเรียนนอกเวลา

โรงเรียนมีโครงการสำคัญ ได้แก่ 1) โครงการฝากบุตรหลานไว้กับครุมุ่งสู่การพัฒนา (เรียน/ทำกิจกรรมพิเศษนอกเวลา) 2) โครงการพัฒนาวิชาการเพื่อพัฒนาผู้เรียน(เรียน/ทำกิจกรรมพิเศษวันเสาร์) 3) โครงการสองภาษา 4) โครงการวันพระในโรงเรียน และ 5) โครงการธนาคารโรงเรียน

ในด้านการบริหารงาน โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงาน 4 ฝ่ายงาน ได้แก่

1. ฝ่ายบริหารงานวิชาการ มีโครงสร้าง ดังนี้

หัวหน้าฝ่าย: ผู้อำนวยการโรงเรียน

รองหัวหน้าฝ่าย: รองผู้อำนวยการโรงเรียน

ผู้ปฏิบัติ: ฝ่ายบริหารวิชาการ

ภารกิจ: งานโครงการสองภาษา งานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา งานพัฒนาคุณภาพ การศึกษา งานแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น งานวัดผลและประเมินผล งานประกันคุณภาพ งานรับนักเรียน งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการรรศึกษา งานนิเทศภายใน และงานอื่น ๆ ที่ได้รับ มอบหมาย

2. ฝ่ายบริหารแผนและงบประมาณ มีโครงสร้าง ดังนี้

หัวหน้าฝ่าย: ผู้อำนวยการโรงเรียน

รองหัวหน้าฝ่าย: รองผู้อำนวยการโรงเรียน

ผู้ปฏิบัติ: ฝ่ายบริหารแผนและงบประมาณ

ภารกิจ: งานสารบรรณ งานการเงินและบัญชี งานนโยบายและแผน งานพัสดุและ ครุภัณฑ์ งานควบคุมภายใน งานตรวจสอบภายใน งานคณะกรรมการสถานศึกษา งานระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษา งานสำนักงานผู้อำนวยการ งานประกันสังคม และงานอื่น ๆ ที่ได้รับ มอบหมาย

3. ฝ่ายบริหารงานบุคคล มีโครงสร้าง ดังนี้

หัวหน้าฝ่าย: ผู้อำนวยการโรงเรียน

รองหัวหน้าฝ่าย: รองผู้อำนวยการโรงเรียน

ผู้ปฏิบัติ: ฝ่ายบริหารงานบุคคล

ภารกิจ: งานวางแผนอัตรากำลัง งานส่งเสริมพัฒนาบุคลากร งานพิจารณาความดี ความชอบ งานทะเบียนประวัติครูและบุคลากร งานขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ งานขอและต่อ

ใบประกอบวิชาชีพ งานพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ งานจัดการรักษาราชการ
อยู่เวรยาม งานสวัสดิการครูและบุคลากร งานส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติ และงานอื่น ๆ
ที่ได้รับมอบหมาย

4. ฝ่ายบริหารงานทั่วไป มีโครงสร้าง ดังนี้

หัวหน้าฝ่าย: ผู้อำนวยการโรงเรียน

รองหัวหน้าฝ่าย: รองผู้อำนวยการโรงเรียน

ผู้ปฏิบัติ: ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

ภารกิจ: งานอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมงานกิจการนักเรียน งานโครงการอาหาร
กลางวัน งานประชาสัมพันธ์ งานสาธารณูปโภค งานสารสนเทศ งานปกครอง งานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน งานพัฒนาเครือข่ายผู้ปกครอง และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

และในด้านการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนมีทั้งหมด 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่
1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี 4) สังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม 5) สุขศึกษา และพลศึกษา 6) ศิลปะ 7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี และ
8) ภาษาต่างประเทศ

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้วยเหตุนี้
โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี จึงมีหนังสือแจ้งผู้ปกครองเพื่อรับทราบถึงแนวทางการจัดการ
เรียนการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 14 มิถุนายน 2564 เป็นต้นไป
ซึ่งมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ดังนี้ 1) ฝ่ายปฐมวัย จัดการเรียนการสอนผ่านระบบ
อินเทอร์เน็ต (Online) ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ (Line) (On Demand) ผสมผสานกับรูปแบบการจัด
หนังสือ แบบฝึกหัด ใบงาน ให้กับนักเรียน เพื่อนำไปเรียนรู้ที่บ้านภายใต้ความช่วยเหลือของ
ผู้ปกครอง และ 2) ฝ่ายประถมศึกษาจัดการเรียนการสอนผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Online)
ผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ คือ ไลน์ (Line) Cisco Webex และ Google Workspace for Education
(On Demand) ผสมผสานกับรูปแบบการจัดหนังสือ แบบฝึกหัด ใบงาน ให้กับนักเรียน
เพื่อนำไปเรียนรู้ที่บ้านภายใต้ความช่วยเหลือของผู้ปกครอง (โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี,
2564)

การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉิน

การเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
หรือสถานการณ์ฉุกเฉินทางด้านสุขภาพ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ รวมทั้งภาวะหยุดชะงักทาง
การศึกษา (Education Disruption) ที่เกิดขึ้นจากปัญหาอื่น ๆ ส่งผลให้ไม่สามารถจัดการเรียน

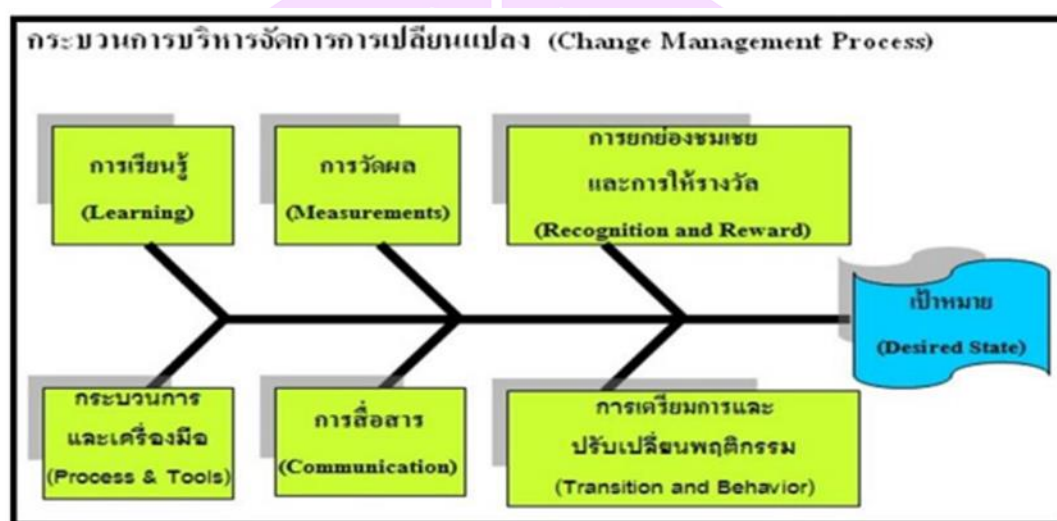
การสอนในชั้นเรียนได้ตามปกติ สิ่งเหล่านี้มีความท้าทายกับผู้สอนในยุคปัจจุบันที่จำเป็นต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจเนื้อหาการเรียนได้รวดเร็วและนานขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของตนเองในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) เพื่อเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป (วิทยา วาโย และคณะ, 2563, หน้า 292)

เมื่อสถานการณ์ที่ส่งผลทำให้ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางด้านวิชาการลดลง ไม่สามารถจัดการกระบวนการเรียนการสอนตามปกติได้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสม ซึ่งการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้และสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง แต่สิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ การคงไว้ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพราะการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้สอนและผู้เรียนจะส่งผลทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองและยังส่งผลให้การเรียนรู้มีคุณภาพ (Hussin, Shukor and Shukor, 2019, pp. 4–12)

ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่การเรียนรู้ เป็นเรื่องที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดในการในการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสามารถแก้ไขได้ด้วยเทคโนโลยีในปัจจุบันและนวัตกรรมที่สร้างสรรค์คอนเทนต์ (Content) อำนวยความสะดวกในการสอนทำให้สามารถเรียนรู้ทุกเนื้อหาได้จากทุกคน ทุกที่ ทุกเวลา แต่นั่นไม่ได้หมายความว่า การปฏิสัมพันธ์ของผู้สอนและผู้เรียนจะลดน้อยลง เนื่องจากชุมชนแห่งการเรียนรู้ยังมีอยู่ แต่เปลี่ยนพื้นที่จากสถานศึกษาสู่โทรศัพท์มือถือ หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยแต่เดิมอาจคุ้นชินกับการเรียนรู้ในห้องเรียนที่มีผู้เรียนจำนวนมากรวมตัวกัน ใช้หนังสือเหมือนกัน สื่อประกอบการสอนเหมือนกัน และมีวิธีการประเมินผลเหมือนกัน เพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกัน สำหรับการเรียนรู้วิถีใหม่นั้น เป้าหมายของการศึกษาอาจยังคงเดิมแต่ผู้เรียนสามารถใช้วิธีที่แตกต่างในการไปถึงจุดหมายได้ โดยผู้เรียนบางคนอาจเรียนรู้ได้เร็วกว่าหากได้ดูภาพหรือคลิปวิดีโอ แต่บางคนอาจชอบการฟังผู้สอนบรรยาย เพราะรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละคนไม่เหมือนกัน สถานศึกษาจึงต้องกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถดำเนินการเรียนการสอนให้ไปได้ (สุวิมล มธุรส, 2564, หน้า 35)

ด้วยเหตุนี้ การบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change Management) จึงมีความจำเป็นเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการวางแผนการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง และสนับสนุนให้เกิดการปรับตัวและการยอมรับ พร้อมทั้งยังสร้างศักยภาพใหม่ ๆ เพื่อรองรับให้การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้น เกิดจากปัจจัย 2 ประเภท ได้แก่ 1) ปัจจัยภายนอก คือ สิ่งผลักดันจากภายนอก

ไม่ว่าจะเป็น นโยบายภาครัฐ บัณฑิตวิทยาลัย เป็นต้น และ 2) ปัจจัยภายใน คือ ปัจจัยที่เกิดขึ้นที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งการเปลี่ยนแปลงนโยบาย การปรับเปลี่ยนผู้บริหาร การปรับระบบการทำงาน การนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยทำงาน โดยกระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง (Change Management Process: CMP) เป็นกระบวนการที่ช่วยให้เกิดการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง (ศรีไพร ศักดิ์รุ่งพงศากุล และเจษฎาพร มุททวิบูลย์ชัย, 2559) ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังภาพ

ภาพ 4 กระบวนการที่ช่วยให้เกิดการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง

ที่มา: ศรีไพร ศักดิ์รุ่งพงศากุล และเจษฎาพร มุททวิบูลย์ชัย, 2559

ทั้งนี้ ธนพรรณ ททรัพย์ธนาดล (2554, หน้า 461-466) ได้ทำการศึกษา พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการความเสี่ยงภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทต่อคุณภาพของการใช้สื่อและอุปกรณ์
2. จำนวนของรายวิชาที่เปิดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการสนับสนุนให้เกิดแรงจูงใจในการจัดทำ home page สำหรับการเรียนรู้แบบออนไลน์ และมีผลต่อความสนใจของผู้เรียนและผู้สนใจเข้ามาศึกษา

3. การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทด้านการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้เรียนที่ต้องการศึกษาต่อหรือผู้ที่สนใจศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้อุปกรณ์ส่วนตัวจากที่พักอาศัย หรือจากสถานที่ต่าง ๆ อีกทั้งผู้บริหารยังมีบทบาทในการสนับสนุนให้มีการอบรมการใช้บทเรียนออนไลน์ให้กับนักศึกษาในทุกชั้นปีและทุกสาขาวิชา

4. การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทด้านการกำหนดให้ e-Education เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารของสถานศึกษา

5. โครงสร้างการบริการของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการทำให้เกิดความชัดเจนในนโยบายและแนวทางในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนและงบประมาณเพื่อการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ รวมถึงการจัดเตรียมความพร้อมของทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์

6. คุณภาพของการใช้สื่อและอุปกรณ์ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาประสิทธิภาพของการสื่อและอุปกรณ์ในสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียน/ผู้เรียนเข้าใช้งานบทเรียนออนไลน์ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

7. สำนักงานในการพัฒนาการเรียนรู้ออนไลน์ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการจัดทีมงานเพื่อให้บริการทางด้านการออกแบบบทเรียนออนไลน์สำหรับครู/ผู้สอนและนักเรียน/ผู้ศึกษาที่สนใจจัดทำการเรียนการสอนแบบออนไลน์

จากการเรียนออนไลน์ที่ผ่านมา รมช.ย. คนบุญ, วริศรา ปั่นทองกลาง และเสาวนีย์ ชูจันทร์ (2565) พบปัญหาหลายประการ ได้แก่ การสอนที่เป็นการสื่อสารทางเดียว มีโอกาสเกิดความผิดพลาดในการรับรู้ เพราะฉะนั้นต้องมีแบบทดสอบที่ประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน/ผู้เรียน นักเรียนบางคนขาดสมาธิในการเรียน ผู้ปกครองมีเวลาไม่เพียงพอในการดูแลการเรียนออนไลน์ของนักเรียน รวมถึงมีอุปสรรคในการเข้าถึงอุปกรณ์เรียนออนไลน์ เช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต หรือสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่มีข้อจำกัด ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาในระดับนโยบายและระดับสถานศึกษาดังนี้

1. ระดับนโยบาย

1.1 พัฒนาและส่งเสริมการใช้งานแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์ที่เป็นศูนย์รวมของทั้งการจัดห้องเรียน พื้นที่ทำกิจกรรม พื้นที่สำหรับส่งงาน รวมทั้งการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

1.2 นำทรัพยากรการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอ่านและการเรียนการสอนเข้าสู่ระบบออนไลน์ และประชาสัมพันธ์วิธีเข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้เหล่านี้ผ่านทางโทรทัศน์ เว็บไซต์ และสื่อสังคมออนไลน์

1.3 ถ่ายทอดรายการเพื่อการศึกษาผ่านโทรทัศน์เพื่อเน้นความสำคัญของการศึกษาที่บ้าน และให้เกิดการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง

1.4 หาแนวทางจูงใจให้ผู้เรียนเข้ามาเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ หรือระบบการเรียนการสอนทางไกลด้วยการเรียนกับผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญที่มีชื่อเสียง

1.5 จัดทำแนวปฏิบัติเพื่อการสนับสนุนการเรียนการสอนแบบออนไลน์แก่สถานศึกษาทั่วประเทศ

1.6 หน่วยงานการศึกษาระดับชาติเป็นผู้ให้คำแนะนำแก่สถานศึกษาต่าง ๆ ในการวางแผนจัดการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นเพื่อความยืดหยุ่นด้านการเรียนการสอนของแต่ละสถาบัน

1.7 จัดทำความร่วมมือกับหลายภาคส่วน ทั้งภาคเอกชนและรัฐบาล เพื่อจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพ

1.8 ออกมาตรการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน/ผู้เรียนที่มีฐานะยากจน เช่น การจัดส่งหนังสือและอุปกรณ์การเรียนและอาหารไปยังที่พักอาศัยของผู้เรียน

2. ระดับสถานศึกษา

2.1 สนับสนุนผู้สอนให้สามารถทำงานร่วมกัน และจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดหาเจ้าหน้าที่ทางเทคนิคเพื่อคอยให้การช่วยเหลือทางด้านเทคนิค

2.2 ออกแบบแนวปฏิบัติเพื่อให้ผู้สอนมีแนวทางในการดูแลผู้เรียนทั้งในเรื่องของการเรียนรู้และความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน

2.3 จัดทำคู่มือสำหรับผู้ปกครองเพื่อเป็นแนวทางในการสนับสนุนกิจกรรมและการเรียนการสอนผ่านแบบออนไลน์และระบบทางไกล

นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564) ยังได้เสนอบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์วิกฤติ ดังนี้

1. การกำหนดนโยบายและการสื่อสารนโยบายในสถานการณ์วิกฤติ

1.1 ควรกำหนดนโยบาย แผน มาตรการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีความชัดเจน ทันต่อสถานการณ์วิกฤติ และควรเป็นนโยบายที่เอื้อให้สถานศึกษาสามารถปรับได้ตามบริบทของสถานศึกษา

1.2 ควรสื่อสารนโยบายและแนวทางการปฏิบัติในส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่สามารถใช้เป็นการรอบในการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรมีศูนย์สื่อสาร และประสานนโยบายให้เป็นเอกภาพระหว่างหน่วยงานนโยบายและหน่วยงานปฏิบัติ

1.3 ควรจัดทำแผนดำเนินการในระยะยาวเพื่อเตรียมรับสถานการณ์วิกฤติและทำความเข้าใจกับระดับปฏิบัติสำหรับการเตรียมความพร้อมในการปรับใช้ตามบริบทของสถานศึกษา

2. การพัฒนาระบบและกลไกส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสถานการณ์วิกฤติ

2.1 ควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์วิกฤติ เช่น เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ให้ครอบคลุมพื้นที่สถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และไม่เสียค่าใช้จ่าย

2.2 ควรจัดสรรอุปกรณ์ และ/หรือคลื่นความถี่เพื่อให้นักเรียน/ผู้เรียนสามารถใช้อุปกรณ์เพื่อการศึกษาได้

2.3 ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์ สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีทางการเรียนการสอนเพื่อสนับสนุนและช่วยเหลือการจัดการเรียนการสอนของครู และนักเรียน รวมทั้งจัดระบบการนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนการสอนสถานการณ์วิกฤติอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ควรประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการบูรณาการข้อมูลที่จำเป็นและจัดทำเป็นฐานข้อมูลกลางเพื่อลดภาระครูที่มีภาระงานเพิ่มมากขึ้นอยู่แล้วในสถานการณ์วิกฤติ

2.5 ควรมีการศึกษาวิจัยการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติเพื่อการวางแผนการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ (New Normal Learning) ที่เหมาะสม

3. การสนับสนุนช่วยเหลือให้ครูดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้ในสถานการณ์วิกฤติ

3.1 ควรจัดสรรงบประมาณและสนับสนุนทรัพยากรการจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอ เหมาะสมกับบริบท ความต้องการ ความจำเป็นของสถานศึกษาให้ครอบคลุมถึงกลุ่มที่มีความต้องการเป็นพิเศษ เช่น กลุ่มเด็กพิเศษ หรือกลุ่มเด็กด้อยโอกาส เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษา

3.2 ควรมีการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน และค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมของผู้ปกครอง ซึ่งจำเป็นต้องมีการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ออนแอร์ เพื่อจะสามารถจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการแท้จริง

3.3 ขอความร่วมมือหน่วยงานเครือข่ายให้มีการสนับสนุน อำนวยความสะดวก และร่วมแก้ปัญหาต่าง ๆ กับสถานศึกษาให้จัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติ

3.4 ควรมีนโยบายเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการศึกษาในสถานการณ์วิกฤติได้ตามบริบทของตนเอง

3.5 จัดทีมงานช่วยเหลือเชิงเทคนิคให้กับสถานศึกษา เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียมกัน

3.6 ควรมีการถอดบทเรียนจากการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อสร้างเป็น Model แล้วพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์วิกฤติอื่น ๆ

4. การจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลในสถานการณ์วิกฤติ

4.1 ควรปรับหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่มีความยืดหยุ่น ปรับโครงสร้างเวลาเรียน ปรับลดเนื้อหาให้กระชับ และบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์วิกฤติ

4.2 ควรส่งเสริมสนับสนุนการรวบรวมสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเป็นศูนย์สื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนที่ครูสามารถนำมาเผยแพร่ และนำไปแลกเปลี่ยนและแบ่งปันกันใช้ ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางตามบริบทของสถานศึกษา

4.3 ควรมีมาตรการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาและหน่วยงานเครือข่าย ร่วมกันในการจัดการเรียนรู้ทางไกล (Distance Education) ควบคู่กับการจัดการเรียนในชั้นเรียน

4.4 กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่น และสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง เน้นการใช้ผลงาน และการทดสอบระหว่างเรียน

4.5 ควรสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความหลากหลาย เหมาะสม และสอดคล้องกับรูปแบบ วิธีการจัดการเรียนรู้และบริบทของสถานศึกษา

5. การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพครูสำหรับการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติ

5.1 ควรมุ่งเน้นการผลิตครูให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ทางไกลและการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลและมีความเป็นสากล

5.2 ควรมีมาตรการในการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ในการใช้ สื่อ เทคโนโลยีในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3 ควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์ วิกฤติและต้องเสริมสร้างเจตคติต่อการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง

5.4 จัดให้มีระบบการเสริมสร้างขวัญกำลังใจ สนับสนุนเครื่องมือหรือปัจจัยให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาตามความเหมาะสม และจัดสวัสดิการในการประกันความปลอดภัยทั้งจากการติดเชื้อโรคและอุบัติเหตุให้กับครูที่ออกปฏิบัติงานนอกพื้นที่

6. การบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาในสถานการณ์วิกฤติ

6.1 ควรจัดอาคารสถานที่ ห้องเรียน วัสดุ อุปกรณ์สุขอนามัยให้เหมาะสมเพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติ

6.2 ควรสื่อสารสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนของครู และการจัดทำคู่มือการจัดการเรียนการสอนสำหรับครู เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติในสถานการณ์วิกฤติ

6.3 เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมมีบทบาทในการจัดการและแก้ไขปัญหาในสถานการณ์วิกฤติและควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาครัฐ หน่วยงานเอกชน ผู้ปกครอง ชุมชนเพื่อการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติ

6.4 ควรสนับสนุนให้ครูพัฒนาเทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีให้มีความน่าสนใจ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน

7. การสนับสนุนช่วยเหลือนักเรียนและผู้ปกครองเพื่อการเรียนการสอนของนักเรียนในสถานการณ์วิกฤติ

7.1 ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนในภาวะวิกฤติทางการศึกษา กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานในระดับจังหวัด เพื่อสำรวจความต้องการความช่วยเหลือสำหรับกลุ่มเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์วิกฤติอย่างรุนแรง และกลุ่มเด็กด้อยโอกาสต่าง ๆ ให้ได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางโอกาสในการเข้ารับการศึกษ

7.2 ควรชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติ และจัดทำคู่มือการเรียนและการปฏิบัติตนสำหรับนักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติในสถานการณ์วิกฤติ

7.3 ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เสริมสร้างเจตคติต่อการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง และนักเรียนมีอิสระทางความคิด สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

7.4 ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความฉลาดรู้ในการใช้สื่อเทคโนโลยี (Digital Literacy) เพื่อการแสวงหาความรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ โดยการสอนให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้และการเข้าถึงสื่อเทคโนโลยี รวมทั้งสิทธิและความปลอดภัยในการใช้สื่อเทคโนโลยี

นอกจากนี้ รัตนา แสงบัวเฟื่อน และวิชฌุ ทรัพย์สมบัติ (2564) ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลให้มีความยืดหยุ่นในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยเฉพาะระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร

1.1 เนื้อหาที่จำเป็นจัดเป็น “รายวิชาเฉพาะ” เนื้อหาอื่น ๆ จัดเป็น “รายวิชาบูรณาการ” โดยสถานศึกษาควรเลือกจัดรายวิชาที่มุ่งพัฒนาเครื่องมือการเรียนรู้ ทักษะชีวิต หรือเป็นเนื้อหาสำคัญ จำเป็นสำหรับระดับชั้น เป็นรายวิชาเฉพาะ ในระดับประถมศึกษา เดิมจัดรายวิชาพื้นฐาน 9 วิชา (จาก 8 กลุ่มสาระ + วิชาประวัติศาสตร์) ให้ปรับปรุงเป็น ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 จัดรายวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ เน้นการอ่านออกเขียนได้ ใช้ภาษาเป็น และคิดคำนวณได้ สำหรับเนื้อหาอื่น ๆ ให้จัดเป็นรายวิชาบูรณาการ หรือหน่วยบูรณาการในระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ให้ยึด 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลักเป็นรายวิชาเฉพาะ กลุ่มสาระที่เหลือเป็นวิชาบูรณาการ หรือหน่วยบูรณาการ สำหรับการประเมินผลการศึกษา ในระดับประถมศึกษา ตัดสินผลการเรียนเป็นรายปี อาจจัดบางเนื้อหาสาระไว้ในภาคเรียนที่ 2 ทั้งนี้ ทุกระดับชั้น ต้องไม่สร้างความกดดันที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเครียด หรือเป็นภาระให้ผู้เรียนเกินความจำเป็น

1.2 “ตัวชี้วัดต้องรู้” ต้องสอนให้ครบถ้วน “ตัวชี้วัดควรรู้” บูรณาการในวิถีชีวิต โดยเนื้อหาสาระที่ปรากฏในหลักสูตรในตัวชี้วัดต้องรู้ เป็นความรู้ หลักการ ทักษะ เจตคติ ที่สำคัญ จำเป็นสำหรับผู้เรียนแต่ละระดับชั้น จำเป็นต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ประเด็นนั้น ๆ อย่างเป็นรูปธรรม สำหรับเนื้อหาสาระในตัวชี้วัดควรรู้ เป็นความรู้ ทักษะ เจตคติ ที่ผู้เรียน มีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจต่อเนื่องจากเรื่องที่เคยเรียนมาแล้ว จึงอาจมอบหมายผู้เรียนให้ศึกษาสืบค้นด้วยตนเอง ให้ฝึกปฏิบัติจากวิถีชีวิต เรียนรู้จากครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น

2. การจัดการเรียนการสอน

2.1 จัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบที่หลากหลาย หลายทางเลือก และจัดตารางสอนให้สอดคล้องกับรูปแบบ เช่น การเรียนรู้จาก DLTV ผ่านจานดาวเทียม ช่อง 186-191 สำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และผ่านดิจิทัลทีวี ช่อง 40-45 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 การเรียนออนไลน์ ควรเป็นรายวิชาหลัก โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับวัย สอดคล้องกับสถานการณ์ และความพร้อมของผู้เรียน ให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียนรู้ ลดการบรรยาย ลดการเรียนหน้าจอ ให้เรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นการปฏิบัติจริง (Active Learning) โดยมีการจัดการเรียนรู้

แบบโครงการ จัดการเรียนรู้ผ่านสถานการณ์จริง เรียนรู้ผ่านปรากฏการณ์ และจัดตารางเรียน/ ตารางสอนให้สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และการเรียน ON HAND ในกรณี ที่ผู้ปกครองหรือนักเรียนไม่สามารถเข้าถึง DLTV หรือ Digital TV ให้เรียนรู้ผ่านใบงานใบกิจกรรม ตามแนวทางของ DLTV

2.2 งค/ลดการบ้าน ให้เท่าที่จำเป็น และบูรณาการภาระงาน/การบ้าน โดยมอบหมาย ภาระงาน/การบ้าน เฉพาะที่สำคัญ จำเป็นต่อการพัฒนาเครื่องมือการเรียนรู้ ทักษะ หรือเนื้อหา สำคัญของระดับชั้น และมอบหมายในปริมาณที่เหมาะสม อาจบูรณาการประเด็นในรายวิชา เดียวกันหรือข้ามรายวิชา ให้เป็นภาระงาน/การบ้านเพียงชิ้นเดียว

2.3 ปรับเปลี่ยนบทบาทของครู และผู้ปกครอง ดังนี้

2.3.1 ครู ต้องเป็นผู้สนับสนุน ผู้ส่งเสริม ผู้อำนวยการความสะอาด ผู้ประสานงาน ระหว่างครูกับผู้เรียน ระหว่างครูกับผู้ปกครอง ให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับรูปแบบการเรียน การสอนที่กำหนดไว้อย่างเหมาะสมตามสภาพบริบท

2.3.2 ผู้ปกครอง ต้องมีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกับครู ทั้งใน การเรียนรู้ และการวัดประเมินผล ให้คำปรึกษา แนะนำ ประสานงาน และปรึกษาหารือกับครู เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการและมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีการจัด สภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

2.3.3 ผู้บริหาร ต้องมีการวางแผน สนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวก ให้ครูกับผู้ปกครองทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข มีการกำกับ ติดตาม และให้คำปรึกษาโดยไม่ สร้างภาระให้กับครู และร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษาในการวางแผนและบริหารจัดการ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การวัดและประเมินผล

3.1 การนับเวลาเรียนให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับรูปแบบการเรียนรู้โดยสามารถ กำหนดแนวทางการนับเวลาเรียนที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนในทุกรูปแบบ ทั้งจำนวน ชั่วโมงที่สอนโดยครูผู้สอน และจำนวนชั่วโมงที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ และฝึกปฏิบัติผ่านกิจกรรม ในวิถีชีวิตประจำวัน หรือเรียนรู้ด้วยตนเองตามที่ครูมอบหมาย ทั้งนี้การนับเวลาเรียน ต้องเป็นไป ตามเกณฑ์การตัดสินผลการเรียน คือ ระดับประถมศึกษา กำหนดให้ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียน ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 ของเวลาเรียนตลอดปีการศึกษา ในกรณีมีความจำเป็น สำหรับนักเรียน บางคนที่มีผลการประเมินการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด แต่มีเวลาเรียนหรือมีจำนวนชั่วโมงเรียน ไม่เพียงพอ อนุโลมให้นักเรียนมีสิทธิ์สอบ และเลื่อนชั้นได้ ตามการอนุมัติจากคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการประชุมครั้งที่ 8/2564 วันที่ 13 สิงหาคม 2564

3.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยสามารถกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์และรูปแบบการสอน ไม่จำเป็นต้องใช้คะแนนจากการสอบโดยข้อสอบเท่านั้น แต่คำนึงถึงคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

3.2.1 คะแนนกลางภาค เป็นการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูจัดขึ้นและไม่เน้นการทดสอบโดยใช้ข้อสอบเพียงอย่างเดียว เป็นความร่วมมือในการประเมินระหว่างครูและผู้ปกครอง ตามความจำเป็นและเหมาะสม ให้คะแนนจากการตรวจสอบภาระงานที่มอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติ การสังเกตพฤติกรรมระหว่างการเรียนแบบออนไลน์ โดยการถาม - ตอบ การนำเสนอผลงาน หรือการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

3.2.2 คะแนนปลายภาค/ปลายปี ประเมินโดยการทดสอบ การประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน การประเมินภาคปฏิบัติ การนำเสนอผลงานปลายภาค/ปลายปี การสอบปากเปล่าออนไลน์ หรือรูปแบบอื่นใดที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

3.3 หลักฐานการจบของผู้เรียน (ปพ.1) โดยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้เป็นไปตามความสมัครใจของผู้เรียนแต่ละคน และไม่ไพล O-NET มากรอกในระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ (ปพ.1)

จากแนวคิดเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change Management) มีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการวางแผนการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยมีปัจจัยสำคัญ 2 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยภายนอก คือ สิ่งผลักดันจากภายนอกไม่ว่าจะเป็น นโยบายภาครัฐ ปัจจัยแวดล้อม เป็นต้น และ 2) ปัจจัยภายใน คือ ปัจจัยที่เกิดขึ้นที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งการเปลี่ยนแปลงนโยบายการปรับเปลี่ยนผู้บริหาร การปรับระบบการทำงานการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยทำงาน และควรมีแนวทางการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลให้มีความยืดหยุ่น ดังนี้ 1) ด้านหลักสูตร ได้แก่ เนื้อหาวิชาที่เรียน ตัวชี้วัดด้านการเรียน 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ จัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบที่หลากหลาย การลดภาระงานการปรับเปลี่ยนบทบาทของครู และผู้ปกครอง และ 3) การวัดและประเมินผล ได้แก่ การนับเวลาเรียนให้เหมาะสม การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายมีหลักฐานการจบของผู้เรียนที่เหมาะสม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

จากบทความเชิงวิชาการ การจัดการเรียนรู้ทางออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ ในยุคดิจิทัล เจริญ ภูวิจิตร (2564) พบว่า บุคลากรทางการศึกษาคควรมีทักษะในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดังนี้ 1) ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างสร้างสรรค์ 2) ทักษะการสื่อสารที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ 3) ทักษะการบริหารจัดการการศึกษาที่ยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพ 4) ทักษะการวิเคราะห์และจับประเด็น 5) ทักษะการประเมินผล และ 6) ทักษะการให้คำปรึกษา

มนธิษา ทองหัตถา (2564, หน้า 43-50) ได้ทำการศึกษา เรื่อง สภาพการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนปากพั่น จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ประเภทปลายเปิด เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 17 คน ผลการศึกษาพบว่า 1) แอปพลิเคชันที่ครูนิยมใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์มากที่สุด คือ แอปพลิเคชันไลน์ (Line) คิดเป็นร้อยละ 88.23 และ Google Meet น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.53 และ 2) ปัญหาที่ครูพบในการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ คือ ปัญหาด้านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สัญญาณอินเทอร์เน็ต และโปรแกรมที่ใช้สำหรับการเรียนแบบออนไลน์ถูกพบมากที่สุด ปัญหาทางการเงิน ปัญหาด้านพฤติกรรมของนักเรียน เช่น การบริหารจัดการเวลาและความรับผิดชอบ ต่อตนเองของนักเรียน นอกจากนั้นปัญหาด้านครอบครัวยังทำให้นักเรียนบางส่วนต้องทำงานเพื่อแบ่งเบาภาระครอบครัวขณะอยู่บ้าน

สุวิมล มธุรส (2564, หน้า 33-41) ได้ทำการศึกษาการจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค New Normal Covid-19 โดยศึกษาถึงบริบทการบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความปกติ (New Normal) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาคควรมีการบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความปกติใหม่ โดยมีแนวทางในการบริหาร ได้แก่ การเตรียมความพร้อมในการเรียนการสอนออนไลน์ด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยี การออกแบบหลักสูตรโดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน

ณัฐปัทม์ แซ่เอี้ย (2562) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการตั้งใจเรียนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด-19 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ พบว่า ผู้เรียนที่มีชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสม และรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมการตั้งใจเรียนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด-19 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่สำหรับผู้เรียนที่มี

เพศ คณะวิชา และสถานที่พักอาศัยต่างกัน มีพฤติกรรมการตั้งใจเรียนออนไลน์ในสถานการณ์ โควิด-19 ไม่แตกต่างกัน

วิทยา วาโย และคณะ (2563, หน้า 296) ได้นำเสนอแนวคิดและการประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 โดยในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 2019 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตแบบใหม่ (New Normal) ทั้งภาครัฐและภาคประชาชนต้องมีการปรับตัวครั้งใหญ่ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ สำหรับสถาบันทางการศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนด้วยการออกแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งวางแผนการรับมือกับภาวะหยุดชะงักทางการศึกษา (Education Disruption) เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสามารถดำเนินไปได้ตามปกติและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งควรวิเคราะห์ถึงปัจจัยและความเป็นไปได้ของการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เพื่อให้การเรียนรู้มีความราบรื่นและบรรลุตามวัตถุประสงค์ อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าเทคโนโลยีของประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย แต่ยังมีผู้เรียนอีกจำนวนไม่น้อยในพื้นที่ห่างไกล ที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศหรืออาจมีปัญหาทางด้านภาระค่าใช้จ่าย ทำให้พลาดการเรียนรู้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการวางแผนการเรียนการสอนแบบออนไลน์เพื่อรองรับสังคมในยุค 5G ให้กับผู้เรียนในพื้นที่ห่างไกลได้เรียนรู้เท่าเทียมกับบุคคลอื่น ๆ ลดความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและเป็นพลเมืองที่ดีที่จะพัฒนาประเทศให้มีความก้าวหน้าต่อไป

ชนินทร์ ตั้งพานทอง (2560) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออนไลน์เพื่อเสริมการเรียนการสอน พบว่า ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบ ด้านคุณภาพสารสนเทศ และด้านคุณภาพการบริการ มีอิทธิพลต่อการใช้งานและความพึงพอใจของผู้ใช้งานทางการเรียนการสอนออนไลน์

เสาวภาคย์ แหลมเพ็ชร (2557) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดนนทบุรี โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 620 คน พบว่า นักเรียนหญิงและนักเรียนชาย ได้รับผลกระทบทางด้านอารมณ์จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ได้รับผลกระทบทางด้านสังคมจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ .01 และได้รับผลกระทบทางด้านการเรียนรู้เครือข่ายสังคมออนไลน์แตกต่างกันอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยนักเรียนชายได้รับผลกระทบทางด้านอารมณ์ สังคม และการเรียนจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากกว่านักเรียนหญิง

งานวิจัยต่างประเทศ

Lapitan, et al. (2021) ได้ศึกษากลยุทธ์การเรียนรู้แบบผสมผสาน “DLPCA” ในการเรียนการสอนออนไลน์ ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) Discover: การค้นพบ 2) Learn: การเรียนรู้ 3) Practice: การฝึกปฏิบัติ 4) Collaborate: การร่วมมือ และ 5) Assess: การประเมิน จากผลการศึกษา พบว่า DLPCA ส่งผลเชิงบวกต่อการเรียนการสอนออนไลน์ของผู้เรียนและผู้สอนอย่างมีนัยยะสำคัญ

Bao (2020) ได้ศึกษาพบว่า การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพ ควรจะมี 6 กระบวนการสำคัญ ได้แก่ 1) ต้องมีแผนสำรองเสมอ 2) แบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อย เพื่อให้ นักเรียนสามารถมุ่งความสนใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ใช้เสียงสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ 4) มีคณะทำงานเพื่อสนับสนุนด้านเทคนิค 5) เสริมสร้างการเรียนรู้เชิงรุกนอกชั้นเรียน และ 6) บูรณาการการเรียนการสอนแบบออนไลน์กับการเรียนรู้ด้วยตนเอง

Salamat, et al. (2018) ได้ศึกษา พบว่า การจัดสรรเวลาในการเรียนรู้ทางออนไลน์ที่มีความยืดหยุ่นต่อผู้เรียน จะสามารถจูงใจผู้เรียนในการเข้าชั้นเรียนออนไลน์โดยผู้สอน ไม่ต้องทำการกระตุ้น

จากผลการศึกษาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนสอนแบบออนไลน์ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เกิดผลกระทบที่พบมากที่สุด คือ ประสิทธิภาพด้านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สัญญาณอินเทอร์เน็ต และโปรแกรมที่ใช้สำหรับการเรียนแบบออนไลน์ เกิดผลกระทบทางด้านการเงิน และผลกระทบด้านร่างกายและจิตใจ ที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมทางลบของนักเรียน โดยมีแนวทางในการบริหาร ได้แก่ การเตรียมความพร้อมในการเรียนการสอนออนไลน์ด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยี การออกแบบหลักสูตร โดยคำนึง ถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อนักเรียน และครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ในปีการศึกษา 2564 เพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants)

การศึกษาผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อนักเรียน และครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มีกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียน และครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 36 คน ประกอบด้วย

1. นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 คน
2. ครูระดับประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 คน
3. นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คน
4. ครูระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 คน

เกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการศึกษาครั้งนี้ มีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1. นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โดยคัดเลือกจากนักเรียนมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1.1 มีความสนใจและสามารถเข้าร่วมการสัมภาษณ์ (Discussion Group) ได้
- 1.2 เพศชาย (เพศกำเนิด) ระดับชั้นละ 5 คน และเพศหญิง (เพศกำเนิด) ระดับชั้นละ 5 คน

- 1.3 สถานภาพครอบครัว อาศัยอยู่กับพ่อ-แม่ ระดับชั้นละ 4 คน อาศัยอยู่กับพ่อหรือแม่ ระดับชั้นละ 3 คน อาศัยอยู่กับญาติ/อื่น ๆ ระดับชั้นละ 3 คน

1.4 มีจำนวนสมาชิกครอบครัว 1-5 คน ระดับชั้นละ 5 คน และสมาชิกครอบครัวมากกว่า 5 คน ระดับชั้นละ 5 คน

1.5 มีเกรดเฉลี่ยภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ต่ำกว่า 3.00 ระดับชั้นละ 5 คน และเกรดเฉลี่ย 3.00 ขึ้นไป ระดับชั้นละ 5 คน

2. ครูระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และครูระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โดยคัดเลือกจากผู้ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

2.1 มีความสมัครใจและสามารถเข้าร่วมการสัมภาษณ์ได้

2.2 เพศชาย (เพศกำเนิด) ระดับชั้นละ 5 คน และเพศหญิง (เพศกำเนิด) ระดับชั้นละ 5 คน

2.3 อายุต่ำกว่า 45 ปี ระดับชั้นละ 5 คน และอายุ 45 ปีขึ้นไป ระดับชั้นละ 5 คน

2.4 สถานภาพสมรส สมรส ระดับชั้นละ 5 คน และแยกกันอยู่/หย่าร้าง/หม้าย ระดับชั้นละ 5 คน

2.5 ระดับการศึกษาสูงสุด ปริญญาตรีหรือต่ำกว่า ระดับชั้นละ 5 คน และสูงกว่าปริญญาตรี ระดับชั้นละ 5 คน

2.6 มีอายุการทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี ระดับชั้นละ 5 คน และมากกว่า 5 ปี ระดับชั้นละ 5 คน

2.7 สอนวิชาหลักในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ระดับชั้นละ 1 คน คณิตศาสตร์ ระดับชั้นละ 1 คน วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ระดับชั้นละ 1 คน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นละ 1 คน สุขศึกษา และพลศึกษา ระดับชั้นละ 1 คน ศิลปะ ระดับชั้นละ 1 คน การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นละ 1 คน และภาษาต่างประเทศ ระดับชั้นละ 1 คน

2.8 มีจำนวนชั่วโมงในการสอนต่อสัปดาห์ น้อยกว่า 6 ชั่วโมง ระดับชั้นละ 5 คน และมากกว่า 6 ชั่วโมง ระดับชั้นละ 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview) ในการเก็บข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงผลกระทบในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียน และครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มีการใช้แบบสัมภาษณ์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล เป็นลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบ (Check List) ประกอบด้วยคำถามที่เกี่ยวกับ เพศ สถานภาพครอบครัว จำนวนสมาชิกครอบครัว อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ เกรดเฉลี่ยของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน วิชาหลักที่สอน และจำนวนชั่วโมงในการสอนต่อสัปดาห์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ในประเด็นผลกระทบ จากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2564 ประกอบด้วยคำถามที่เกี่ยวกับผลกระทบด้านร่างกาย ผลกระทบด้านจิตใจ ผลกระทบด้านการเรียน/อาชีพ และผลกระทบด้านสังคม

การสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อศึกษาผลกระทบในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียน และครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เป็นการนำผลการศึกษา เรื่อง “ความปกติใหม่” ของภาคการศึกษาไทยในรูปแบบการจัดการเรียนการสอน สำหรับนักศึกษาพยาบาล โดย รณชัย คนบุญ, วริศรา ปันทองกลาง และเสาวนีย์ ชูจันทร์ (2565) มาพัฒนาเป็นแบบสัมภาษณ์ โดยมีการแยกคำถามตามกลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

1. กลุ่มนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และกลุ่มนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วยข้อคำถาม ดังต่อไปนี้

1.1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended) และแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วยข้อคำถาม ต่อไปนี้ 1) เพศ 2) สถานภาพครอบครัว 3) จำนวนสมาชิกครอบครัว และ 4) เกรดเฉลี่ยภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

1.2 แบบสัมภาษณ์ ในประเด็นผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ใน 4 ด้าน ได้แก่

1.2.1 ผลกระทบด้านร่างกาย ประกอบด้วย

1) ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตนเอง คือ ผลกระทบด้านสุขภาพร่างกาย ที่เห็นได้อย่างชัดเจน ผลกระทบต่อเวลาในการดูแลสุขภาพร่างกาย

2) ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง คือ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายของผู้ปกครองที่เห็นได้อย่างชัดเจน ส่งผลกระทบต่อเวลาในการดูแลสุขภาพร่างกายของผู้ปกครอง

1.2.2 ผลกระทบด้านจิตใจ ประกอบด้วย

- 1) ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตนเอง คือ ผลกระทบต่อสุขภาพจิตที่เห็นได้อย่างชัดเจน
- 2) ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง คือ ผลกระทบต่อสุขภาพจิตของผู้ปกครองที่เห็นได้อย่างชัดเจน

1.2.3 ผลกระทบด้านการเรียน ประกอบด้วย

- 1) ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตนเอง คือ ผลกระทบต่อผลการเรียนในปีการศึกษา 2564
- 2) ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง คือ ผลกระทบต่อการทำงานของ ผู้ปกครอง ผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานของผู้ปกครอง

1.2.4 ผลกระทบด้านสังคม ประกอบด้วย

- 1) ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตนเอง คือ ผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับครอบครัว ผลต่อความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น
- 2) ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง คือ ผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเพื่อนร่วมงาน/เพื่อนบ้าน ผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับผู้บังคับบัญชา

2. กลุ่มครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และกลุ่มครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วยข้อคำถาม ดังต่อไปนี้

2.1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด และแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วยข้อคำถาม ต่อไปนี้ 1) เพศ 2) อายุ 3) สถานภาพสมรส 4) ระดับการศึกษาสูงสุด 5) ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6) วิชาหลักที่สอน และ 7) จำนวนชั่วโมงในการสอนต่อสัปดาห์

2.2 แบบสัมภาษณ์ ในประเด็นผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ใน 4 ด้าน ได้แก่

2.2.1 ผลกระทบด้านร่างกาย ประกอบด้วย

- 1) ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตนเอง คือ ผลกระทบด้านสุขภาพร่างกายที่เห็นได้อย่างชัดเจน ผลกระทบต่อเวลาในการดูแลสุขภาพร่างกาย
- 2) ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับนักเรียน คือ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายของนักเรียนที่เห็นได้อย่างชัดเจน ส่งผลกระทบต่อเวลาในการดูแลสุขภาพร่างกายของนักเรียน

2.2.2 ผลกระทบด้านจิตใจ ประกอบด้วย

- 1) ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตนเอง คือ ผลกระทบต่อสุขภาพจิตที่เห็นได้อย่างชัดเจน
- 2) ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับนักเรียน คือ ผลกระทบต่อสุขภาพจิตของนักเรียนที่เห็นได้อย่างชัดเจน

2.2.3 ผลกระทบด้านอาชีพ ประกอบด้วย

- 1) ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตนเอง คือ ผลกระทบต่อการทำงาน ผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ผลกระทบต่อผลการประเมินเงินเดือน ผลกระทบต่อความรู้สึกพึงพอใจในการทำงาน ผลกระทบต่อทัศนคติต่อการทำงาน
- 2) ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับนักเรียน คือ ผลกระทบต่อผลการเรียนในปีการศึกษา 2564

2.2.4 ผลกระทบด้านสังคม ประกอบด้วย

- 1) ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตนเอง คือ ผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับครอบครัว ผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับนักเรียน ผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน/เพื่อนบ้าน ผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา
- 2) ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับนักเรียน คือ ผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีกระบวนการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิชาการเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ และศึกษาตัวอย่างเครื่องมือแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาปรับใช้ในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาในครั้งนี้
2. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มาตรวจสอบความเที่ยง โดยการนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)
3. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขและปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ เรียบร้อยแล้วไปทดลอง (Try Out) กับนักเรียน ผู้ปกครอง และครู ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อทดสอบความเข้าใจในแนวคำถาม และทดสอบความเหมาะสมของแนวคำถาม

4. นำผลตอบรับ (Feedback) จากการทดลองมาดำเนินการปรับปรุงแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์อีกครั้ง เพื่อให้ได้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ แล้วจึงนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขออนุญาตการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ในโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี จากผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

2. คัดเลือกบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจงตามเกณฑ์การคัดเลือก จำนวนทั้งสิ้น 36 คน ประกอบด้วย 1) นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 คน 2) ครูระดับประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 คน 3) นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คน และ 4) ครูระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 คน

3. ประสานบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อแจ้งความประสงค์ และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ ในการสัมภาษณ์ ณ โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

4. ดำเนินการสัมภาษณ์ ณ โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี พร้อมบันทึกการสนทนาด้วยเครื่องบันทึกเสียง จำนวน 4 ครั้ง ได้แก่ 1) กลุ่มนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 2) กลุ่มครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 3) กลุ่มนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ 4) กลุ่มครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยทำการถอดเทปการสนทนาแต่ละครั้ง เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ก่อนที่จะเริ่มการสัมภาษณ์ครั้งถัดไป ทั้งนี้ เพื่อจะได้นำข้อค้นพบจากการสนทนาเชื่อมโยงไปสู่การสัมภาษณ์ครั้งต่อไป และเป็นการตรวจสอบข้อมูลที่พบในแต่ละกลุ่มให้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ในกลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นสำคัญ คือ ผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2564 ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านอาชีพ/

ด้านการเรียน และด้านสังคม และใช้โปรแกรม QDA Miner Lite ในการสร้างรหัสบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยเน้นประเด็นสำคัญในการสัมภาษณ์

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ถอดเทปการสัมภาษณ์ ทั้ง 4 กลุ่ม และจัดพิมพ์เพื่อนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล
2. นำเนื้อหาในประเด็นสำคัญที่ได้จากบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาจำแนกประเภทข้อมูลรายกลุ่ม ทั้งในระดับจุลภาค คือ การจำแนกระดับคำหรือระดับประโยค เพื่อนำมาวิเคราะห์กลุ่มคำ (Domain Analysis) และเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคำ และระดับมหภาค โดยจำแนกระดับสถานการณ์
3. นำเนื้อหาในประเด็นสำคัญที่ได้จากบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างกลุ่ม ระหว่างข้อมูลจากนักเรียน และข้อมูลจากครู
4. การวิเคราะห์ส่วนประกอบ โดยการนำปัจจัยส่วนบุคคลที่สัมพันธ์กับผลกระทบของบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาเปรียบเทียบกันภายในกลุ่ม และเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม และใช้โปรแกรม QDA Miner Lite ในการสร้างรหัสบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงเนื้อหา โดยเน้นประเด็นสำคัญในการสัมภาษณ์
5. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความเหมาะสมก่อนนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อนักเรียน และครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 36 คน และดำเนินการวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยใช้โปรแกรม QDA Miner Lite ในการสร้างรหัสบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยเน้นประเด็นสำคัญในการสัมภาษณ์ ซึ่งมีหัวข้อในการนำเสนอ ดังนี้

1. ผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อนักเรียน และครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2564
2. การวิเคราะห์กลุ่มคำ (Domain Analysis) การเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคำ และการเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างกลุ่ม
3. แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อนักเรียน และครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2564

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ในกลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นสำคัญ ดังนี้

ผลกระทบต่อนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2564

1. ผลกระทบด้านร่างกาย

1.1 กลุ่มระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ด้านผลกระทบด้านร่างกาย นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้ข้อมูลว่าการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2564 ส่งผลให้ร่างกายไม่ค่อยแข็งแรง เนื่องจากไม่ได้มีการทำกิจกรรมกลางแจ้งร่วมกับเพื่อน มีการเคลื่อนไหวน้อยลง มีเวลาในการออกกำลังกายหรือทำกิจกรรมที่ใช้กำลังกายน้อยลง น้ำหนักเพิ่มขึ้น มีการใช้สายตามากกว่าปกติ เนื่องจากต้องเพ่งมองจอโทรศัพท์มือถือหรือจอคอมพิวเตอร์ ส่งผลให้สายตาเกิดความผิดปกติ เช่น สายตาสั้น แสบตา ตาพละมัว เป็นต้น อีกทั้งการเรียนอยู่กับที่เป็นระยะเวลานานติดต่อกัน เมื่อหลังเลิกเรียนยังต้องทำการบ้าน และทบทวนบทเรียน ส่งผลให้เวลานอนน้อยลง นอนไม่พอ ส่งผลให้ร่างกายอ่อนเพลีย สมออ่อนล้า ดังเช่นที่นักเรียนคนที่ 3 ให้ข้อมูลว่า “ไม่ค่อยออกไปข้างนอกร้าน ต้องใช้สายตามากขึ้นในการมองจอทำให้ร่างกายอ่อนเพลีย ทำให้ร่างกายอ่อนแอ” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2565)

1.2 กลุ่มระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แสดงทัศนคติต่อผลกระทบด้านร่างกายของตนเองว่า การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ส่งผลให้ร่างกายเหนื่อยล้า อ่อนเพลีย สายตาพละมัว มองอะไรไม่ชัด มีอาการปวดศีรษะ ปวดเมื่อยตามร่างกาย เช่น คอ หลัง ไหล่ เป็นต้น โดยนักเรียนคนที่ 8 กล่าวว่า “นั่งหน้าจอนานมาก วันหนึ่งต้องนั่งเรียนประมาณ 7-8 วิชา เรียนทั้งวันแล้วบางทีรู้สึกปวดหัว ปวดหลัง ปวดคอ” เช่นเดียวกับนักเรียนคนที่ 2 ที่ได้แสดงความคิดเห็นว่า “สุขภาพตาที่เสียด้วยค่ะ เพราะเราใช้สายตาของเรามองจอจอนาน ๆ” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 มิถุนายน 2565)

ทางด้านผลกระทบด้านร่างกายของผู้ปกครอง นักเรียนได้ให้ข้อมูลว่า ในช่วงเวลาที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ผู้ปกครองพักผ่อนไม่เพียงพอ เนื่องจากต้องดูแลนักเรียนด้วย และต้องทำงานไปด้วย จึงทำให้ผู้ปกครองมีความอ่อนล้า อ่อนเพลีย เหนื่อยอย่างเห็นได้ชัด ดังที่นักเรียนคนที่ 4 กล่าวว่า “ผู้ปกครองต้องตื่นเข้ามาคอยเตรียมอาหารให้ค่ะ ทำให้พักผ่อนได้ไม่เพียงพอ” เช่นเดียวกับนักเรียนคนที่ 6 ที่ได้กล่าวว่า “ผู้ปกครองต้องคอยมานั่งดูเราเรียน ทั้งที่มีเวลาไปทำอย่างอื่นได้ แต่ว่าต้องเสียเวลามานั่งดูเราเรียนค่ะ” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 มิถุนายน 2565)

2. ผลกระทบด้านจิตใจ

2.1 กลุ่มระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ทางด้านผลกระทบด้านจิตใจ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้ข้อมูลว่า รู้สึกเบื่อกับการเรียนออนไลน์ และรู้สึกเครียดในการเรียนอย่างมาก เนื่องจากทำความเข้าใจบทเรียนได้น้อยลง มีการบ้านเยอะ ไม่สามารถทำได้ทัน และเมื่อไม่เข้าใจบทเรียนจึงมีความเครียดเวลาที่มีการทดสอบ นอกจากนี้ยังมีความเหงา เนื่องจากไม่ได้พูดคุยกับเพื่อน ไม่มีการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน โดยนักเรียนคนที่ 2 ให้ข้อมูลว่า “*เบื่อที่ต้องนั่งตมหน้าจอ มีความเครียดนอนหลับไม่เพียงพอ*” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2565)

นอกจากนี้ความเครียดในการเรียนดังกล่าวยังส่งผลไปถึงผู้ปกครอง เนื่องจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถสังเกตได้ว่า ผู้ปกครองมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียนมากขึ้น อีกทั้งยังมีความเครียดสูงมากขึ้นเพราะต้องมาทบทวนบทเรียนให้กับนักเรียน ซึ่งนักเรียนคนที่ 4 ให้ข้อมูลว่า “*ผู้ปกครองเครียด เครียดตามหนูที่เรียนไม่รู้เรื่อง*” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2565)

2.2 กลุ่มระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จากการสัมภาษณ์ในประเด็นผลกระทบด้านจิตใจ นักเรียนให้ข้อมูลว่าการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ส่งผลให้เกิดความเครียดสูง มีความวิตกกังวลในการเรียนดังที่นักเรียนคนที่ 1 แสดงความเห็นที่ “*หลับไปแล้ว กลัวว่าจะตื่นมาเข้าเรียนไม่ทัน*” และนักเรียนคนที่ 3 กล่าวว่า “*ลืมส่งงาน กลัวจะเรียนไม่ทัน กลัวไฟดับครับ*” ประกอบกับนักเรียนไม่ได้เรียนกับเพื่อนเช่นเวลาที่เรียนปกติในห้องเรียน ทำให้เมื่อไม่เข้าใจบทเรียนก็ไม่สามารถปรึกษาใครได้ จึงมีความเครียดต่อผลการเรียน และรู้สึกไม่มีความสุขในการเข้าเรียน โดยนักเรียนคนที่ 10 กล่าวว่า “*คิดถึงเพื่อนเวลาเรียนไม่เข้าใจ ทำให้เครียด ไม่อยากเครียดเลยคะ*” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 มิถุนายน 2565)

ทางด้านผลกระทบด้านจิตใจของผู้ปกครอง นักเรียนให้ข้อมูลว่า ในช่วงที่มีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ผู้ปกครองมีความวิตกกังวล และความเครียดสูงขึ้นมา โดยนักเรียนทุกคนให้ความเห็นตรงกันว่า ผู้ปกครองหงุดหงิดง่ายมากขึ้น มีความกระวนกระวายดังที่นักเรียนคนที่ 7 กล่าวว่า “*ช่วงที่เรียนออนไลน์ พ่อกับแม่อารมณ์จะแปรปรวน หงุดหงิดขึ้น ชีโมโห จู้จี้เรื่องเรียน*” และนักเรียนคนที่ 9 กล่าวว่า “*พ่อ แม่กังวลว่าถ้าเราไม่เข้าเรียนแล้วเกรดจะออกมาไม่ดี ก็เกิดความเครียด*” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 มิถุนายน 2565)

3. ผลกระทบด้านการเรียน

3.1 กลุ่มระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

จากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2564 ได้ส่งผลกระทบด้านการเรียน โดยนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้ข้อมูลว่า มีความสามารถในการทำความเข้าใจบทเรียนได้น้อยลง เรียนไม่เข้าใจมากขึ้น เนื่องจากการเรียนออนไลน์หลายวิชาครูสอนเร็ว และไม่สามารถสอบถามครูในสิ่งที่สงสัยได้ทันภายในชั่วโมงเรียน อีกทั้งยังมีการบ้านเยอะ ไม่สามารถทำได้ทัน และมีความเครียดเวลาที่มีการทดสอบ เนื่องจากไม่เข้าใจบทเรียน นอกจากนี้ยังประสบปัญหาขาดสมาธิในการเรียน เพราะมีสิ่งเร้ารอบตัวมาก เช่น เพื่อนบ้านชวนเล่น มีความต้องการเล่นเกมในโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น โดยนักเรียนคนที่ 1 ให้ข้อมูลว่า “สับสนบทเรียนที่เรียนมาเพราะอัดเนื้อหาเข้าไปเยอะมาก ทำให้เราไม่รู้เรื่องบ้าง สับสนบ้าง” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2565)

สำหรับผลกระทบที่เกิดขึ้นกับอาชีพของผู้ปกครอง นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้ข้อมูลว่า ผู้ปกครองต้องสละเวลาทำงานมาคอยดูแลเวลาเรียนออนไลน์ มานั่งเรียนออนไลน์ด้วย ส่งผลให้ผู้ปกครองทำงานได้ไม่เต็มที่ อีกทั้งยังต้องแบ่งปันอินเทอร์เน็ตกันใช้ ทำให้การทำงานช้าลง การประชุมไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งนักเรียนคนที่ 7 ให้ข้อมูลว่า “ถ้าเกิดประชุมก็อาจจะไม่ค่อยเข้าใจ เพราะว่าต้องมาดูเราเรียน” และนักเรียนคนที่ 10 ให้ข้อมูลว่า “ความใส่ใจในการทำงานหายไป เพราะว่าต้องมาดูแลหนู” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2565)

3.2 กลุ่มระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จากการสัมภาษณ์ นักเรียนให้ข้อมูลว่า สัญญาณอินเทอร์เน็ตเป็นตัวแปรสำคัญของคุณภาพในการเรียนการสอนออนไลน์ เนื่องจากนักเรียนบางคนมีปัญหาเรื่องสัญญาณอินเทอร์เน็ต เช่น สัญญาณขาดหาย ความแรงของสัญญาณไม่เพียงพอ ก็ส่งผลให้การเรียนมีปัญหา เรียนไม่รู้เรื่อง เพราะฟังครู ฟังสื่อการสอนไม่เข้าใจ โดยนักเรียนคนที่ 5 ให้ข้อมูลว่า “เน็ตหลุด อะไรหลุดหนักหนาก็ไม่รู้ ของเราหลุดบ้าง ของครูหลุดบ้าง มันก็ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของเรา” อีกทั้งการใช้เทคโนโลยีในการส่งงาน ส่งการบ้านก็ประสบปัญหาขัดข้อง เนื่องจากพบว่ามีการส่งงาน แต่ครูไม่ได้รับ จึงไม่ได้คะแนน ส่งผลให้นักเรียนเกิดความเครียดในการเรียน และมีความกังวลต่อผลการเรียนเมื่อเรียนจบ โดยนักเรียนคนที่ 2 กล่าวว่า “บางที่เราส่งงาน แล้วไม่เห็น งานมันไม่ไปคะ คะแนนเราก็ลดอีก ครูก็จะหาว่าไม่ส่งงานในเวลาที่กำหนด” นอกจากนี้ยังพบปัญหาทางการเรียนที่เกิดจากเพื่อนนักเรียนด้วยกัน เช่น เพื่อนลืมนัดนัดทำให้มีเสียงดั่งรบกวนการเรียน หรือพิมพ์ข้อความก่อกวนระหว่างการเรียน

ส่งผลให้เสียสมาธิในการเรียน มีความยากลำบากในการฟังครู และยากลำบากในการทำความเข้าใจบทเรียน ดังเช่นที่นักเรียนคนที่ 7 กล่าวว่า “จะมีเพื่อนบางคนที่จะชอบลืมนิดใหม่ แล้วมีเพื่อนมาก่อวณอีก อย่างเช่น การพิมพ์ในห้องแชท ทำให้มันขึ้นมารบกวนหน้าจอ รบกวนสมาธิเรา” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 มิถุนายน 2565)

ทางด้านผลกระทบด้านอาชีพของผู้ปกครอง นักเรียนให้ข้อมูลว่า ผู้ปกครองได้รับผลกระทบจากการเรียนการสอนออนไลน์ทางด้านสมาธิในการทำงาน และประสิทธิภาพในการทำงานที่ลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยนักเรียนคนที่ 1 กล่าวว่า “ถ้าพ่อแม่ทำงาน ก็ต้องดูแลเราไปด้วย ก็ไม่ค่อยมีสมาธิทำงาน” ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของนักเรียน คนที่ 8 ที่ว่า “การเรียนออนไลน์ที่ต้องเรียนที่บ้าน พ่อ แม่ ก็เกิดความกังวล เวลาเขาทำงานก็กังวล ทำให้ทำงานได้ไม่เต็มที่” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 มิถุนายน 2565)

4. ผลกระทบด้านสังคม

4.1 กลุ่มระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ในการเรียนออนไลน์ส่งผลให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัวน้อยลง เนื่องจากต้องใช้สมาธิในการเรียน ใช้เวลาในการเรียน การทบทวนบทเรียน และการทำการบ้าน ทำให้ไม่มีเวลาพูดคุยกับคนในครอบครัว และในด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมห้องยิ่งน้อยลงไปอีก เนื่องจากการเรียนออนไลน์ส่งผลให้ไม่ได้พูดคุยกับเพื่อนโดยตรง ไม่มีการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ดังที่นักเรียนคนที่ 8 ให้ข้อมูลว่า “รู้สึกเบื่อกะ เพราะว่าไม่ได้เล่นกับเพื่อนเลย ไม่ได้เจอเพื่อน” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2565)

สำหรับผลกระทบด้านสังคมที่เกิดกับผู้ปกครอง นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้ข้อมูลว่า ผู้ปกครองมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านและเพื่อนน้อยลง เนื่องจากต้องใช้เวลาไปกับการ Work from Home และทบทวนบทเรียนให้กับนักเรียน จึงไม่มีเวลาในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงทำให้ไม่มีกิจกรรมนอกบ้าน ไม่มีการสังสรรค์กับเพื่อนนอกบ้าน ซึ่งนักเรียนคนที่ 6 ให้ข้อมูลว่า “พ่อแม่ไม่ได้ออกไปพูดคุยกับเพื่อนบ้าน เพราะว่าต้องดูแลหนูเรียน” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2565)

4.2 กลุ่มระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จากการสัมภาษณ์ พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีปัญหาเรื่องความสัมพันธ์กับเพื่อนพอสมควร เนื่องจากไม่ได้พบเพื่อน ทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน เช่นที่นักเรียนคนที่ 3 กล่าวว่า “เพื่อนร่วมชั้นก็ไม่ได้เจอกัน ไม่ได้เจอหน้ากันเลย” นอกจากนี้ในกรณีของนักเรียนที่ย้ายมาใหม่ หรือขึ้นชั้นใหม่ ยิ่งขาดการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น

เนื่องจากไม่รู้จักกัน ไม่ได้ใช้เวลาในการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยนักเรียนคนที่ 10 กล่าวว่า “ความสัมพันธ์กับเพื่อนไม่สนิทกันเลยคะ ไม่กล้าทักเพื่อน ทั้ง ๆ ที่อยู่ห้องเดียวกัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 มิถุนายน 2565)

ทั้งนี้ ทางด้านผลกระทบด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ก็ค่อนข้างมีปัญหาเช่นกัน โดยนักเรียนให้ข้อมูลว่า ถึงแม้ว่าจะอยู่บ้านเดียวกันกับผู้ปกครอง แต่ต่างคนต่างทำหน้าที่ของตนเอง คือ นักเรียนก็เรียนออนไลน์ สำหรับผู้ปกครองก็ Work From Home ส่งผลให้คุยกันน้อยลง ดังที่นักเรียนคนที่ 4 กล่าวว่า “ตอนเรียนเราจะต้องมานั่งฟังครูแต่ในขณะเดียวกัน ถ้าคุยกับผู้ปกครองหรือว่าผู้ปกครองถามอะไรตอนเรียนอยู่ ก็จะไม่รู้เรื่องกัน คุยกันน้อยลง” และในกรณีที่นักเรียนเรียนไม่เข้าใจ หรือไม่มีส่วนร่วมในห้องเรียนเท่าที่ควร ผู้ปกครองก็จะมี ความกังวล มีความเครียด มีการดุ ลงโทษ หรือเข้ามานั่งเรียนด้วย ส่งผลให้ผู้ปกครองมีปัญหา กับผู้บังคับบัญชา โดยนักเรียนคนที่ 10 แสดงความเห็นว่าเป็นว่า “ตอนพ่อมานั่งเรียนด้วย หัวหน้า จะตำหนิว่าทำไมถึงมาทำงานช้า” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 มิถุนายน 2565)

ผลกระทบต่อครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2564

1. ผลกระทบด้านร่างกาย

1.1 กลุ่มระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

จากการสัมภาษณ์ ครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้ข้อมูลว่า การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ส่งผลต่อสุขภาพอย่างมาก เพราะต้องนั่งอยู่กับที่เป็นเวลานาน ตั้งแต่ชั้นตอนการเตรียมการสอน ชั้นตอนการจัดการเรียนการสอน และการประเมินหลังจบ บทเรียน ส่งผลให้ระคายเคืองตา สายตาผิดปกติ ปวดหลัง ปวดศีรษะ ดังเช่นที่ครูคนที่ 4 ให้ข้อมูลว่า “ปวดหลังคะ เพราะว่ามันนาน สอนนาน นั่งท่าเดิม ๆ” อีกทั้งยังมีปัญหาเรื่อง การรับประทานอาหารเช้าไม่ตรงเวลา ส่งผลให้เกิดโรคกระเพาะอาหารอักเสบ โดยครูคนที่ 1 กล่าวว่า “กินข้าวไม่ตรงเวลา เพราะต้องเตรียมความพร้อมในการสอน การทำสื่อแล้วก็ด้วยความสอนต่อเนื่อง ก็กินข้าวไม่ตรงเวลา ก็จะมีการปวดท้องหรืออะไรตามมา” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2565)

และจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ครูได้สังเกตเห็นว่านักเรียน ให้ความสนใจต่อการเรียนลดลง มีสมาธิในการเรียนน้อยกว่าอยู่ในห้องเรียนอย่างเห็นได้ชัด อีกทั้งยังสังเกตได้ว่ามีนักเรียนหลายคนต้องเพ่งมองจอเป็นระยะเวลานาน ซึ่งอาจเกิดปัญหา ความผิดปกติทางสายตา โดยครูคนที่ 7 ให้ข้อมูลว่า “นักเรียนไม่ค่อยมีสมาธิ และใช้สายตา ในการเรียนอย่างมาก” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2565)

1.2 กลุ่มระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ในการกล่าวถึงผลกระทบด้านร่างกายจากการจัดการเรียนการสอนออนไลน์พบว่า ครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ให้ข้อมูลว่า การเรียนการสอนออนไลน์ส่งผลกระทบต่อสุขภาพดวงตา รวมถึงมีอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ มีอาการของ Office Syndrome มีความอ่อนล้า อ่อนเพลียเนื่องจากนอนไม่หลับ นอนไม่เป็นเวลา ถึงแม้ว่าจะมีเวลามากขึ้นในการออกกำลังกาย แต่ก็ใช้ร่างกายทำงานอย่างหนักโดยครูคนที่ 1 กล่าวว่า “อยู่หน้าคอมพิวเตอร์ตลอดเวลา เลยเป็นในเรื่องของสายตา เพราะว่าเราจ้องคอมพิวเตอร์เป็นเวลานาน มีนอนไม่หลับ นอนไม่เป็นเวลา Office Syndrome ปวดขามาก เพราะไม่ได้นั่งโต๊ะสอน แต่นั่งกับพื้นสอน” ซึ่งครูคนที่ 3 ให้ข้อมูลว่า “การแบ่งเวลาในการดูแลสุขภาพร่างกายก็มีมากขึ้น เพราะอย่างตัวผมเองตอนเย็นปกติเวลาเลิกเรียนประมาณห้าหกโมง แต่พอไปสอนออนไลน์แล้ว ก็จะมีเวลาวางในการไปออกกำลังกาย ไปวิ่ง ไปเตะฟุตบอล” และครูคนที่ 6 กล่าวว่า “ในเรื่องของการเดินทางอย่างเราสอนออนไลน์ เราก็คือสอนที่ไหนก็ได้ ไม่ต้องเดินทางมาโรงเรียน ประหยัดเวลาในการเดินทาง มีเวลาเพิ่มมากขึ้นครับ ก็จะช่วยในเรื่องของการดูแลสุขภาพได้ค่อนข้างดี” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2565)

ทางด้านผลกระทบด้านร่างกายของนักเรียน ครูค่อนข้างมีความกังวลในด้านดังกล่าว โดยครูให้ความเห็นว่า นักเรียนได้รับผลกระทบด้านร่างกายจากการเรียนออนไลน์มากกว่าครู เพราะต้องนั่งเรียนนานกว่าครู วันละ 7-8 วิชา หรือ 8-9 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งเป็นระยะเวลาที่นานมาก อีกทั้งยังต้องใช้สายตาในการดูหน้าจอคอมพิวเตอร์ หรือโทรศัพท์มือถือตลอดเวลา จึงอาจส่งผลให้สุขภาพสายตาเสีย รวมถึงสุขภาพร่างกายส่วนอื่น ๆ ด้วย โดยครูคนที่ 2 กล่าวว่า “นักเรียนก็น่าจะหนักกว่าครู เพราะว่าครูสอนคนละชั่วโมงหรือสองชั่วโมง หรือตามตารางที่แต่ละครั้ง แต่ว่าถ้าเป็นนักเรียนจะหนัก เพราะว่าทั้งวันเลย ตั้งแต่เก้าโมงถึงเย็น เขาจะต้องนั่งหน้าคอมพิวเตอร์ นั่งหน้าจอตลอด แล้วผลกระทบที่ตามมาคือเรื่องสุขภาพสายตา เรื่องอาหาร การรับประทานอาหารอาจจะไม่เพียงพอ ไม่ตรงเวลา กินไป เรียนไป กินทั้งวัน แล้วก็การใช้ชีวิตของเขาที่ปกติคือเข้านอน อาบน้ำ อันนี้เขาอาจจะแบบว่าคาบหนึ่งแล้วค่อยไปอาบน้ำ การใช้ชีวิตที่เปลี่ยนไป” เช่นเดียวกับครูคนที่ 5 ที่กล่าวว่า “เขาก็จะตื่นสายได้ ตื่นสายได้ปุ๊บ เขาก็จะนอนดึก เขาอาจจะจัดตารางเวลาได้ไม่ชัดเจนเหมือนเวลามาโรงเรียนในการเรียนการสอนออนไลน์ ผลกระทบต่อเวลา ก็คือจะทำให้เด็กรู้สึกว่ามันจะเรียนตอนไหนก็ได้ จะนอนตอนไหนก็ได้ ทำอะไรตอนไหนก็ได้ กินตอนไหนก็ได้ มันก็เลยอาจจะทำให้เด็กมีสุขภาพร่างกายที่เสียไปในตรงนั้น เขาอาจจะไม่ได้ดูแลตัวเอง” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2565)

2. ผลกระทบด้านจิตใจ

2.1 กลุ่มระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

จากการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ครูให้ข้อมูลว่า ได้รับผลกระทบด้านจิตใจ คือ มีความเครียดจากการสอนมากขึ้น โดยความเครียดเกิดจากสามประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1) เครียดเนื่องจากมีภาระงานเพิ่มมากขึ้น เพราะต้องเตรียมสื่อการสอนเพิ่มมากขึ้น โดยครูคนที่ 5 ให้ข้อมูลว่า “นอนไม่หลับ เครียด หัวหงอกหมดแล้ว เพราะว่าต้องทำสื่อการสอนเยอะขึ้น” 2) เครียดเนื่องจากกังวลว่านักเรียนจะเข้าใจบทเรียนได้ไม่เท่าที่คาดหวัง กังวลว่านักเรียนจะไม่เข้าเรียน ไม่ตั้งใจเรียน ส่งงานไม่ครบ ซึ่งครูคนที่ 3 กล่าวว่า “กังวลว่าเด็กจะเข้าเรียนใหม่ จะมาเรียนหรือเปล่า” ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของครูคนที่ 2 ที่ว่า “มีความกังวลค่ะ กลัวเด็กไม่ได้ทำงาน กลัวเด็กส่งงานไม่ครบ” และครูคนที่ 8 ให้ความเห็นที่ “กังวลว่าเด็กจะไม่รู้เรื่อง ไม่ได้ความรู้เท่าที่ควร” และ 3) มีความเครียดเรื่องความคาดหวังของผู้ปกครอง เนื่องจากจากการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่ผ่านมาได้รับความกดดันจากผู้ปกครองค่อนข้างมาก เนื่องจากผู้ปกครองบางส่วนไม่มีเวลาในการทบทวนบทเรียนให้นักเรียน จึงแสดงความประสงค์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้ครูปรับการสอนให้มีความเข้มข้นขึ้น และผู้ปกครองบางส่วนมีความกังวลเรื่องผลการเรียนของนักเรียน ก็จะติดต่อกับครูโดยตรงในหลากหลายช่องทาง โดยครูคนที่ 2 กล่าวว่า “มีความกังวลเรื่องผู้ปกครองอีกค่ะ ผู้ปกครองก็จะมาตามงาน ตามเกรด” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2565)

สำหรับผลกระทบด้านจิตใจ ที่ครูสังเกตเห็นว่าเกิดขึ้นกับนักเรียน คือ มีความเครียดเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากต้องปรับรูปแบบการเรียนการสอนเป็นออนไลน์ ทำให้ครูกับนักเรียน และนักเรียนกับเพื่อนมีปฏิสัมพันธ์น้อยลง การสอบถามข้อสงสัยในการเรียนก็ทำได้ไม่สะดวก ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ทำให้นักเรียนออกไปทำกิจกรรมนอกบ้านไม่ปลอดภัย จึงทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อ รู้สึกกังวล และมีความเครียด โดยครูคนที่ 6 ให้ข้อคิดเห็นว่า “นักเรียนอาจจะมีความเครียด เพราะบางที่อาจจะเรียนไม่เข้าใจ” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2565)

2.2 กลุ่มระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ในการเรียนการสอนออนไลน์ ครูให้ข้อมูลด้านผลกระทบด้านจิตใจ ว่ามีความวิตกกังวลและมีความเครียดในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ เนื่องจากขาดความรู้ความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีในการสอนออนไลน์ อีกทั้งเป็นการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนกะทันหันจึงทำให้มีความกดดันในการสอนที่ไม่คุ้นเคย โดยครูคนที่ 4 กล่าวว่า “มีความกังวลและความเครียดเรื่องการใช้เทคโนโลยี เพราะว่ามันเป็นการเริ่มใหม่หมด

ทุกอย่าง ทั้งโปรแกรมที่ใช้สอน ทั้งสื่อการสอน ต้องเรียนรู้ใหม่ ต้องพร้อมใช้เลย ต้องศึกษาใหม่ ทำใหม่หมดเลย ก็เลยเกิดความกังวล เกิดความกดดัน” (สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2565)

ด้านผลกระทบด้านจิตใจของนักเรียน ครูให้ข้อมูลว่า นักเรียนมีความเบื่อในการเรียนออนไลน์อย่างเห็นได้ชัด ขาดสมาธิในการเรียน เรียนไม่เข้าใจ รวมถึงเด็กบางคนที่ขาดอุปกรณ์ในการเรียน ไม่มีผู้ปกครองคอยดูแลขณะเรียนออนไลน์ก็จะมีอาการเครียดสูงกว่านักเรียนที่มีความพร้อม เนื่องจากเด็กไม่เข้าใจในบทเรียน และมีความยากลำบากในการเรียน โดยครูคนที่ 7 กล่าวว่า “เขาเรียนออนไลน์ เขารู้สึกเบื่อ เบื่อหน่ายมากกว่าอยู่ในห้องเรียน” ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของครูคนที่ 8 ที่ว่า “บรรยากาศในห้อง ในบ้านของเขาไม่เหมาะในการเรียน ไม่มีแท็บเล็ต ไม่มีเน็ต ก็ไม่ได้เข้าเรียน พ่อ แม่ไปทำงาน ไปต่างจังหวัดไม่สะดวก” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2565)

3. ผลกระทบด้านอาชีพ

3.1 กลุ่มระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ทางด้านผลกระทบด้านอาชีพ ครูให้ข้อมูลว่า มีความยากลำบากในการทำงานเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากไม่คุ้นเคยกับเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ จึงต้องเร่งเรียนรู้ภายในระยะเวลาจำกัด โดยครูคนที่ 1 กล่าวว่า “บางที่เราไม่เป็นเทคโนโลยีก็ต้องพยายามใช้ให้เป็นภายในเวลาอันรวดเร็ว เพราะจะต้องสอนเด็กแล้ว” อีกทั้งมีภาระงานเพิ่มมากขึ้น เพราะต้องเตรียมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อที่หลากหลาย และต้องค้นหาเทคนิคใหม่ ๆ ที่มีความน่าสนใจ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจการเรียน มีสมาธิในการเรียน แต่ถึงแม้ว่าจะมีภาระงานและมีความยากลำบากในการทำงานมากขึ้น แต่ครูทุกท่านมีทัศนคติตรงกันว่า เป็นความท้าทายในอาชีพ ที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาตนเอง ดังเช่นที่ครูคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า “มันเป็นการพัฒนาที่ดีขึ้น เป็นหน้าที่ที่เราทำแล้วมันได้ผลดีกับเด็ก เกิดแรงฮึดว่าต้องพัฒนาต่อให้ดีขึ้นค่ะ” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2565)

สำหรับผลกระทบด้านการเรียนของนักเรียน ครูสังเกตเห็นว่าเด็กมีความยากลำบากในการเรียนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากขาดคนกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ขาดคนควบคุมวินัย ขาดการปฏิบัติจริงในการเรียนรู้ และขาดบรรยากาศในห้องเรียนที่กระตุ้นให้เด็กมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยครูคนที่ 2 กล่าวว่า “เด็กจะเขียนหนังสือแบบไม่ค่อยมีระเบียบค่ะ เขาขาดการฝึกฝนที่ถูกต้อง ขาดการปฏิบัติจริง” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2565)

3.2 กลุ่มระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ข้อมูลผลกระทบด้านอาชีพในการสัมภาษณ์ ออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ประสบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์เนื่องจากขาด

ความรู้ด้านเทคโนโลยี และการผลิตสื่อการสอนออนไลน์ รวมถึงประสบปัญหาในการสื่อสาร และถ่ายทอดบทเรียนที่นักเรียนต้องเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ เช่น กีฬา ศิลปะ ดนตรี เป็นต้น ดังเช่นครูคนที่ 8 กล่าวว่า “เป็นเรื่องการใช้สื่อ ใช้เทคโนโลยี การใช้สื่อที่มันเป็นสื่อของจริง เพราะบางสิ่งบางอย่างมันจำเป็นต้องมีการสาธิต ได้เห็นของจริงที่ไม่ได้ผ่านหน้าจอครับ อย่างเช่นกรณีสอนกรีฑา เราสอนออนไลน์ เราจะทำอย่างไรที่จะให้เด็กรู้ว่าการองเท้าสตั๊ด ในการวิ่งต้องเป็นแบบนี้ และการวิ่ง ทักษะการวิ่งมันต้องเริ่มอย่างนี้นะ คือเราไม่ทราบว่าเป็นขณะที่เราสอนเด็กที่สนใจอยู่ในจอเรา เขาจะได้ปฏิบัติตามที่เราพูดมากน้อยขนาดไหน อย่างเช่นเราสอนเรื่องของการทุ่มพุ่งขว้าง มันอาจจะมึนงง มีอาจจะมึนงงอะไรต่าง ๆ ให้ดู แต่ถ้าหากว่าเขามา On-Site ในโรงเรียน การปฏิบัติเขาอาจจะมึนงงมากขึ้น เพราะเขาได้หยิบของจริง แล้วเขาได้ใช้ของจริง” 2) ประสบปัญหาเรื่องช่องทางการส่งงานของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนหลายคนยืนยันว่าได้ส่งงานมาแล้วแต่ครูไม่ได้รับ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลการเรียนของนักเรียน ความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียน และประสิทธิภาพในการเรียน ของนักเรียน โดยครูคนที่ 3 กล่าวว่า “การส่งงานครับ เพราะอย่างออนไลน์บางทีเรามีไลน์กลุ่ม เด็กก็จริง แต่บางทีถ้าเขาไม่อ่าน หรือเขาไม่มีการโต้ตอบกับเรา เราก็จะตามงานยากครับ ซึ่งมีผลกระทบต่อการทำงานของครู กระบวนการเรียนของนักเรียน นักเรียนก็จะบอกว่าเวลาส่งงานครู ส่งไปแล้วแต่ครูไม่ได้รับ เพราะว่าบางทีไลน์ไม่ขึ้น เด็กก็โดนหักคะแนนกลายเป็นว่าส่งงานช้า” และ 3) คุณภาพในการเรียนของนักเรียนลดลงอย่างมาก เนื่องจากขาดสมาธิในการเรียน บ้านมีบรรยากาศไม่เหมาะสมสำหรับการเรียน พักผ่อนน้อย ร่างกายอ่อนล้า สุขภาพสายตาเสีย ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการเรียนลดลง ดังเช่นครูคนที่ 2 กล่าวว่า “เขาบอกว่า ป.5 ที่ผ่านมาเขาเรียนแล้วเหมือนกับเขาไม่ค่อยได้อะไร ความรู้ตอน ป.5 มันขาดหายไป พอมาต่อ ป.6 มันเลยเหมือนกับมาเริ่มใหม่ ประสิทธิภาพในการเรียนของเด็กบางคน ลดลง เขาอาจจะเข้าเรียนก็จริง แต่เขาอาจจะฟังบ้าง ระวังที่ฟังอยู่อาจจะทำอย่างอื่นไปด้วย ประสิทธิภาพในการฟังก็ลดลง ความสนใจ สิ่งรอบข้าง สิ่งเร้าต่าง ๆ รอบข้าง เหมือนกับ บรรยากาศในบ้านเขาอาจจะไม่เหมาะในการเรียน บางคนเลี้ยงน้องด้วยนะ บ้านบางคนอาจจะขายของ ก็ต้องรีบไปขายของ ทำให้ประสิทธิภาพโดยรวมของบางคนลดลง และประสิทธิภาพ ในการสอนก็ลดลงเช่นกัน โดยเฉพาะในเรื่องของการดูแลเด็ก เราไม่ได้ดูแลเด็กโดยตรง เราไม่ได้เจอเด็ก เราไม่ได้สัมผัสกับนักเรียน” และครูคนที่ 6 กล่าวว่า “ปัญหาก็คือการประเมินผลเด็ก ซึ่งส่วนใหญ่ให้ส่งใน Google Form เราก็จะพยายามหาวิธีต่าง ๆ ที่จะทำให้ใช้ง่ายทั้งครูทั้งเด็ก สรรหาวิธีการใหม่ ๆ ที่ไม่ใช่แค่การเขียนสมุดแล้วก็ส่ง มันจะทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ขึ้นมาพวกเว็บไซต์ต่าง ๆ แอปพลิเคชัน

ใหม่ ๆ แบบทดสอบออนไลน์ แล้วมันวนข้อได้เพื่อป้องกันการลอก” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2565)

4. ผลกระทบด้านสังคม

4.1 กลุ่มระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ทางด้านผลกระทบด้านสังคม ครูได้แสดงความคิดเห็นว่า ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ส่งผลให้ครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันน้อยมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการเรียนรู้ของนักเรียน ประสิทธิภาพในการถ่ายทอดความรู้ของครู รวมไปถึงสุขภาพจิตของครู และนักเรียน โดยครูคนที่ 4 กล่าวว่า “ปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนเราก็อาจจะน้อยลง หรืออาจจะไม่มีเลย เราไม่สามารถสอนคุณธรรมเขาได้ เราไม่สามารถสอดแทรกเรื่องที่เราอยากจะสอนกับเขาได้เต็มที่” (สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2565)

และด้านผลกระทบด้านสังคมของนักเรียน จากการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ครูพบว่า นักเรียนขาดการมีปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อนนักเรียน เนื่องจากขาดการมีกิจกรรมร่วมกันในห้องเรียน ขาดการพบปะพูดคุยกัน ส่งผลให้นักเรียนหลายคนไม่ร่าเริง เช่นปกติ มีความเครียดเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยครูทุกท่านให้ความเห็นตรงกันว่า “นักเรียนไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนจนเกิดความเครียด” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2565)

4.2 กลุ่มระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ข้อมูลผลกระทบทางด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว ไว้ว่า ค่อนข้างมีปัญหาในการแบ่งเวลาระหว่างการทำงานกับการดูแลครอบครัว เนื่องจากครูบางคนมีลูก ก็ต้องทำงานด้วย คือ การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ไปพร้อม ๆ กับดูแลลูกที่ต้องเรียนออนไลน์ด้วย ดังที่ครูคนที่ 6 กล่าวว่า “ได้อยู่กับครอบครัวเพิ่มมากขึ้น มีเวลาให้กับครอบครัว แต่คุณครูมีลูก ในเวลาที่ลูกเรียน คุณครูก็จะสอน เพราะฉะนั้นผลกระทบที่มันตามมา ก็คือ เป็นเรื่องของการแบ่งปัน การจัดสรรเวลาที่มันอาจจะชนกัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2565)

ทางด้านผลกระทบด้านความสัมพันธ์กับนักเรียน ครูกล่าวว่า มีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนน้อยมาก รู้จักนักเรียนแต่ละคนน้อยมาก ส่งผลให้ดูแลนักเรียนได้ไม่ทั่วถึง ไม่เข้าใจเด็กมากพอ ดังที่ครูคนที่ 5 กล่าวว่า “ไม่รู้จักหน้าเด็กนักเรียน ตรงนั้นอาจจะขาดหายไป มันไม่เหมือนกับการที่มาเรียนที่โรงเรียน เราก็อาจจะไม่รู้จักเด็ก ว่าเด็กคนนี้นิสัยเป็นอย่างไร เพราะว่าบางคนก็มาแต่เสียง หรือไม่มีเสียงเลย มีแต่จอมีด ห้าโมงเย็นแล้ว ยังไม่ออกเลย อยู่ตั้งแต่เจ็ดโมงครึ่ง” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2565)

ทางด้านผลกระทบด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ครูได้แสดงความ คิดเห็น ว่า พบเพื่อนร่วมงานน้อยลงมาก มีปฏิสัมพันธ์ลดลงอย่างมาก เช่น ครูคนที่ 3 ได้กล่าวว่า “ถ้าเพื่อนร่วมงานก็จะได้เจอกันน้อยลงครับ เพราะว่าเราไม่ได้มาที่โรงเรียน ก็อยู่บ้านใครบ้านมัน ก็จะต่างคนต่างสอน ก็อาจจะได้คุยกันแค่เฉพาะในไลน์กลุ่ม หรืออาจจะตอน ประชุม ความสัมพันธ์ก็น้อยลง” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2565)

และทางด้านผลกระทบด้านความสัมพันธ์ของนักเรียน ครูได้กล่าวว่า ปัญหา หรือผลกระทบด้านความสัมพันธ์ของนักเรียนกับนักเรียนจะเห็นได้อย่างชัดเจนในกรณีของ นักเรียนที่เข้ามาใหม่ หรือย้ายมาใหม่ เนื่องจากไม่รู้จักเพื่อนเลย จึงส่งผลให้เวลาเรียนออนไลน์ เด็กจะไม่เปิดจอ ไม่พูดคุยโต้ตอบ ไม่พิมพ์คุยกับเพื่อน หรือคุยกับครู ซึ่งอาจส่งผลต่อผล การเรียนของนักเรียน และสุขภาพจิตของนักเรียนได้ ดังที่ครูคนที่ 5 กล่าวว่า “ถ้าเขารู้จักกันมา ก่อนแล้วก็ไม่น่าจะมีปัญหาอะไร ก็ส่วนใหญ่ก็จะชวนมาเล่นมากกว่า แต่สำหรับเด็กก็จะไม่ค่อย มีใครรู้จัก ไม่รู้จักใคร เขาไม่ได้เจอหน้าเจอตากัน แล้วมันก็จะกระทบมาจนถึงตอนที่เข้ามาเรียน มาเข้าเรียนสาย เพราะว่าเขาไม่รู้จักใคร แล้วพอเปิดเรียน เขาก็ไม่ยอมารู้จักเพื่อนแล้ว” (ผู้ให้ สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2565)

การวิเคราะห์กลุ่มคำ (Domain Analysis) การเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคำ และการเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างกลุ่ม

จากการจำแนกระดับคำหรือระดับประโยค เพื่อนำมาวิเคราะห์กลุ่มคำ (Domain Analysis) และเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคำ และระดับมหภาค โดยจำแนกระดับ สถานการณ์ โดยใช้โปรแกรม QDA Miner Lite ในการสร้างรหัสบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูล ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยเน้นประเด็นสำคัญในการสัมภาษณ์ มีข้อค้นพบ ดังนี้

ตาราง 1 แสดงตารางวิเคราะห์กลุ่มคำ (Domain Analysis) และเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคำ

กลุ่มคำ	ความสัมพันธ์	คำหลัก
ผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2564		
1. สายตาที่มีความผิดปกติ 2. ปวดศีรษะ 3. น้ำหนักเพิ่มขึ้น	เป็นส่วนหนึ่งของ	ผลกระทบด้านร่างกาย ร่างกายไม่ค่อยแข็งแรง
1. รู้สึกเบื่อ 2. รู้สึกเครียด 3. เหงา	เป็นส่วนหนึ่งของ	ผลกระทบด้านจิตใจ เกิดความรู้สึกเบื่อ เครียด และเหงา
1. มีความยากลำบากในการเรียน 2. ประสิทธิภาพในการเรียนลดลง	เป็นส่วนหนึ่งของ	ผลกระทบด้านการเรียน ผลการเรียนลดลง
1. มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนน้อยลง	เป็นส่วนหนึ่งของ	ผลกระทบด้านสังคม ไม่รู้จักเพื่อน
1. ปวดเมื่อยตามร่างกาย 2. พักผ่อนไม่เพียงพอ 3. อ่อนล้า อ่อนเพลีย	เป็นส่วนหนึ่งของ	ผลกระทบด้านร่างกาย เจ็บป่วย Office syndrome
1. รู้สึกเครียด 2. มีความวิตกกังวล	เป็นส่วนหนึ่งของ	ผลกระทบด้านจิตใจ เครียด กัดต้น
1. มีความยากลำบากในการทำงาน 2. ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง	เป็นส่วนหนึ่งของ	ผลกระทบด้านอาชีพ ได้รับการประเมินเงินเดือนน้อย
1. มีปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัวน้อยลง 2. ครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันน้อยมาก	เป็นส่วนหนึ่งของ	ผลกระทบด้านสังคม ทะเลาะกับครอบครัว ไม่รู้จักนักเรียน

จากตารางแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ 1) นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 2) ครูระดับประถมศึกษาปีที่ 3 3) นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และ 4) ครูระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นและให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ตรงกันในประเด็น ดังต่อไปนี้

ผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1. ผลกระทบด้านร่างกาย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลตรงกันว่า ผลกระทบที่ชัดเจนด้านร่างกายจากการเรียนการสอนออนไลน์ คือ สายตามีความผิดปกติ ปวดศีรษะ ปวดเมื่อยตามร่างกาย พักผ่อนไม่เพียงพอ และอ่อนล้า อ่อนเพลีย

2. ผลกระทบด้านจิตใจ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลตรงกันว่า ผลกระทบด้านจิตใจ ผลกระทบที่สำคัญ คือ รู้สึกเบื่อ รู้สึกเครียด และมีความวิตกกังวล ในช่วงที่มีการเรียนการสอนออนไลน์

3. ผลกระทบด้านอาชีพ หรือการเรียน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลตรงกันว่า ผลกระทบด้านอาชีพ หรือการเรียน คือ มีความยากลำบากในการเรียน หรือการทำงานและมีประสิทธิภาพในการเรียน หรือการทำงานลดลง

4. ผลกระทบด้านสังคม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลตรงกันว่า ผลกระทบด้านสังคมที่สำคัญ ได้แก่ มีปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัวน้อยลง มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนน้อยลง และครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันน้อยมาก

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

นอกจากบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะให้ข้อมูลในด้านผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อนักเรียน และครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2564 แล้ว จากการสัมภาษณ์ยังสามารถวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยสามารถจำแนกเป็นหัวข้อได้ ดังนี้

การจัดรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ที่ลดผลกระทบต่อนักเรียน และครู ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านการเรียน/ด้านอาชีพ และด้านสังคม

จากการสัมภาษณ์ พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต้องการรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ที่ส่งเสริมสุขภาพทั้งด้านร่างกาย และจิตใจมากยิ่งขึ้น โดยลดเวลา

ในการเรียนออนไลน์ลง เพื่อให้มีเวลาพักผ่อนเพิ่มมากขึ้น ดังที่นักเรียนคนที่ 10 ที่ให้ความเห็นว่า “อยากลดเวลาการสอนลง เพื่อให้มีเวลาออกกำลังกาย ทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้มีเวลาดูแลสุขภาพ” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2565) เช่นเดียวกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ให้ข้อมูลว่า ต้องการเวลาในการพักผ่อนมากขึ้นระหว่างการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ เนื่องจากในแต่ละวันต้องเข้าเรียนนาน และหลายวิชา หากเรียนน้อยลง หรือมีวิชาที่ต้องเรียนน้อยลง ร่างกายและจิตใจ รวมถึงผลการเรียนและการมีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างดีขึ้น โดยนักเรียนคนที่ 7 กล่าวว่า “อยากมีเวลาพักผ่อนเยอะขึ้น เพราะเรียน 7-8 วิชาต่อวัน มันเยอะมาก ไม่มีเวลาทำอะไร ไม่มีเวลาเจอใครเลย” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 มิถุนายน 2565)

ทางด้านครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้แสดงความต้องการรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ว่า ต้องการให้มีเวลาในการพักผ่อนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากครูรู้สึกว่าการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ต้องใช้แรงกายเยอะมาก เช่น ใช้สายตาในการสร้างสื่อการสอน และการจัดการเรียนการสอนผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์เยอะมาก ต้องนั่งเป็นเวลานาน จนมีอาการปวดหลังเรื้อรัง ดังเช่นที่ครูคนที่ 6 ได้แสดงความเห็นว่า “เวลาเรานั่งสอน เราไม่อยากจะปวดตา เราไม่อยากจะปวดหลัง มีความคาดหวังอยากให้สุขภาพมันแข็งแรงนั้นแหละ เพราะว่าเราใช้มันไปเยอะไง” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2565) ซึ่งสอดคล้องกับครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ให้ข้อมูลว่า ต้องการเวลาในการดูแลสุขภาพร่างกายตนเองมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเรื่องสุขภาพสายตา และน้ำหนักตัว โดยครูคนที่ 3 กล่าวว่า “คาดหวังว่าจะลดน้ำหนักได้ครับ ได้แก้อินวามสตรีมเมอร์ครับ อยากได้แก้อีที่มันนั่งสบาย ๆ สบาย ก็ไม่อยากจะให้สายตาเสีย เพราะว่าผลกระทบที่เราคุยกันมาคือทำให้สายตาเสีย ก็อยากที่จะสุขภาพดีขึ้นครับ มีเวลาออกกำลังกายสม่ำเสมอ คาดหวังว่าจะหุ่นดีขึ้น เพราะมีเวลาออกกำลังกาย ไม่สอนไปกินไป” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2565)

แนวทางการสนับสนุนด้านเวลา อุปกรณ์ และความรู้ที่เพียงพอ ต่อนักเรียนและครู ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

จากการสัมภาษณ์ พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยการให้ทางโรงเรียนมีการสนับสนุนด้านการเงิน หรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนออนไลน์ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในครอบครัว โดยนักเรียนคนที่ 4 แสดงความคิดเห็นว่า “หนูคิดว่า ถ้าคนที่ตั้งใจเรียน เรียนได้เกรดดี ก็อยากได้ทุนสักห้าร้อยถึงหนึ่งพันก็ยิ่งดี” ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนคนที่ 7 ที่ว่า “อยากให้โรงเรียนช่วยสนับสนุน

ค่าใช้จ่าย อยากรู้ให้เรียน On-Site เพื่อจะได้ลดรายจ่ายของผู้ปกครอง ลดรายจ่ายประจำเดือนของครอบครัวของเราลง” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 มิถุนายน 2565)

ข้อมูลจากกลุ่มครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า จากการใช้ค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากต้องซื้ออุปกรณ์ อินเทอร์เน็ต และอุปกรณ์เสริมต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการประกอบการจัดการเรียนการสอน จึงต้องการให้โรงเรียนมีการสนับสนุนอุปกรณ์ที่เพียงพอ มีการสนับสนุนค่าอินเทอร์เน็ต มีสนับสนุนองค์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ เพื่อลดค่าใช้จ่ายของครูลง โดยครูคนที่ 6 แสดงความคิดเห็นว่า “อยากให้มีหน่วยงานหรือโรงเรียนสนับสนุนเรื่องอินเทอร์เน็ต และอุปกรณ์เพื่อที่จะได้ลดภาระค่าใช้จ่ายของคุณครู” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2565) และครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เสนอแนวทางว่า ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนด้านอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ สนับสนุนเรื่องอินเทอร์เน็ต โดยครูคนที่ 2 กล่าวว่า “หน่วยงานต่าง ๆ ควรสนับสนุนในเรื่องของอินเทอร์เน็ตฟรี” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2565)

แนวทางการสนับสนุนครูในการพัฒนาตนเอง

ครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้ให้ข้อมูลว่า ตนเองจะต้องมีการพัฒนามากขึ้น โดยโรงเรียนอาจมีการอบรม ให้ความรู้ หรือการสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนออนไลน์ เพื่อให้ครูได้เรียนรู้เทคนิคใหม่ ที่สามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หรือมีช่องทางการอบรมฟรีทั้งแบบออนไลน์ และแบบอบรมปกติ เพื่อให้ครูจะได้เข้าร่วมการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน ดังที่ครูคนที่ 2 ได้แสดงทัศนะว่า “เราสามารถพัฒนาตนเอง เราสามารถเพิ่มขีดศักยภาพของตัวเองในการทำงานได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2565) เช่นเดียวกับครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้ให้ข้อมูลว่า ครูทุกคนควรจะได้รับการพัฒนาความสามารถด้านการผลิตสื่อด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการสอน รวมถึงมีความคาดหวังว่านักเรียนจะเข้าเรียนครบทุกคน มีความสุขในการเรียน เพราะเมื่อนักเรียนรู้สึกสนุกกับการเรียน จะส่งเสริมให้ห้องเรียนมีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น โดยครูคนที่ 2 กล่าวว่า “คาดหวังให้เด็กได้รับความรู้เต็มที่ โดยครูมีความสามารถมีประสิทธิภาพในการสร้างสื่อที่น่าสนใจ” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2565)

แนวทางการสร้างปฏิสัมพันธ์เพิ่มขึ้นระหว่างนักเรียนและครู

ข้อมูลจากกลุ่มนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี พบว่า ในการเรียนออนไลน์ควรมีเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกับ

ครอบครัว และเพื่อน เพื่อให้ลดความเครียดในการเรียน และผ่อนคลายจิตใจ ไม่ให้รู้สึกเบื่อในการเรียนมากเกินไป โดยนักเรียนคนที่ 4 แสดงความคิดเห็นว่า “อยากมีเวลาไปทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ร่วมกับครอบครัว” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2565) เช่นเดียวกับข้อมูลจากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ให้ข้อมูลว่า ต้องการเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกับคนในครอบครัว มีเวลาพักผ่อนร่วมกับคนในครอบครัว ดังที่นักเรียนคนที่ 9 ได้แสดงความคิดเห็นว่า “อยากให้มีเวลาพูดคุยกัน มีเวลาอยู่ด้วยกัน มีเวลาพักผ่อน ไปเที่ยวด้วยกันบ้าง” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 มิถุนายน 2565)

ครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้ให้ข้อมูลว่า ควรมีการพูดคุยกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนเรื่องการวางแผนการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น มีการแบ่งปันเทคนิคการสอน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีการจับคู่เพื่อคอยช่วยเหลือกัน และสนับสนุนเวลาที่อีกคนมีปัญหา หรือขาดองค์ความรู้บางประการเรื่องเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง ดังที่ครูคนที่ 6 กล่าวว่า “ควรมีบัดดี้ในการจัดเวลาสอน สามารถปรึกษาหารือกันได้ในกรณีที่เราใช้เทคโนโลยีไม่ได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2565) เช่นเดียวกับครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้เสนอแนวทางว่า ควรมีช่องทางในการพูดคุยสื่อสารกับเพื่อนร่วมงานมากขึ้น เนื่องจากเพื่อนร่วมงานสามารถให้ความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ได้ รวมถึงมีความต้องการให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเทคนิคการสอนออนไลน์ การผลิตสื่อที่น่าสนใจ รวมถึงการปรึกษาหารือในเรื่องต่าง ๆ เพื่อลดความเครียด ความวิตกกังวล ความกดดันในการเรียนการสอนออนไลน์ โดยครูคนที่ 1 กล่าวว่า “คาดหวังว่าจะให้เพื่อนร่วมงานช่วยกันหาวิธีการใหม่ ๆ นวัตกรรม หรือแอปพลิเคชันใหม่ ๆ หรือสื่อการสอนใหม่ ๆ เอามาใช้ประยุกต์ในการเรียนการสอน มาแชร์กัน คืออยากมีสอนงาน การแชร์ การแนะนำวิธีการใช้ต่าง ๆ ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันค่ะ” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2565)

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อนักเรียน และครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยใช้การสัมภาษณ์ (Interview) ในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อนักเรียน และครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียน และครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 36 คน และมีการใช้โปรแกรม QDA Miner Lite ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นสำคัญที่ได้จากบุคคล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาจำแนกประเภทข้อมูลรายกลุ่ม ทั้งในระดับจุลภาค และมหภาค ก่อนนำมาเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างกลุ่มด้านข้อมูล ระหว่างข้อมูลจากนักเรียน และข้อมูลจากครูก่อนนำมาการวิเคราะห์ส่วนประกอบ โดยการนำปัจจัยส่วนบุคคลที่สัมพันธ์กับผลกระทบและความคาดหวังของบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มาเปรียบเทียบกันภายในกลุ่ม และเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม และสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรีที่เหมาะสม อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีข้อค้นพบ สรุปได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อนักเรียน และครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2564

ผลกระทบต่อนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2564

1. ผลกระทบด้านร่างกาย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ของบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า ผลกระทบด้านร่างกายจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประสบปัญหาเช่นเดียวกัน คือ ออกกำลังกายน้อยลง รับประทานอาหารไม่ตรงเวลา ส่งผลให้น้ำหนักเพิ่มขึ้น อีกทั้งมีการใช้สายตาในการจ้องจอคอมพิวเตอร์ หรือโทรศัพท์มือถือเป็นเวลานานอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้สุขภาพตาแย่ลง

2. ผลกระทบด้านจิตใจ

บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลว่า มีความเครียด มีความกังวลเรื่องผลการเรียน อีกทั้งยังขาดความพร้อมทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของมาลีวัล เลิศสาครศิริ, จุรีย์ นฤमितเลิศ และกิตติยา สมุทรประดิษฐ์ (2564, หน้า 15-16) พบว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ส่งผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เนื่องจากสถานศึกษาต้องปฏิบัติตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการงดจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน รวมถึงมาตรการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2563 จึงทำให้นักเรียนและครู ต้องจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ซึ่งเกิดผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน เช่น มีความวิตกกังวลสูง มีผลการเรียนลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยความรุนแรงของผลกระทบดังกล่าวขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู/ผู้สอน ปัจจัยด้านนักเรียน/ผู้เรียน ปัจจัยด้านสถานศึกษา และความพร้อมของสื่อ/เทคโนโลยี

3. ผลกระทบด้านการเรียน

ทางด้านผลกระทบด้านการเรียน บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลว่า มีสมาธิต่อการเรียนน้อยลง อีกทั้งยังต้องมีการแบ่งปันอุปกรณ์และอินเทอร์เน็ตในครอบครัว เนื่องจากหลายครอบครัวผู้ปกครองต้อง Work from Home ไปพร้อม ๆ กับที่นักเรียนต้องเรียนออนไลน์ ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานและการเรียนออนไลน์ในครอบครัวลดลงกว่าในสภาวะปกติอย่างมาก

4. ผลกระทบด้านสังคม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา สามารถแบ่งประเด็นย่อยของผลกระทบด้านสังคมออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

4.1 ผลกระทบด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว

ด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว พบว่า ถึงแม้ว่าจะอยู่บ้านเดียวกันแต่ต่างคนต่างทำหน้าที่ของตนเอง คือ นักเรียนก็เรียนออนไลน์ สำหรับผู้ปกครองก็ Work From Home ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของมนธิชา ทองหัตถา (2564, หน้า 43-50) ที่พบว่า ปัญหาด้านครอบครัวสัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เช่นเดียวกับผลการศึกษาของณัฐปคัลภ์ แซ่เอี้ย (2562) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวของผู้เรียนที่มีความผูกพันต่างกัน จะมีพฤติกรรมการตั้งใจเรียนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ผลกระทบด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน

ทางด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมห้องของนักเรียน พบว่า บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนน้อยมาก ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงทำให้ไม่มีกิจกรรมนอกบ้าน ไม่มีการสังสรรค์กับเพื่อนนอกบ้าน สอดคล้องกับผลการศึกษาของกาญจนา บุญภักดี (2563, หน้า 2) ที่พบว่า นักเรียนไม่สามารถทำกิจกรรมการเรียนร่วมกับเพื่อน และเสียโอกาสในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอกและการเรียนจากการปฏิบัติจริง

ผลกระทบต่อครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2564

1. ผลกระทบด้านร่างกาย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ของบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า ผลกระทบด้านร่างกายจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประสบปัญหาเช่นเดียวกัน คือ มีเวลาในการพักผ่อนน้อยลง จึงทำให้ร่างกายมีความอ่อนล้า อ่อนเพลีย มีอาการปวดหลัง ปวดศีรษะ มีอาการของ Office Syndrome ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของรณชัย คนบุญ, วริศรา ปั่นทองกลาง และเสาวนีย์ ชูจันทร์ (2565) ที่พบว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบการใช้ชีวิตแบบเดิม เป็น “ความปกติใหม่” (New Normal) ซึ่งส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ สุขภาพจิต สังคม เศรษฐกิจ และระบบการศึกษา

2. ผลกระทบด้านจิตใจ

บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ให้ข้อมูลด้านผลกระทบด้านจิตใจว่า มีความเครียดในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์สูง เนื่องจากมีความกังวลเรื่องคุณภาพของการเรียนที่ปรับเปลี่ยนมาเป็นการเรียนการสอนในรูปแบบที่ไม่คุ้นเคย รวมถึงขาดความพร้อมทางด้านเทคโนโลยี

ทั้งความพร้อมด้านอุปกรณ์ และความพร้อมด้านองค์ความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสำหรับการเรียนการสอนออนไลน์

3. ผลกระทบด้านอาชีพ

ทางด้านผลกระทบด้านอาชีพ บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลว่า มีความยากลำบากในการทำงานมากขึ้น เนื่องจากมีสมาธิต่อการทำงานน้อยลง ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลงกว่าในสภาวะปกติอย่างมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของวิทยา วาโย และคณะ (2563, หน้า 287-290) พบว่า การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ มีผลกระทบทางลบ ดังนี้ 1) เครือข่ายอินเทอร์เน็ตและการสื่อสารไม่เพียงพอและสัญญาณไม่เสถียร 2) คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูลดลง 3) นักเรียนต้องปรับเวลา สถานที่ และวิธีการเรียนใหม่

4. ผลกระทบด้านสังคม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา สามารถแบ่งประเด็นย่อยของผลกระทบด้านสังคมออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

4.1 ผลกระทบด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว

พบว่า บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลว่ามีปัญหาด้านความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว โดยมีปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัวน้อยลง คุยกันน้อยลง และมีการทะเลาะกันบ่อยครั้ง เนื่องจากสมาชิกครอบครัวมีความเครียดสูง

4.2 ผลกระทบด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน

พบว่า บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนน้อยมาก เนื่องจากต้องใช้เวลาไปกับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ จึงไม่มีเวลาในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น

4.3 ผลกระทบด้านความสัมพันธ์ของครูและนักเรียน

ด้านความสัมพันธ์ของครูและนักเรียน พบว่า ครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันน้อยมาก โดยเฉพาะนักเรียนที่ย้ายมาใหม่ เนื่องจากไม่ได้พบหน้ากัน ไม่ได้มีกิจกรรมร่วมกัน อีกทั้งมีเวลาพูดคุยกันรายบุคคลน้อยมาก จึงส่งผลให้ครูรู้จักนักเรียนน้อย และนักเรียนก็ไม่กล้าที่จะพูดคุยกับครูเพื่อปรึกษาเรื่องเรียน หรือเรื่องส่วนตัว ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษารณชัย คนบุญ, วริศรา ปั่นทองกลาง และเสาวนีย์ ชูจันทร์ (2565) พบว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบท่อนักเรียน และครู ด้านสังคม

4.4 ผลกระทบด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา

บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลว่าในช่วงที่มีการเรียนการสอนออนไลน์ ค่อนข้างมีปัญหากับผู้บังคับบัญชาเนื่องจากพบปัญหาความเสถียรของสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่มีผลต่อ

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ซึ่งผู้บังคับบัญชาบางคนไม่เข้าใจ และมีผลต่อการประเมินงานในอนาคต

โดยผลกระทบด้านสังคมข้างต้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564) ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรสื่อสารสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย/แนวทางการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้แก่ครู นักเรียนและผู้ปกครองอย่างชัดเจน 2) ครูควรความเข้าใจวิธีการและสามารถจัดการเรียนการสอน มีการจัดการชั้นเรียนที่มีความพร้อมและเหมาะสม มีการติดตามนักเรียนให้ได้รับการเรียนรู้ และควรมีการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม 3) ครูควรให้กำลังใจนักเรียนในช่วงเวลาการจัดการเรียนรู้ ควรมีการช่วยเหลือแนะนำอย่างเหมาะสมในกรณีที่นักเรียนพบปัญหาการเรียนรู้ มีการให้คำปรึกษาแนะนำการปฏิบัติตนของนักเรียน ตลอดจนการให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครอง และ 4) ผู้ปกครองควรมีการประสานงานกับสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการเรียนการสอนของนักเรียน และมีการสร้างความเข้าใจต่อสถานศึกษาและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสถานศึกษามากขึ้น

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ สามารถค้นพบแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ที่เหมาะสม และเพิ่มประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การจัดรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ที่ลดผลกระทบต่อนักเรียน และครู ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านการเรียน/ด้านอาชีพ และด้านสังคม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุวิมล มธุรส (2564, หน้า 33-41) ที่พบว่า ควรมีการบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความปกติใหม่ โดยมีแนวทางในการบริหาร ได้แก่ การออกแบบหลักสูตร โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน

2. แนวทางการสนับสนุนด้านเวลา อุปกรณ์ และความรู้ที่เพียงพอ ต่อนักเรียน และครู ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของชนินทร์ ตั้งพานทอง (2560) ที่พบว่า ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบ ด้านคุณภาพสารสนเทศ และด้านคุณภาพการบริการ มีอิทธิพลต่อการใช้งานและความพึงพอใจของผู้ใช้งานทางการเรียนการสอนออนไลน์

3. แนวทางการสนับสนุนครูในการพัฒนาตนเอง เช่นเดียวกับเนื้อหาสำคัญของบทความเชิงวิชาการ การจัดการเรียนรู้ทางออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล โดยเจริญ ภูวิจิตร (2564) พบว่า บุคลากรทางการศึกษาควรมีทักษะในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดังนี้ 1) ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างสร้างสรรค์ 2) ทักษะการสื่อสารที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ 3) ทักษะการบริหารจัดการการศึกษาที่ยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพ 4) ทักษะการวิเคราะห์และจับประเด็น 5) ทักษะการประเมินผล และ 6) ทักษะการให้คำปรึกษา

4. แนวทางการสร้างปฏิสัมพันธ์เพิ่มขึ้นระหว่างนักเรียนและครู ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Lapitan, et al. (2021) ที่ได้ทำการศึกษากลยุทธ์การเรียนรู้แบบผสมผสานในการเรียนการสอนออนไลน์ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ คือ การร่วมมือระหว่างนักเรียนและครู โดยจะส่งผลกระทบต่อผลการเรียนการสอนออนไลน์ของผู้เรียนและผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการทำการศึกษาที่มีลักษณะเดียวกันในครั้งต่อไป

จากการศึกษาผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อนักเรียน และครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ผู้ทำศึกษามีข้อเสนอแนะต่อการทำการศึกษาที่มีลักษณะเดียวกันในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ทำการศึกษาความคาดหวังต่อการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในทุกรูปแบบให้เหมาะสมและตอบสนองต่อความคาดหวังของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทำการศึกษาเชิงเปรียบเทียบระหว่างผลกระทบและความคาดหวังต่อการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียน ผู้ปกครอง และครูของโรงเรียนที่มีความแตกต่างกัน เช่น ภาคแตกต่างกัน ขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน จำนวนนักเรียนแตกต่างกัน หรือโรงเรียนรัฐ และโรงเรียนเอกชน โรงเรียนในพื้นที่เมือง และชนบท เป็นต้น เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบและความคาดหวัง และศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดความแตกต่าง

3. ทำการศึกษาลักษณะร่วมของผลกระทบและความคาดหวังต่อการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู ในประเทศไทย เพื่อศึกษาปัจจัยที่สามารถนำมาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

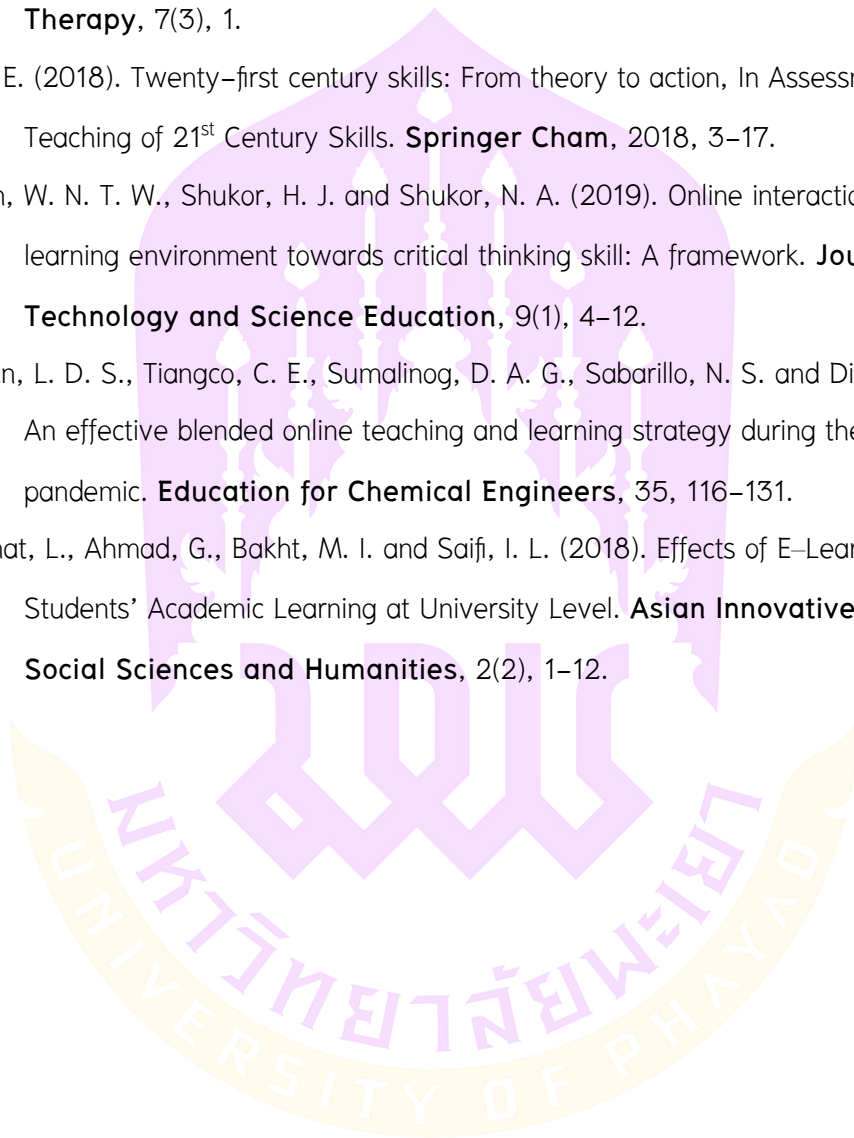
บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2564). **การปิดสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ระลอกใหม่**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). **แถลงการณ์ รมว.ศธ.การจัดการเรียนการสอนช่วง COVID-19 ครั้งที่ 2**. สืบค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2563, จาก <https://moe360.blog>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). **ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้สถานศึกษาในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษ**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ
- กาญจนา บุญภักดี. (2563). **การจัดการเรียนรู้ ยุค New Normal**. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 19(2), 1-6.
- คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดชลบุรี. (2564). **คำสั่งคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดชลบุรี ที่ 33/2564 เรื่อง มาตรการเร่งด่วนในการป้องกันวิกฤตการณ์จากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) ในเขตท้องที่จังหวัดชลบุรี**. ชลบุรี: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี
- คณะบริหารธุรกิจและวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ. (2564). **เทคนิคการจัดการเรียนการสอนในระบบออนไลน์**. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยพายัพ.
- เจริญ ภูวิจิตร. (2564). **การจัดการเรียนรู้ทางออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล**. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- ชนินทร์ ตั้งพานทอง. (2560). **ปัจจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออนไลน์เพื่อเสริมการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐปคัลภ์ แซ่เอี้ย. (2562). **พฤติกรรมการตั้งใจเรียนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด-19 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธนพรรณ ทรัพย์ธนาตล. (2554). **ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา**. Veridian E-Journal, 4(1), 661-664.
- มนธิชา ทองหัตถา. (2564). **สภาพการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้**

- ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนปากพ่อง จังหวัดนครศรีธรรมราช. **วารสารลวาศรีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี**, 5(1), 43-50.
- มาลีวัล เลิศสาครศิริ, จุรีย์ นฤมิตเลิศ และกิตติยา สมุทรประดิษฐ์. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนผ่านระบบออนไลน์ของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ จากสถานการณ์โควิด-19. **วารสารสุขภาพกับการจัดการสุขภาพ**, 7(1), 13-27.
- รณชัย คนบุญ, วริศรา ปั่นทองกลาง และเสาวนีย์ ชูจันทร์. (2565). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาพยาบาลในวิถีความปกติใหม่. **วารสารมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล**, 35(1), 1-12.
- รัตนา แสงบัวเพื่อน และวิชญ์ ทรัพย์สมบัติ. (2564). **แนวทางการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลให้มีความยืดหยุ่นในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี. (2564). **การเลื่อนเวลาเปิดการจัดการเรียนการสอนแบบปกติที่โรงเรียน (On-Site) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564**. ชลบุรี: โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี.
- โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี. (ม.ป.ป.). **ข้อมูลโรงเรียน**. สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2565, จาก <http://www.mmc.ac.th/>
- วิทยา วาโย, อภิรดี เจริญนุกูล, ฉัตรสุดา กานกายนต์ และจรรยา คนใหญ่. (2563). การเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID-19: แนวคิดและการประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน. **วารสารศูนย์อนามัยที่ 9**, 14(34), 285-298.
- ศรีไพร คักดีรุ่งพงศากุล และเจษฎาพร ยุทธวิบูลย์ชัย. (2559). **ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีการจัดการความรู้**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดชลบุรี. (2565). **ข้อมูลสถานการณ์ COVID-19 จังหวัดชลบุรี**. สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2565, จาก <http://www.chonburi.go.th/website/project/view37>
- ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. (2564). **สถานการณ์โควิด-19 ณ เดือนสิงหาคม 2564**. สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2564, จาก <https://workpointtoday.com/covidaug/>

- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ). (2564). **การแพร่ระบาดระลอก 3 สถานการณ์ ผลกระทบและทางออกเชิงนโยบาย**. สืบค้นเมื่อ 21 พฤษภาคม 2564, จาก <https://tdri.or.th/2021/05/covid-119/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). **นโยบาย “โรงเรียนหยุดได้ แต่การเรียนรู้อยู่หยุดไม่ได้”**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). **รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2564). **สถิติจำนวนประชากร**. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2564, จาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableAge>
- สุวิทย์ บึงบัว. (2563). **รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)**. กรุงเทพฯ: สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุวิมล มธุรส. (2564). **การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค New Normal Covid-19**. วารสาร **รัชต์ภาค**, 15(40), 33-41.
- เสาวภาคย์ แหลมเพชร. (2557). **การศึกษาพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดนนทบุรี**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. (2564). **นโยบายนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี (นายวิทยา คุณปลื้ม)**. สืบค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://www.chon.go.th/cpao/page>
- องค์การเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ และองค์การภาคี. (2563). **กรอบแนวทาง 6 มิติ ตามมาตรการก่อนเปิดภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา พ.ศ. 2563**. กรุงเทพฯ: องค์การเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ และองค์การภาคี.
- Alibak, M., Talebi, H. and Neshat-Doost, H.-T. (2019). Development and validation of a test anxiety inventory for online learning students. **Journal of Educators Online**, 16(2), 10-25.

- Bao, W. (2020). COVID-19 and online teaching in higher education: A case study of Peking University. **Human Behavior and Emerging Technologies**, 2(2), 113–115.
- Belarmino, J. A. and Bahle-Lampe, A. (2019). A Preliminary Historical Report on Embracing Online Education in Occupational Therapy. **Open Journal of Occupational Therapy**, 7(3), 1.
- Care, E. (2018). Twenty-first century skills: From theory to action, In Assessment and Teaching of 21st Century Skills. **Springer Cham**, 2018, 3–17.
- Hussin, W. N. T. W., Shukor, H. J. and Shukor, N. A. (2019). Online interaction in social learning environment towards critical thinking skill: A framework. **Journal of Technology and Science Education**, 9(1), 4–12.
- Lapitan, L. D. S., Tiangco, C. E., Sumalinog, D. A. G., Sabarillo, N. S. and Diaz, J. M. (2021). An effective blended online teaching and learning strategy during the COVID-19 pandemic. **Education for Chemical Engineers**, 35, 116–131.
- Salamat, L., Ahmad, G., Bakht, M. I. and Saifi, I. L. (2018). Effects of E-Learning on Students' Academic Learning at University Level. **Asian Innovative Journal of Social Sciences and Humanities**, 2(2), 1–12.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยพะเยา

UNIVERSITY OF PHAYAO

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ (Interview) ในการศึกษาผลกระทบ
จากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์
การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อนักเรียน และครู
โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี
ฉบับนักเรียน

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อนักเรียน และครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยเป็นการตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ ท่านเป็นบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ โดยผลการศึกษาข้างต้นจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป ผู้ศึกษาวินิจฉัยขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งมา ณ โอกาสนี้

*** ผู้ศึกษาขอรับรองว่าข้อมูลและความคิดเห็นของท่านจะถูกเก็บรักษาข้อมูลไว้เป็นความลับ และผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวม ซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของท่านแต่ประการใด

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ (Interview) ในประเด็นผลกระทบต่อดังกล่าวตนเอง ที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2564

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Person)

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อมูลหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับท่าน

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง 3) เพศทางเลือก 4) ไม่ระบุ

2. สถานภาพครอบครัว

- 1) อาศัยอยู่กับพ่อ - แม่ 2) อาศัยอยู่กับพ่อ หรือแม่
 3) อาศัยอยู่กับญาติ 4) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3. จำนวนสมาชิกครอบครัว

- 1) น้อยกว่า 3 คน 2) 3 - 5 คน 3) 6 - 10
 4) มากกว่า 10 คน 5) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4.เกรดเฉลี่ยของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

- 1) ต่ำกว่า 2.00 2) 2.00 - 2.49 3) 2.50 - 2.99
 4) 3.00 - 3.49 5) 3.50 - 4.00

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ (Interview) ในประเด็นผลกระทบต่อตัวท่านเองที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2564

1. ผลกระทบด้านร่างกาย:

ผลกระทบต่อตัวท่าน

1.1 การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายของของของท่านที่เห็นได้อย่างชัดเจน อย่างไร? (เช่น เหนื่อยง่าย นอนไม่พอ อ่อนเพลีย อ้วนขึ้น/ผอมลง เป็นต้น)

1.2 การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อเวลาในการดูแลสุขภาพร่างกายของของท่านอย่างไร? (เช่น มีเวลาออกกำลังกายมากขึ้น มีเวลาออกกำลังกายน้อยลง ไม่มีเวลาในการออกกำลังกายเลย เป็นต้น)

2. ผลกระทบด้านจิตใจ:

ผลกระทบต่อตัวท่าน

การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของท่านที่เห็นได้อย่างชัดเจนอย่างไร? (เช่น มีความเครียดมากขึ้น มีปัญหาในการนอนหลับนอนหลับยาก หลับไม่สนิท ผันรำย มีปัญหาในการรับประทานอาหาร รับประทานอาหารมากขึ้น รับประทานอาหารน้อยลง อารมณ์แปรปรวน เป็นต้น)

3. ผลกระทบด้านการเรียน:

ผลกระทบต่อตัวท่าน

การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนของท่าน ในปีการศึกษา 2564 อย่างไร?

4. ผลกระทบด้านสังคม:

ผลกระทบต่อตัวท่าน

4.1 การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับครอบครัว อย่างไร?

4.2 การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของท่านกับเพื่อนร่วมชั้น อย่างไร?

แบบสัมภาษณ์ (Interview) ในการศึกษาผลกระทบ
จากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์
การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อนักเรียน และครู โรงเรียน
อนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

ฉบับครู

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อนักเรียน และครู โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยเป็นการตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ ท่านเป็นบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ โดยผลการศึกษาข้างต้นจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป ผู้ศึกษาวินิจฉัยขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีนี้ มา ณ โอกาสนี้

*** ผู้ศึกษาขอรับรองว่าข้อมูลและความคิดเห็นของท่านจะถูกเก็บรักษาข้อมูลไว้เป็นความลับ และผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวม ซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของท่านแต่ประการใด

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ (Interview) ในประเด็นผลกระทบต่อดั้วตนเอง ที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2564

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Person)

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อมูลหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับท่าน

1. เพศ 1) ชาย   2) หญิง   3) เพศทางเลือก   4) ไม่ระบุ

2. อายุ 1) ต่ำกว่า 35 ปี   2) 35 – 49 ปี   3) 50 – 59 ปี
 4) 60 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพสมรส 1) สมรส   2) แยกกันอยู่   3) หย่าร้าง
 4) หม้าย   4) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. ระดับการศึกษาสูงสุด
 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี   2) ปริญญาตรี   3) ปริญญาโท
 4) ปริญญาเอก   5) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน
 1) ต่ำกว่า 3 ปี   2) 3 – 5 ปี   3) 6 – 10 ปี   4) 10 ปี ขึ้นไป

6. วิชาหลักที่สอน
 1) วิทยาศาสตร์   2) คณิตศาสตร์
 3) ภาษาอังกฤษ/ภาษาต่างประเทศ
 4) ภาษาไทย   5) สังคมศึกษา   6) พลศึกษา
 7) ดนตรีและนาฏศิลป์   8) ศิลปะ   9) อื่น ๆ

7. จำนวนชั่วโมงในการสอนต่อสัปดาห์
 1) น้อยกว่า 5 ชั่วโมง   2) 6 – 15 ชั่วโมง   3) มากกว่า 15 ชั่วโมง

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ (Interview) ในประเด็นผลกระทบต่อตัวท่านเอง ที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2564

1. ผลกระทบด้านร่างกาย:

1.1 ผลกระทบต่อตัวท่าน

1.1.1 การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายของท่านที่เห็นได้อย่างชัดเจน อย่างไร?

1.1.2 การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อเวลาในการดูแลสุขภาพร่างกายของท่าน อย่างไร?

1.2 ผลกระทบต่อนักเรียนของท่าน

1.2.1 การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายของนักเรียนของท่านที่เห็นได้อย่างชัดเจน อย่างไร?

1.2.2 การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อเวลาในการดูแลสุขภาพร่างกายของนักเรียนของท่าน อย่างไร?

2. ผลกระทบด้านจิตใจ:

2.1 ผลกระทบต่อตัวท่าน

การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของท่านที่เห็นได้อย่างชัดเจน อย่างไร? (เช่น มีความเครียดมากขึ้น มีปัญหาในการนอนหลับ นอนหลับยาก หลับไม่สนิท ฝันร้าย มีปัญหาในการรับประทานอาหาร รับประทานอาหารมากขึ้น รับประทานอาหารน้อยลง อารมณ์แปรปรวน เป็นต้น)

2.2 ผลกระทบต่อนักเรียนของท่าน

การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของนักเรียนของท่านที่เห็นได้อย่างชัดเจน อย่างไร? (เช่น มีความเครียดมากขึ้น มีปัญหาในการนอนหลับ นอนหลับยาก

หลับไม่สนิท ผื่นร้าย มีปัญหาในการรับประทานอาหาร รับประทานอาหารมากขึ้น รับประทานอาหารน้อยลง อารมณ์แปรปรวน เป็นต้น)

3. ผลกระทบด้านอาชีพ และด้านการเรียน:

3.1 ผลกระทบต่อตัวท่าน

3.1.1 การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อการทำงานของตัวท่าน อย่างไร?

3.1.2 การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานของตัวท่าน อย่างไร?

3.1.3 การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อผลการประเมินเงินเดือนของตัวท่าน อย่างไร?

3.1.4 การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจในการทำงาน ของตัวท่าน อย่างไร?

3.1.5 การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อทัศนคติในการทำงานของตัวท่าน อย่างไร?

3.2 ผลกระทบต่อนักเรียนของท่าน

การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนของท่าน ในปีการศึกษา 2564 อย่างไร?

4. ผลกระทบด้านสังคม

4.1 ผลกระทบต่อตัวท่าน

4.1.1 การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับครอบครัว อย่างไร?

4.1.2 การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับนักเรียนของท่าน อย่างไร?

4.1.3 การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน/เพื่อนบ้าน อย่างไร?

4.1.4 การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา อย่างไร?

4.2 ผลกระทบต่อนักเรียนของท่าน

การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของนักเรียนของท่านกับเพื่อนร่วมชั้น อย่างไร?

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	อาทิตย์ แสนธิ
วัน เดือน ปี เกิด	11 กุมภาพันธ์ 2530
สถานที่เกิด	นครราชสีมา
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2552 วท.บ. (วิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา), มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	127/481 หมู่ 3 ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20000
ผลงานตีพิมพ์	อาทิตย์ แสนธิ และสมศักดิ์ เขียมคงสี. (อยู่ระหว่างการตีพิมพ์). การศึกษาเชิงคุณภาพผลกระทบและความคาดหวังต่อการจัดการเรียน การสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู โรงเรียน อนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 34(3).

